

Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі

Күшін жойған

Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 24 сәуірдегі N 548 Кодексі. Күші жойылды - Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы N 95-IV Кодексімен

Күші жойылды - Қазақстан Республикасының 2008.12.04 N 95-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 245-баптан қараңыз) Кодексімен.

ҚОЛДАНУШЫЛАР НАЗАРЫНА!

Қазақстан Республикасының 2005.11.22. N 90 Заңымен енгізілген өзгерістер әртүрлі уақытта қолданысқа енгізілген (2-бапты қараңыз). Қажет болған жағдайда "Заң" Деректер базасының 5 версиясының алдыңғы редакцияларын қараңыз.

МАЗМҰНЫ

Осы Кодекс бюджеттік және бюджетаралық қатынастарды реттейді және бюджет жүйесі жұмыс істеуінің, бюджет қаражатының құралуы мен пайдаланылуының негізгі ережелерін, принциптері мен тетіктерін белгілейді.

Жалпы бөлік

1-бөлім. Бюджет жүйесі

1-тарау. Жалпы ережелер

1-бап. Қазақстан Республикасының бюджет заңдары

1. Қазақстан Республикасының бюджет заңдары Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді, осы Кодекстен және қабылдануы осы Кодексте көзделген өзге де нормативтік құқықтық актілерден тұрады.

2. Егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шартта осы Кодекстегіден өзгеше ережелер белгіленсе, онда халықаралық шарттың ережелері қолданылады.

2-бап. Қазақстан Республикасы бюджет заңдарының қолданылуы

1. Қазақстан Республикасының бюджет заңдары Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында қолданыста болады және барлық жеке және заңды тұлғаларға қолданылады.

1-1. Осы Кодексте көзделген жағдайларды қоспағанда, осы Кодекстің мемлекеттік мекемелерге қатысты ережелері Қазақстан Республикасының

Ұлттық Банкіне және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бюджетінен (шығыстар сметасынан) қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге қолданылмайды.

1-2. Ескерту. 2-бап 1-2-тармақпен толықтырылды- Қазақстан Республикасының 2007.12.06. N 7 (1) тармақша 2008 жылғы 31 желтоқсанда өз қолданысын тоқтатады) Заңының 1-бабы 1) тармақшасымен.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен жергілікті атқарушы органдардың тиісінше республикалық және жергілікті бюджеттерден тиісті қаржы жылына арнап ақша бөлу туралы актілері, осы актілердің қайтарымды негізде ақша бөлу туралы ережелерін қоспағанда, ағымдағы қаржы жылы аяқталғаннан кейін күшін жояды.

3. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңдар, тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттардың шешімдеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы мәслихаттардың шешімдері, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Үкіметі мен жергілікті атқарушы органдардың оларды іске асыру туралы актілері тиісті қаржы жылының 1 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізіледі.

4. Егер заң актілерінде және өзге де нормативтік құқықтық актілерде Қазақстан Республикасының бюджет заңдарына қайшы келетін ережелер көзделсе, онда Қазақстан Республикасы бюджет заңдарының ережелері қ о л д а н ы л а д ы .

Ескерту. 2-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.12.06. N 7 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіліп, 2008 жылғы 31 желтоқсанда өз қолданысын тоқтатады) Заңдарымен.

3-бап. Бюджет жүйесінің принциптері

Бюджет жүйесі мынадай принциптерге негізделеді:

1) бірлік принципі - Қазақстан Республикасының аумағында Қазақстан Республикасының бірыңғай бюджеттік заңдарының қолданылуын, соның ішінде бірыңғай бюджеттік сыныптауды, бюджет процесін жүзеге асырудың бірыңғай рәсімдерін пайдалануды қамтамасыз ету;

2) толықтық принципі - Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген барлық түсімдер мен шығыстарды бюджеттерде және Қазақстан Республикасының Ұлттық қорында көрсету, бюджет қаражатын пайдалана отырып, өзара талаптарды есепке алуға, сол сияқты бюджет қаражаты бойынша талаптар құқықтарынан шегінуге жол бермеу;

3) реалистік принципі - бекітілген (нақтыланған, түзетілген) бюджет көрсеткіштерінің орта мерзімді фискалдық саясатқа және Қазақстан

Республикасы мен аймақтарды әлеуметтік-экономикалық дамытудың орта мерзімді жоспарының бекітілген (түзетілген) өлшемдері мен бағыттарына сәйкес келуі;

4) транспаренттілік принципі - мемлекеттік немесе заңмен қорғалатын өзге де құпия болып табылатын мәліметтерді қоспағанда, Қазақстан Республикасының бюджет заңдары саласындағы нормативтік құқықтық актілерді, бекітілген (нақтыланған, түзетілген) бюджеттерді және олардың атқарылуы туралы есептерді, мемлекеттің фискалдық саясатына қатысты басқа да ақпаратты міндетті түрде жариялау; бюджет процесінің ашықтығы, мемлекеттік қаржы бақылауын жүргізу;

5) дәйектілік принципі - бюджеттік қатынастар аясында бұрын қабылданған шешімдерді мемлекеттік басқару органдарының сақтауы;

6) тиімділік және нәтижелілік принципі - бюджеттерді бюджеттік бағдарламалар паспорттарымен көзделген белгілі бір нәтижелерге қол жеткізу қажеттілігін негізге алып, бюджет қаражатының осы нәтижелерге қол жеткізу үшін қажетті оңтайлы көлемін пайдалана отырып әзірлеу және атқару немесе бюджеттік қаражаттың бекітілген көлемін пайдалана отырып ең үздік нәтижені қамтамасыз ету;

7) басымдық принципі - бюджеттік процесті республиканың немесе аймақтың әлеуметтік-экономикалық дамуының басым бағыттарына сәйкес жүзеге асыру;

8) жауапкершілік принципі - бюджет процесіне қатысушыларды Қазақстан Республикасының бюджеттік заңдарын бұзғаны үшін жауапқа тарту;

9) бюджеттердің дербестік принципі - түрлі деңгейдегі бюджеттер арасында түсімдердің тұрақты түрде бөлініп тұруын орнықтыру және осы Кодекске сәйкес олардың жұмсалу бағыттарын анықтау, мемлекеттік басқарудың барлық деңгейлерінің осы Кодекске сәйкес бюджет процесін дербес жүзеге асыру құқығы, жергілікті бюджеттердің атқарылуы барысында қосымша алынған кірістерді, осы Кодекстің 40-бабының 6-тармағында белгіленген жағдайларды қоспағанда, жергілікті бюджеттер қаражатының бос қалдықтарын жоғары тұрған бюджетке алып қоюға жол берілмейтіндігі, тиісті өтемсіз төмен тұрған бюджеттерге қосымша шығыстар жүктеуге жол берілмейтіндігі.

4-бап. Осы Кодексте пайдаланылатын негізгі ұғымдар

1. Осы Кодексте мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) әлеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспары - Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе мәслихат бекітетін, республиканы немесе өңірді әлеуметтік-экономикалық дамытудың үш жылдық кезеңге арналған негізгі көрсеткіштері мен бағыттарын және оларды іске асыру жөніндегі шараларды айқындайтын құжат;

2) басым (республикалық немесе жергілікті) бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесі - республикалық немесе жергілікті бюджеттердің қаражаты есебінен қаржыландыру жоспарланған инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізімі болып табылатын, республиканы немесе өңірлерді әлеуметтік-экономикалық дамытудың орта мерзімді жоспарына қосымша;

3) бекітілген бюджет - тиісті қаржы жылына арналған, Қазақстан Республикасының Парламенті немесе тиісті мәслихат бекіткен бюджет;

4) бюджет - мемлекеттің міндеттері мен функцияларын іске асыруды қаржылық қамтамасыз етуге арналған орталықтандырылған ақша қоры;

5) бюджет жүйесі - бюджеттердің және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының, сондай-ақ бюджеттік процестер мен қатынастардың жиынтығы;

6) бюджет қаражаты - мемлекеттік меншікке түсуі мен жұмсалуды бюджетте ақшалай нысанда көрсетілетін мемлекеттің ақша және өзге де активтері;

7) бюджет қаражатын алушылар - мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс бөлігінде бюджет қаражатын пайдаланатын, жеке және заңды тұлғалар, шаруа немесе фермер қожалықтары, үкіметтік емес ұйымдар, сондай-ақ қаржылық қызметтер көрсететін, оның ішінде азаматтық-құқықтық мәмілелер негізінде, бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыру шеңберінде қаржылық қызметтер көрсететін тұлғалар;

8) бюджет процесі - бюджетті жоспарлау, қарау, бекіту, атқару, нақтылау, түзету жөніндегі, бюджет есебі мен есептілігін жүргізу, мемлекеттік қаржы бақылауы, сондай-ақ байланыстырылған гранттарды жоспарлау мен пайдалану жөніндегі Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасымен регламенттелген қызмет;

9) бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті орган - жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын, бюджетті атқару, жергілікті бюджеттің атқарылуы жөніндегі бюджеттік есеп пен есептілікті жүргізу саласындағы функцияларды жүзеге асыратын атқарушы орган;

10) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган - республикалық бюджетті және өз құзыреті шегінде жергілікті бюджеттерді және Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын атқару жөніндегі бюджеттік есеп пен есептілікті атқару, жүргізу саласындағы функцияларды жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

11) бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті орган - жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын, жергілікті бюджеттің орта мерзімді кезеңге арналған болжамды көрсеткіштерін және тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттің жобасын жоспарлау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын атқарушы орган;

12) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган - орта мерзімді кезеңге арналған мемлекеттік бюджеттің болжамды көрсеткіштерін және тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджеттің жобасын жоспарлау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

13) бюджеттік инвестициялар - экономикалық пайда табу немесе әлеуметтік-экономикалық тиімділікке қол жеткізу мақсатында мемлекет активтерінің құнын ұлғайтуға, адам ресурстарын дамытуға және табиғи ресурстарды жаңғыртуға бағытталған қаржыландыру;

14) бюджеттік инвестициялық бағдарлама - бірыңғай инвестициялық мақсатты көздейтін, сипаты техникалық-экономикалық негіздеу сатысында қол жеткізу мерзімін анықтауға мүмкіндік бермейтін іс-шаралар жиынтығы;

15) бюджеттік инвестициялық жоба - шектеулі уақыт кезеңі ішінде іске асырылатын және аяқталған сипаты бар бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру жөніндегі іс-шаралар жиынтығы;

16) бюджеттік қамтамасыз етілу - мемлекеттік басқару органдары тиісті бюджеттер қаражаты есебінен ұсынатын мемлекеттік қызметтер көрсетуді алушылардың бірлігіне шаққандағы заттай нормалар есепке алынған мемлекеттік қызметтер көрсету құны;

17) бюджеттік қатынастар - бюджет процесінде туындайтын қатынастар;

18) бюджеттік операциялар - бюджетті атқару процесінде жүзеге асырылатын операциялар;

19) жергілікті бюджет - облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеті, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеті;

20) индикаторлар - алға қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін бағдарламаны іске асыру нәтижелерін көрсететін сандық көрсеткіштер;

21) кепілдік берілген трансферт - Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан республикалық бюджетке түсетін қайтарылмайтын түсімдер;

22) концессиялық жобаларды қоса қаржыландыру - концессия объектілерін құру (салу) және реконструкциялау үшін белгілі бір шығындар көлемін қаржыландыруға арналған бюджеттік қаржыны бөлу;

23) кірістерді бөлу нормативі - кірістерді әртүрлі деңгейлердегі бюджеттер арасында бөлудің проценттік арақатынасы;

24) қаржы жылы - күнтізбелік жылдың 1 қаңтарынан басталып, 31 желтоқсанында аяқталатын, соның ішінде бюджеттің атқарылуы жүзеге асырылатын уақыт кезеңі;

25) қаржыландыру - бюджет қаражатын алушыларға осы қаражатты бөлу;

26) мемлекеттік бағдарлама - салааралық сипаты бар, әлеуметтік-экономикалық дамудың стратегиялық және неғұрлым маңызды

міндеттерін шешуге және мемлекеттің қорғаныс қабілетін, құқық тәртібін, заңдылық пен қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі әзірлейтін және Қазақстан Республикасының Президенті бекітетін бағдарлама;

27) мемлекеттік бюджет - республикалық және жергілікті бюджеттерді араларындағы өзара өтелетін операцияларды есепке алмағанда біріктіретін, талдамалы ақпарат ретінде пайдаланылатын және бекітуге жатпайтын жиынтық бюджет;

28) мемлекеттік инвестициялық саясат - инвестициялық процестерді ұлттық экономиканың мүдделері үшін мемлекеттік реттеудің экономикалық және қаржылық негізделген шараларын көрсететін әлеуметтік-экономикалық саясаттың құрамдас бөлігі;

29) мемлекеттің активтері - бұрынғы операциялар немесе оқиғалар нәтижесінде мемлекеттік меншікке алынған мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен құндық бағасы бар құқықтар;

30) нақтыланған бюджет - Қазақстан Республикасының Парламенті немесе тиісті мәслихат атқарылуы барысында қабылдаған өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып, тиісті қаржылына бекітілген бюджет;

31) облыс бюджеті - облыстық бюджетті, аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттерін араларындағы өзара өтелетін операцияларды есепке алмағанда біріктіретін, талдамалы ақпарат ретінде пайдаланылатын және бекітуге жатпайтын жиынтық бюджет;

32) өңірлік бағдарлама - өңірді (аумақты) әлеуметтік-экономикалық дамытудың стратегиялық міндеттерін шешуге бағытталған мәслихаттар бекітетін бағдарлама;

33) салалық (секторлық) бағдарлама - экономиканың жекелеген салаларының (секторларының) стратегиялық және неғұрлым маңызды міндеттерін шешуге бағытталған Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін бағдарлама;

34) түзетілген бюджет - тиісінше Қазақстан Республикасының Парламентінде немесе мәслихатта нақтыланбай, Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе жергілікті атқарушы органдар енгізген өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып, сондай-ақ бөлінетін бюджеттік бағдарламаларды қаржы жылы ішінде бөлуді ескере отырып бекітілген немесе нақтыланған республикалық немесе жергілікті бюджет;

35) шоғырландырылған бюджет - республикалық бюджеттен, облыс бюджетінен, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттерінен, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін және Қазақстан

Республикасы Үкіметінің Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіндегі шоттарына аударылатын, бюджетке түсімдерден тұратын, талдамалық ақпарат ретінде пайдаланылатын және бекітілуге жатпайтын бюджет;

36) ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган - ішкі мемлекеттік қаржы бақылауы функцияларын жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

37) экономикалық жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті орган - жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын, тиісті әкімшілік-аумақтық бірлікті әлеуметтік-экономикалық дамытудың негізгі бағыттарын әзірлеу функцияларын жүзеге асыратын атқарушы орган;

38) экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган - Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі бағыттарын әзірлеу функцияларын жүзеге асыратын орталық атқарушы орган.

2. Қазақстан Республикасы бюджет заңнамасының осы бапта көрсетілмеген басқа ұғымдары осы Кодекстің тиісті баптарында айқындалған мәндерде п а й д а л а н ы л а д ы .

Қазақстан Республикасы бюджет заңнамасы ұғымдарының анықтамалары бюджеттік қатынастарға қатысты Қазақстан Республикасы заңнамасының басқа да салалары ұғымдарының анықтамаларымен сәйкес келмеген кезде Қазақстан Республикасы бюджет заңнамасының ұғымдары пайдаланылады.

3. Осы Кодексте пайдаланылатын Қазақстан Республикасы заңнамасының басқа да салаларының ұғымдары, егер осы Кодексте өзгеше көзделмеген болса, Қазақстан Республикасы заңнамасының осы салаларында пайдаланылып жүрген м ә н і н д е қ о л д а н ы л а д ы .

Ескерту. 4-бап жаңа редакцияда - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

5-бап. Бюджеттің түсімдері мен шығыстарына әсер ететін нормативтік құқықтық актілер

1. Мемлекеттік кірістерді қысқартуды немесе мемлекеттік шығыстарды ұлғайтуды көздейтін заң жобалары Қазақстан Республикасы Үкіметінің оң қорытындысы болған кезде ғана енгізілуі мүмкін. Парламент Мәжілісіне Республика Президентінің заңнамалық бастамасы тәртібімен енгізілетін заңнамалық актілердің жобалары үшін мұндай қорытындының болуы талап е т і л м е й д і .

Республикалық немесе жергілікті бюджеттердің шығыстарын ұлғайтуды немесе түсімдерін қысқартуды көздейтін Қазақстан Республикасы Президентінің жарлықтары және Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулылары жобаларының ережелерін Республикалық бюджет комиссиясының міндетті түрде қарауына жатады.

2. Осы баптың 1-тармағында көрсетілген актілер жобаларының ережелері Қазақстан Республикасы Үкіметінің (Республикалық бюджет комиссиясының) қорытындысы ағымдағы жылдың бірінші жартысында берілген жағдайда қолданысқа келесі қаржы жылынан ерте енгізіле алмайды.

Қорытынды ағымдағы жылдың екінші жартысында берілген жағдайда аталған ережелер қолданысқа жоспарланып отырған жылдан кейінгі қаржы жылынан ерте енгізіле алмайды.

3. Жергілікті бюджеттердің шығыстарын ұлғайтуды немесе түсімдерін қысқартуды көздейтін жергілікті өкілді органдар шешімдерінің жобалары әкімдіктің оң қорытындысы болған жағдайда ғана мәслихаттардың қарауына енгізілуі мүмкін. Әкімдіктің қорытындысы тиісті бюджет комиссиясының ұсыныстары ескеріле отырып жасалады.

Жергілікті бюджеттердің шығыстарын ұлғайтуды немесе түсімдерін қысқартуды көздейтін жергілікті атқарушы органдар актілері жобаларының ережелерін тиісті бюджет комиссиясының міндетті түрде қарауына жатады.

4. Осы баптың 3-тармағында көрсетілген ережелер әкімдіктің (тиісті бюджет комиссиясының) оң қорытындысы болған жағдайда қолданысқа келесі қаржы жылынан ерте енгізіле алмайды.

4-1. Қазақстан Республикасының бюджет және салық заңнамалық актілері жобаларының ережелері бюджеттің түсімдеріне, шығыстары мен құрылымына әсер еткен жағдайда, осы жобалармен бір мезгілде тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасы және жергілікті бюджет туралы мәслихат шешімдерінің жобасы немесе оларға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңның жобасы және мәслихат шешімдерінің жобасы әзірленеді.

5. Осы баптың 2 және 4-тармақтарында көрсетілген ережелер тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңдарға және тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттардың шешімдеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы мәслихаттар шешімдеріне, сондай-ақ оларды іске асыру туралы нормативтік құқықтық актілерге қолданылмайды.

Ескерту. 5-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

2-тарау. Бюджет жүйесі

6-бап. Бюджеттердің түрлері мен деңгейлері

1. Қазақстан Республикасында мынадай деңгейдегі бюджеттер бекітіледі, атқарылады және дербес болып табылады:
республикалық бюджет;

облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті; аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджеті.

2. Қазақстан Республикасында осы Кодексте белгіленген жағдайларда төтенше мемлекеттік бюджет әзірленуі, бекітілуі және атқарылуы мүмкін.

7-бап. Республикалық бюджет

1. Осы Кодекспен айқындалған салықтық және басқа да түсімдер есебінен қалыптастырылатын және орталық мемлекеттік органдардың, оларға ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелердің міндеттері мен функцияларын қаржымен қамтамасыз етуге және мемлекеттік саясаттың жалпыреспубликалық бағыттарын іске асыруға арналған орталықтандырылған ақша қоры республикалық бюджет болып табылады.

2. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет Қазақстан Республикасының заңымен бекітіледі.

8-бап. Облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті

1. Осы Кодекспен айқындалған салықтық және басқа да түсімдер, есебінен қалыптастырылатын және облыстық деңгейдегі жергілікті мемлекеттік органдардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, оларға ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелердің міндеттері мен функцияларын қаржымен қамтамасыз етуге және тиісті әкімшілік-аумақтық бірлікте мемлекеттік саясатты іске асыруға арналған орталықтандырылған ақша қоры облыс бюджеті, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті болып табылады.

2. Тиісті қаржы жылына арналған облыстың бюджеті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеті облыс, республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының шешімімен бекітіледі.

9-бап. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджеті

1. Осы Кодекспен айқындалған салықтық және басқа да түсімдер есебінен қалыптастырылатын және ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті мемлекеттік органдарының, оларға ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелердің міндеттері мен функцияларын қаржымен қамтамасыз етуге және тиісті аудандағы (облыстық маңызы бар қаладағы) мемлекеттік саясатты іске асыруға арналған орталықтандырылған ақша қоры аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджеті болып табылады.

2. Тиісті қаржы жылына арналған аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджеті аудан (облыстық маңызы бар қала) мәслихатының шешімімен бекітіледі.

10-бап. Төтенше мемлекеттік бюджет

1. Төтенше мемлекеттік бюджет республикалық және жергілікті бюджеттердің негізінде қалыптастырылады және Қазақстан Республикасындағы төтенше немесе соғыс жағдайларында енгізіледі.

2. Төтенше мемлекеттік бюджетті бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган әзірлейді және ол Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен бекітіледі.

3. Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында төтенше немесе соғыс жағдайын енгізу және оның күшін жою туралы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы төтенше мемлекеттік бюджетті енгізуге және оның қолданылуын тоқтатуға негіз болып табылады.

4. Төтенше мемлекеттік бюджеттің қабылданғаны туралы Қазақстан Республикасының Парламенті дереу хабардар етіледі.

5. Төтенше мемлекеттік бюджеттің қолданылу уақытына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның және тиісті қаржы жылына арналған барлық деңгейлердегі жергілікті бюджеттер туралы мәслихаттар шешімдерінің қолданылуы тоқтатыла тұрады.

6. Төтенше мемлекеттік бюджет төтенше немесе соғыс жағдайы енгізілген мерзім ішінде қолданыста болады.

Төтенше мемлекеттік бюджеттің қолданылуы тоқтатылғаннан бастап республикалық және жергілікті бюджеттердің атқарылуы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға және тиісті қаржы жылына арналған барлық деңгейлердегі жергілікті бюджеттер туралы мәслихаттардың шешімдеріне сәйкес жүзеге асырылады.

7. Қазақстан Республикасының жекелеген жерлерінде төтенше жағдай енгізілген ретте төтенше мемлекеттік бюджет енгізілмейді.

8. Қазақстан Республикасының бірнеше аймақтарының аумақтарында бір мезгілде төтенше жағдай енгізу төтенше жағдайдың зардабы ұлттық мүдделерге және республиканың экономикалық қауіпсіздігіне нақты қатер төндіруі мүмкін болатын ретте ғана төтенше мемлекеттік бюджет енгізуге негіз бола алады.

11-бап. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі шотында шоғырландырылатын, мемлекеттің қаржылық актив түріндегі, сондай-ақ, материалдық емес активтерді қоспағанда, өзге де мүлік түріндегі активтері Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры болып табылады.

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры мемлекеттің тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз етуге, қаржылық активтердің

және, материалдық емес активтерді қоспағанда, өзге де мүліктердің қорлануына, экономиканың мұнай секторына тәуелділігін және қолайсыз сыртқы факторлардың ықпалын төмендетуге арналған.

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры жинақтау және тұрақтандыру функцияларын жүзеге асырады. Жинақтау функциясы материалдық емес активтерді қоспағанда, қаржылық активтер мен өзге де мүліктің жинақталуын және тәуекелдің деңгейі бірқалыпты болған кезде ұзақ мерзімді перспективада Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры активтерінің кірістілігін қамтамасыз етеді. Тұрақтандыру функциясы Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының активтері өтімділігінің жеткілікті деңгейін ұстап тұруға арналған.

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының тұрақтандыру функциясын жүзеге асыру үшін пайдаланылатын бір бөлігі кепілдік берілген трансфертті қамтамасыз етуге қажетті мөлшерде айқындалады.

4. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру мен пайдалану дүниежүзілік және ішкі тауар мен қаржы рыноктарының конъюнктурасы, мемлекеттегі және шет елдердегі экономикалық жағдай, республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының басымдықтары ескеріле отырып, бұл ретте макроэкономикалық және фискалдық тұрақтылық және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының негізгі мақсаттары мен міндеттері сақтала отырып айқындалады. U010543

5. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының түсімі мен жұмсалуды ұлттық және шетелдік валюталармен жүргізіледі.

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының операциялар жөніндегі есебі мен есептілігі ұлттық валютамен жүзеге асырылады.

6. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын сенімгерлік басқаруды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасында жасалатын сенімгерлік басқару туралы шарттың негізінде Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жүзеге асырады.

Ескерту. 11-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

3-тарау. Бюджеттің құрылымы

12-бап. Республикалық және жергілікті бюджеттердің түсімдері мен шығыстары

1. Кірістер, бюджет кредиттерін өтеу, мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер, алынған трансферттер, сондай-ақ мемлекеттік қарыздар республикалық және жергілікті бюджеттердің түсімдері болып табылады.

2. Шығындар, бюджет кредиттері, қаржы активтерін сатып алу, қарыздар бойынша негізгі борышты өтеу республикалық және жергілікті бюджеттердің шығыстары болып табылады.

Ескерту. 12-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

13-бап. Республикалық және жергілікті бюджеттердің құрылымы

1. Республикалық және жергілікті бюджеттердің құрылымы мынадай бөлімдерден тұрады:

1) кірістер:
салықтық түсімдер;
салықтық емес түсімдер;
негізгі капиталды сатудан түскен түсімдер;
трансферттер түсімдері;

2) шығындар;

3) операциялық сальдо;

4) таза бюджеттік кредит беру;
бюджеттік кредиттер;
бюджеттік кредиттерді өтеу;

5) қаржы активтерімен жасалатын операциялар бойынша сальдо:
қаржы активтерін сатып алу;
мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер;

6) бюджет тапшылығы (профициті);

7) бюджет тапшылығын қаржыландыру (профицитін пайдалану):
қарыздар түсімі;
қарыздарды өтеу;

бюджет қаражаты қалдықтарының қозғалысы.

2. Бюджеттерді бекіту және бюджеттердің атқарылуы туралы есептерді түзу осы баптың 1-тармағында көрсетілген құрылым бойынша жүзеге асырылады.

Ескерту. 13-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

13-1-бап. Шоғырландырылған бюджеттің құрылымы

Шоғырландырылған бюджеттің құрылымы мынадай бөлімдерден тұрады:

1) республикалық бюджет;

2) облыс бюджеті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттері;

3) осы Кодекстің 49-1-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдері және оларды Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі шоттарына аударымдар.

Ескерту. 13-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

14-бап. Бюджет кірістері

1. алып тасталды

2. Салықтық түсімдер - Қазақстан Республикасының Салық кодексінде белгіленген салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер.

3. Салықтық емес түсімдер - Қазақстан Республикасының Салық кодексінде белгіленген, негізгі капиталды, байланысты гранттарды сатудан түсетін түсімдерге жатпайтындардан басқа, осы Кодексте және Қазақстан Республикасының басқа да заң актілерінде белгіленген республикалық, жергілікті бюджеттерге төленетін міндетті, қайтарылмайтын төлемдер мен Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдері сондай-ақ, трансферттерден басқа, бюджетке өтеусіз негізде берілетін ақша.

4. Мынадай ақшалар негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер болып табылады:

1) мемлекеттік мекемелерге бекітіліп берілген мемлекеттік мүлікті сатудан түсетін ақша;

2) мемлекеттік материалдық резервтен тауарларды сатудан түсетін ақша;

3) мемлекет меншігіндегі жер учаскелерін жеке меншікке сатудан немесе оларды тұрақты немесе уақытша жер пайдалануға беруден не Қазақстан Республикасының заңдарында немесе халықаралық шарттарда көзделген тәртіппен өзге тәсіл арқылы өткізуден түсетін ақша;

4) мемлекетке тиесілі материалдық емес активтерді сатудан түсетін ақша.

5. Трансферттер түсімдері - бюджеттің бір деңгейінен екіншісіне, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан бюджетке түсетін трансферттер түсімдері.

6. Кірістердің жаңа түрлерін енгізу, қолданылып жүргендерінің күшін жою немесе оларды өзгерту осы Кодекске міндетті түрде өзгерістер немесе толықтырулар енгізіле отырып жүзеге асырылады.

7. Нысаналы трансферттерді қоспағанда, кірістердің нысаналы мақсаты б о л м а й д ы .

Ескерту. 14-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.21. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

15-бап. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін ақша

1. Білім беру, орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласында қызмет көрсететін мемлекеттік мекемелердің Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес тауарларды (жұмыстарды,

көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін ақшаны қоспағанда, мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін ақша тиісті бюджеттің есебіне жатқызылуға тиіс.

2. Егер Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде мемлекеттік мекемелер ақылы негізде жүзеге асыратын, тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізу жөніндегі қызмет түрлері көзделген болса, мұндай тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін ақша мемлекеттік мекеменің иелігінде қалуы мүмкін. V053497

3. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізу жөніндегі қызмет түрлерін жүзеге асырғаны үшін ақы жеке немесе заңды тұлғамен келісім бойынша, Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен айқындалады.

Ескерту. 15-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

16-бап. Республикалық және жергілікті бюджеттердің шығындары

1. Қайтарылмайтын негізде бөлінетін бюджет қаражаты республикалық және жергілікті бюджеттердің шығындары болып табылады.

2. Республикалық және жергілікті бюджеттердің шығындары мынадай түрлерге бөлінеді:

1) мемлекеттік мекемелердің қызметін қамтамасыз ететін шығындар;

2) тұрақты сипаты жоқ іс-шараларды ұйымдастыру мен өткізуге байланысты шығындар;

3) мемлекеттік тапсырыс шығындары - бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыру шеңберіндегі азаматтық-құқықтық мәмілелер негізінде жеке, заңды тұлғалардан және шаруа (фермер) қожалықтарынан алынған тауарларға (жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге) мемлекеттік мекемелердің ақы төлеуі;

4) жеке тұлғаларға ақшалай төлемдер - қызметкерлерге еңбегі үшін ақшалай төлемдерден басқа, Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес жеке тұлғаларға ақшалай нысандағы төлемдермен байланысты шығындар;

5) мемлекеттің міндеттемелерін орындауға арналған шығындардың өзге де түрлері.

3. Бюджеттік субсидиялар мемлекеттік функцияларды орындаудың және республиканы немесе өңірді дамытудың әлеуметтік-экономикалық міндеттерін іске асырудың неғұрлым тиімді басқа тәсілі болмаған кезде және Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген жағдайларда ғана жеке, заңды тұлғаларға және шаруа (фермер) қожалықтарына берілуі мүмкін. Субсидиялануға тиіс басым мемлекеттік функциялар және республиканы немесе

өңірді дамытудың әлеуметтік-экономикалық міндеттерін іске асыру жөніндегі бағыттар орта мерзімді фискалды саясатпен айқындалады.

4. Трансферттердің жалпылама сипаты да, нысаналы сипаты да болуы мүмкін. Нысаналы сипаты бар трансферттер нысаналы трансферттер болып табылады.

Ескерту. 16-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

17-бап. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен жергілікті атқарушы органдардың резервтері

1. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен жергілікті атқарушы органдардың резервтері республикалық және жергілікті бюджеттерді әзірлеу кезінде оларды болжауға болмағандықтан жоспарланбаған және ағымдағы қаржы жылында кейінге қалдыруға болмайтын қаржыландыруды талап ететін шығындарды қаржыландыру үшін республикалық және жергілікті бюджеттердің құрамында құрылады.

2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің резерві:

1) төтенше резервті;

2) шұғыл шығындарға арналған резервті;

3) соттардың шешімдері бойынша міндеттемелерді орындауға арналған резервті;

4) ағымдағы қаржы жылында облыстық бюджеттерде, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеттерінде қолма-қол ақшаның тапшылығы болжанған жағдайда, оны жабуға арналған резервті қамтиды.

2-1. Облыстық деңгейдегі атқарушы органдардың резерві:

1) төтенше резервті;

2) шұғыл шығындарға арналған резервті;

3) соттардың шешімдері бойынша міндеттемелерді орындауға арналған резервті;

4) ағымдағы қаржы жылында аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттерінде қолма-қол ақшаның тапшылығы болжанған жағдайда, оны жабуға арналған резервті қамтиды.

2-2. Аудандық деңгейдегі атқарушы органдардың резерві:

1) төтенше резервті;

2) шұғыл шығындарға арналған резервті;

3) соттардың шешімдері бойынша міндеттемелерді орындауға арналған резервті қамтиды.

3. Төтенше резерв Қазақстан Республикасының аумағындағы табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды жою мақсатында ғана п а й д а л а н ы л а д ы .

Қазақстан Республикасы Үкіметінің төтенше резерві Қазақстан

Республикасының басқа мемлекеттерге ресми гуманитарлық көмек көрсетуіне де пайдаланылуы мүмкін.

4. Шұғыл шығындарға арналған резерв Қазақстан Республикасының немесе оның әкімшілік-аумақтық бірлігінің саяси, экономикалық және әлеуметтік тұрақтылығына, сондай-ақ адамдардың өмірі мен денсаулығына қатер төндіретін жағдайларды жою мақсатында ғана пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің шұғыл шығындарға арналған резерві Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімдерімен айқындалатын көзделмеген өзге де шығындарға пайдаланылуы мүмкін.

4-1. Соттардың шешімдері бойынша міндеттемелерді орындауға арналған резерв соттардың шешімдері бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің, орталық мемлекеттік органдардың, олардың ведомстволары мен аумақтық бөлімшелерінің, жергілікті атқарушы органдардың міндеттемелерін орындауға пайдаланылады.

5. Ағымдағы қаржы жылында облыстық бюджетте, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінде қолма-қол ақша тапшылығы болжанған жағдайда, тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджетте олардың бюджеттеріне кредит беру үшін резерв көзделеді.

6. Ағымдағы қаржы жылында аудандардың (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттерінде қолма-қол ақша тапшылығы болжанған жағдайда, тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджетте олардың бюджеттеріне кредит беру үшін резерв көзделеді.

7. Ағымдағы жылы қолма-қол ақша тапшылығы болжанған жағдайда қарыз беру қаржы жылы шегінде алты айға дейінгі мерзімге жүзеге асырылады және республикалық немесе жергілікті бюджетті нақтылауды талап етпейді.

8. Жергілікті атқарушы орган резервінің жалпы көлемі тиісті жергілікті бюджет түсімдері көлемінің екі процентінен аспауға тиіс.

9. Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың резервтерінен ақша бөлу тиісті қаржы жылына арналған республикалық немесе жергілікті бюджеттерде бекітілген көлемдер шегінде тиісінше Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың ағымдағы қаржы жылы аяқталғаннан кейін күшін жоятын шешімдері бойынша жүзеге асырылады.

10. Резерв құрамында көзделген ақша толық көлемінде пайдаланылған жағдайда Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе жергілікті атқарушы орган қажет болған кезде Қазақстан Республикасының Парламентіне немесе тиісті мәслихатқа тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу арқылы Қазақстан

Республикасының Үкіметі немесе жергілікті атқарушы орган резервтерінің мөлшерін ұлғайту туралы ұсыныстар енгізеді.

11. Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның резервінен бөлінген ақша қаржы жылы ішінде пайдаланылмаған немесе ішінара пайдаланылған жағдайда, бюджет бағдарламасының әкімшісі бөлінген ақшаның пайдаланылмаған бөлігін ағымдағы қаржы жылының соңына дейін тиісті бюджетке қайтаруды қамтамасыз етеді.

12. Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың резервтерін пайдалану тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

Ескерту. 17-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

18-бап. Операциялық сальдо

1. Операциялық сальдо бюджет кірістері мен шығындары арасындағы айырма ретінде айқындалады.

2. Бюджет шығындарының бюджет кірістерінен асып түскен сомасы теріс операциялық сальдо болып табылады.

3. Бюджет кірістерінің бюджет шығындарынан асып түскен сомасы оң операциялық сальдо болып табылады.

4. Бюджет шығындарында бюджеттік даму бағдарламалары болған және бюджет қаражатының бос қалдықтары осы Кодекстің 91-бабы 6-тармағының 1) тармақшасында айқындалған мақсаттарға пайдаланылған жағдайда теріс операциялық сальдоға жол беріледі.

Ағымдағы бюджеттік бағдарламалардың жалпы көлемі бюджет кірістерінің көлемінен асып түспеуге тиіс.

5. Теріс операциялық сальдоның жол берілетін шекті мөлшері элеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспарында айқындалады.

Ескерту. 18-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

19-бап. Таза бюджеттік кредит беру

Таза бюджеттік кредит беру бюджеттік кредиттердің және бюджеттік кредиттерді өтеудің арасындағы айырма ретінде айқындалады.

20-бап. Қаржы активтерімен жасалатын операциялар бойынша сальдо

1. Қаржы активтерімен жасалатын операциялар:

1) қаржы активтерін сатып алуды;

2) мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдерді қамтиды.

2. Қаржы активтерін сатып алу - заңды тұлғалардың, соның ішінде халықаралық ұйымдардың қатысу үлестерін, бағалы қағаздарын мемлекеттік меншікке сатып алу операцияларымен байланысты бюджет шығыстары.

3. Мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер - мемлекеттік меншіктегі заңды тұлғалардың, соның ішінде халықаралық ұйымдардың, мүліктік кешен түріндегі мемлекеттік мекемелер мен мемлекеттік кәсіпорындардың қатысу үлесін, бағалы қағаздарын, сондай-ақ мемлекеттік кәсіпорындардың жедел басқаруындағы немесе шаруашылық жүргізуіндегі өзге де мемлекеттік мүлікті сату жөніндегі операцияларға байланысты бюджетке түсетін түсімдер.

4. Қаржы активтерімен жасалатын операциялар бойынша сальдо қаржы активтерін сатып алу мен мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдердің арасындағы айырма ретінде айқындалады.

5. Қаржы активтерін сатып алу және мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер Қазақстан Республикасының заң актілеріне және әлеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

21-бап. Бюджет тапшылығы (профициті)

1. Бекітілген, нақтыланған және түзетілген республикалық және жергілікті бюджеттердің тапшылығы (профициті) олардың борышының негізгі сомасын өтеу сомасын шегеріп тастағандағы қарыз алу сомасына тең.

Оң белгімен алынған шама бекітілген, нақтыланған және түзетілген республикалық және жергілікті бюджеттердің тапшылығы, теріс белгімен алынған шама - профициті болып табылады.

2. Бекітілген, нақтыланған және түзетілген республикалық бюджеттің мұнайға қатысты емес тапшылығы (профициті), Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының түсімдерінен басқа, республикалық бюджет шығыстарын шегеріп тастағандағы республикалық бюджет түсімдерінің сомасына тең.

3. Бес жылдық кезеңде республикалық бюджеттің тапшылығы кепілдік берілген трансферт мөлшерін алып тастап, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына түсетін жалпы түсімдер ретінде есептелетін Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының орташа жылдық өсімінен аспауға тиіс.

Ескерту. 21-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

22-бап. Бюджет тапшылығын қаржыландыру (профицитін пайдалану)

1. Бюджет тапшылығын қаржыландыру - қарыз алу және бюджет қаражатының бос қалдықтары есебінен бюджет тапшылығын жабуды

Бюджет тапшылығын қаржыландыру көлемі алынған қарыздар сомасының, бюджет қаражаты қалдықтары қозғалысының қарыздар бойынша негізгі борышты өтеу сомасынан асып түсуі ретінде белгіленеді.

Бюджет тапшылығын қаржыландыру мәні оң белгімен белгіленеді және бюджет тапшылығының шамасына сай келеді.

2. Бюджет профицитін пайдалану - қарыздар бойынша негізгі борышты өтеуге бюджет профицитін, қарыздар қаражатын, бюджет қаражатының бос қ а л д ы қ т а р ы н ж ұ м с а у .

Бюджет профицитін пайдалану көлемі қарыздар бойынша негізгі борышты өтеу сомасының алынған қарыздар және бюджет қаражаты қалдықтарының қозғалысы сомасынан асып түсуі ретінде белгіленеді.

Бюджет профицитін пайдалану мәні теріс белгімен белгіленеді және бюджет профицитінің шамасына сай келеді.

4-тарау. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры

23-бап. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру көздері

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру көздері:

1) осы Кодекстің 49-1-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдері;

2) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқарудан түсетін инвестициялық кірістер;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де түсімдер мен кірістер болып табылады.

2. Мұнай секторы кәсіпорындарына шикі мұнайды және газ конденсатын өндірумен және (немесе) өткізумен айналысатын, сондай-ақ шикі мұнай мен газ конденсатын барлауға келісімшарттар жасасқан заңды тұлғалар жатады.

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқарудан түсетін инвестициялық кірістер, материалдық емес активтерді қоспағанда, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын шетелдік қаржы құралдарына орналастырудан қ ұ р а л а д ы .

Ескерту. 23-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), өзгерту енгізілді - 2007.06.29. N 269 , 2007.12.06. N 7 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

24-бап. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын пайдалану

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры:

1) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан республикалық бюджетке тиісті қаржы жылына арналған дамудың бюджеттік бағдарламаларын (ішкі бағдарламаларын) іске асыруға арналған кепілдік берілген трансферт түрінде;

2) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан республикалық бюджетке Қазақстан Республикасының Президенті айқындайтын мақсаттарға берілетін нысаналы трансферттер түрінде;

3) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқаруға және жыл сайын аудит өткізуге байланысты шығыстарды жабуға жұмсалады.

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры:

1) Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының сақталуын;

2) Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының жеткілікті өтімділік деңгейін ұстап тұруды;

3) тәуекел деңгейі қалыпты болған жағдайда ұзақ мерзімді перспективада Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры кірістілігінің жоғары деңгейін;

4) ұзақ мерзімді перспективада инвестициялық кірістер алуды қамтамасыз ету мақсатында, материалдық емес активтерді қоспағанда, рұқсат етілген шетелдік қаржы құралдарына орналастырылады.

3. Материалдық емес активтерді қоспағанда, рұқсат етілген шетелдік қаржы құралдарының тізбесін Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңестің ұсынысы бойынша Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

4. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын жеке және заңды тұлғаларға кредит беруге және міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету ретінде пайдалануға болмайды.

5. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорынан кепілдік берілген трансферт мөлшері республикалық бюджетті әзірлейтін жыл алдындағы қаржы жылының соңындағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры активтерінің үштен бір бөлігінен аспауға тиіс.

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорынан үш жылдық кезеңге арналған кепілдік берілген трансферт мөлшері Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен айқындалады және Қазақстан Республикасының заңымен бекітіледі.

6. Активтерді Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының есебіне жатқызу және Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын пайдалану тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

7. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына түсетін немесе Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан алынатын активтер Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген тәртіппен айырбастауға немесе қайта айырбастауға жатады.

Ескерту. 24-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

25-бап. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңес

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңес - Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын тиімді пайдалану және оны, материалдық емес активтерді қоспағанда, шетелдік қаржы құралдарына орналастыру жөнінде ұсыныстар талдап-жасайтын консультациялық-кеңесші орган.

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңестің функциялары:

1) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру мен пайдалану тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар талдап-жасау;

2) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын пайдалану көлемдері мен бағыттары жөніндегі ұсыныстарды қарау және талдап-жасау;

3) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын орналастыру үшін, материалдық емес активтерді қоспағанда, рұқсат етілген шетелдік қаржы құралдарының тізбесі жөнінде ұсыныстар талдап-жасау болып табылады.

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңесті құру туралы шешімді, оның құрамы мен ол туралы ережені Қазақстан Республикасының Президенті бекітеді.

Ескерту. 25-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

5-тарау. Бірыңғай бюджеттік сыныптама

26-бап. Бірыңғай бюджеттік сыныптаманың анықтамасы

1. Бірыңғай бюджеттік сыныптама бюджет түсімдері мен шығыстарын сыныптама объектілеріне топтамалық кодтар бере отырып, функционалдық, ведомстволық және экономикалық сипаттамалар бойынша топтастыру болып табылады. Бірыңғай бюджеттік сыныптама бюджет жүйесінің барлық деңгейдегі бюджеттері көрсеткіштерінің салыстырымдылығын қамтамасыз етеді.

2. Бюджет процесі бірыңғай бюджеттік сыныптама негізінде жүзеге асырылады.

3. Бірыңғай бюджеттік сыныптама шоғырландырылған бюджет үшін бірыңғай және міндетті әрі республиканың стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалары мен даму жоспарларының, республикалық бюджет пен жергілікті бюджеттердің теңдестірілуіне қол жеткізу мақсатында олардың көрсеткіштер жүйесін үйлестіру құралдарының бірі болып табылады.

4. Бірыңғай бюджеттік сыныптама Қазақстан Республикасы заң актілерінің, Қазақстан Республикасының Президенті жарлықтарының, Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулыларының негізінде әзірленеді.

5. Бірыңғай бюджеттік сыныптаманы бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган әзірлейді және Қазақстан Республикасының Үкіметі б е к і т е д і .

Ескерту. 26-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

27-бап. Бірыңғай бюджеттік сыныптаманың құрамы

Бірыңғай бюджеттік сыныптама :

- 1) бюджет түсімдерінің сыныптамасын;
- 2) бюджет шығыстарының функционалдық сыныптамасын;
- 3) бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасын қамтиды.

28-бап. Бюджет түсімдерінің сыныптамасы

1. Барлық деңгейдегі бюджеттер түсімдерінің белгілі бір сипаттамалар бойынша Қазақстан Республикасының бюджет заңдарына негізделген топтамасы бюджет түсімдерінің сыныптамасы болып табылады. P040959

2. Бюджет түсімдері сыныптамасының топтамасы санаттан, сыныптан, ішкі сыныптан және ерекшеліктен тұрады.

Санаттар түсімдерді экономикалық белгілер бойынша топтастыру болып т а б ы л а д ы .

Сыныптар мен ішкі сыныптар түсімдерді олардың көздері мен түрлері б о й ы н ш а т о п т а с т ы р а д ы .

Ерекшелік бюджетке төленетін төлем немесе түсім түрін айқындайды.

29-бап. Бюджет шығыстарының функционалдық сыныптамасы

1. Мемлекет функцияларының орындалуын, республиканың стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалары мен даму жоспарларын іске асыруды бейнелейтін функционалдық және ведомстволық белгілер бойынша бюджеттік қаражаттардың жұмсалу бағыттарын айқындайтын барлық деңгейлердегі бюджеттер шығыстарының топтамасы бюджет шығыстарының функционалдық сыныптамасы болып табылады. P040959

2. Бюджет шығыстарының функционалдық сыныптамасының топтамасы м ы н а д а й д е ñ г е й л е р д е н :

- функционалдық топтардан;
- функционалдық ішкі топтардан;
- бюджеттік бағдарламалардың әкімшілерінен;
- бюджеттік бағдарламалардан және ішкі бағдарламалардан тұрады.

3. Функционалдық топ елдің стратегиялық даму басымдықтарына сай келетін және әрқайсысының айқын мақсатын көрсететін елдің негізгі даму бағыттарын

к ө р с е т е д і .

Функционалдық ішкі топ елді дамытудың әрбір стратегиялық басымдығы жөніндегі міндеттер топтарын функционалдық топ ішінде нақтылайды.

4. Бюджет шығыстарының функционалдық сыныптамасы негізінде бюджеттік бағдарламалар әкімшілерін, функционалдық топтармен бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) топтастыру арқылы жасалатын бюджет шығыстарының ведомстволық сыныптамасы қалыптастырылуы мүмкін.

Ескерту. 29-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

30-бап. Бюджеттік бағдарламалар әкімшісінің анықтамасы

1. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі - бюджеттік бағдарламаларды жоспарлауға, негіздеуге және іске асыруға жауапты мемлекеттік орган.

Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі оған жүктелген функциялар мен өкілеттіктерге сәйкес айқындалады.

2. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі, егер ол бір мезгілде бюджеттік бағдарламаның әкімшісі әрі мемлекеттік мекеме болып, тиісті мемлекеттік мекемелердің бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыруы және олардың бюджет қаражатын пайдалануы жөніндегі жұмысын үйлестірген жағдайда, бюджет қаражатын бюджеттік бағдарламалардың мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес бекітілген (нақтыланған, түзетілген) бюджет шегінде дербес пайдаланады, олардың тиімді, нәтижелі және нысаналы іске асырылуына жауапты болады.

3. Облыстық бюджеттік бағдарламалардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттік бағдарламаларының әкімшілері болып табылатын облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың ішкі істер органдарын қоспағанда, мемлекеттік органдардың құрылымдық және аумақтық бөлімшелері бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері бола алмайды.

Ескерту. 30-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

31-бап. Республикалық бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері

Орталық атқарушы және өзге де орталық мемлекеттік органдар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өздерінің функцияларына сәйкес республикалық бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері болып табылады.

Ескерту. 31-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

32-бап. Жергілікті бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері

1. Жергілікті бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін жергілікті мемлекеттік басқарудың үлгілік құрылымы негізге алына отырып айқындалады.

2. Облыстар, республикалық маңызы бар қала, астана әкімдерінің және мәслихаттарының аппараттары, облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың әкімдіктері уәкілеттік берген атқарушы органдар және облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың ішкі істер органдары Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өздерінің функцияларына сәйкес облыстық бюджеттік бағдарламалардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттік бағдарламаларының әкімшілері болып табылады.

3. Аудан (облыстық маңызы бар қала) әкімінің және мәслихатының аппараттары, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) әкімдігі уәкілеттік берген атқарушы органдар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өздерінің функцияларына сәйкес аудандық (қалалық) бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері болып табылады.

4. Қаладағы аудан, аудандық маңызы бар қала, кент, ауыл (село), ауылдық (селолық) округ әкімдерінің аппараттары осы әкімшілік-аумақтық бірліктердің бюджеттік бағдарламаларының әкімшілері болып табылады.

Ескерту. 32-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

33-бап. Бюджеттік бағдарламалардың анықтамасы

1. Бюджеттік бағдарлама - мемлекеттік басқару функцияларын, республиканы немесе өңірді дамытудың стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалары мен жоспарларын іске асыру үшін қабылданған, бюджет қаражатымен қамтамасыз етілетін міндеттер.

2. Бюджеттік бағдарлама мемлекеттік басқару функцияларын, республиканы немесе өңірді дамытудың стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалары мен жоспарларын іске асыру үшін қабылданған, бюджет қаражатымен қамтамасыз етілетін міндеттерді бюджеттік бағдарлама шеңберінде нақтылайтын ішкі бағдарламаларға бөлінуі мүмкін.

3. Бюджеттік бағдарламаның іске асырылу нәтижелерін көрсететін мақсаты, міндеттері және индикаторлары болуға тиіс.

Бюджеттік бағдарламаның мақсаты бюджеттік бағдарламаны орындау кезінде қол жеткізілуге тиіс белгілі бір түпкі нәтиже болып табылады. Бюджеттік бағдарламаның мақсаты айқын, нақтылы және қол жететіндей болуға тиіс.

Бюджеттік бағдарламаның мақсаты жекелеген міндеттерге бөлінеді, олар бюджеттік бағдарламаның мақсатына қол жеткізудің жолдары болып табылады.

Индикаторлар мақсатқа сай және оңай есептелетін болуға тиіс.

4. Бюджеттік бағдарламаның атауы Қазақстан Республикасының заңнамасымен қабылданған мемлекеттік функциялардың мақсаттарын, стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалар мен даму жоспарларының міндеттерін бейнелеуге тиіс.

Бюджеттік бағдарламаның мазмұны Қазақстан Республикасының заңнамасымен қабылданған, мемлекет көрсететін тиісті қызметтерді бейнелейтін мемлекеттік функцияларға, республиканың стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалары мен даму жоспарлары міндеттерінің іс-шараларына сәйкес болуға тиіс.

Ескерту. 33-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

34-бап. Бюджеттік бағдарламалардың түрлері

1. Ағымдағы бюджеттік бағдарламалар - нәтижелері:

1) бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес мемлекеттік басқару функциялары мен мемлекеттің міндеттемелерін орындау жөніндегі тұрақты сипаты бар қызметін қамтамасыз етуге;

2) республиканың немесе өңірдің стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалары мен даму жоспарларының мақсатына қол жеткізуге, олардың нақты міндеттері мен іс-шараларын шешуге бағытталған бюджеттік бағдарламалар.

Бюджеттік даму бағдарламалары - нәтижелері республиканың немесе өңірдің стратегиялық, орта мерзімді бағдарламаларының, даму жоспарларының мақсатына қол жеткізу дәрежесіне және олардың міндеттері мен іс-шараларын шешуге тікелей ықпал ететін, экономикалық пайда алуға немесе әлеуметтік-экономикалық тиімділікке қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарламалар.

2. Белгілі бір функцияларды атқаратын мемлекеттік басқару деңгейіне байланысты бюджеттік бағдарламалар:

1) республикалық бюджетте бекітілетін республикалық бағдарламалар;

2) облыстық бюджетте, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінде бекітілетін облыстық, республикалық маңызы бар қалалар, астана бағдарламалары;

3) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінде бекітілетін аудандық (қалалық) бағдарламалар;

4) республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетінде бекітілетін қаладағы ауданның, аудандық маңызы бар қаланың, кенттің, ауылдың (селонын), ауылдық (селолық) округтің бюджеттік бағдарламалары болып бөлінеді.

Облыстық, республикалық маңызы бар қалалар, астана, аудандық (қалалық), сондай-ақ қаладағы ауданның, аудандық маңызы бар қаланың, кенттің, ауылдың (селоның), ауылдық (селолық) округтің бюджеттік бағдарламалары жергілікті бюджеттік бағдарламалар болып табылады.

3. Іске асыру тәсіліне байланысты бюджеттік бағдарламалар:

1) бір әкімші іске асыратын жеке бюджет бағдарламалары;

2) бюджеттік бағдарламалардың бір әкімшісі бойынша бюджетте бекітілетін және бюджеттік бағдарламалардың түрлі әкімшілері арасында қаржы жылы ішінде бөлінуге тиісті бөлінетін бюджеттік бағдарламалар болып бөлінеді. Мұндай бюджеттік бағдарламаларды бөлу Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 34-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

35-бап. Бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалау

1. Бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалау оларды әзірлеу, республикалық және жергілікті бюджеттерді жоспарлау, оларды іске асыру, іске асырылуын бақылауды жүзеге асыру сатыларында жүзеге асырылады.

2. Бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бюджеттік бағдарламаны әзірлеу сатысында бағалауды бюджеттік бағдарламаның әкімшісі бюджеттік бағдарламаны қалыптастыру және жоспарлау сапасын айқындау арқылы жүзеге асырады.

Бюджеттік бағдарламаны қалыптастыру сапасын айқындау:

1) мақсатты, міндеттер мен іс-шараларды белгілеудің қазіргі бар проблемаларға сәйкес келуін;

2) бюджеттік бағдарлама мақсатының, міндеттері мен іс-шараларының айқын және нақты жазылуын;

3) қазіргі бар проблемаларды ықтимал баламалы шешу жолдарының болуын, оларды шешудің ұсынылып отырған жолдарын таңдаудың дұрыстығы мен шешу жолдарының тиімділік өлшемдерінің айқындалуын;

4) күтілетін нәтижелер мен индикаторлардың бюджеттік бағдарламаның алға қойған мақсаттарына, мемлекет көрсететін қызметтерді алушылардың мүдделері мен сұраныстарына сәйкес келуін;

5) бюджеттік бағдарламаның мақсаттары мен міндеттеріне және мемлекет көрсететін қызметтерді алушылардың сұраныстарына стратегиялық мақсаттардың сәйкес келу тұрғысынан индикаторлардың дұрыс таңдалуын талдауды қамтиды.

Бюджеттік бағдарламаны жоспарлау сапасын айқындау:

1) мемлекеттік мекемелердің бюджеттік бағдарламаның мақсаттарына қол жеткізу және міндеттерін орындау үшін ресурстарға қажеттігін;

2) мемлекеттік мекемелер қажеттігінің құнын бюджеттік бағдарламаның (ішкі бағдарламаның) заттай нормалар ескеріле отырып айқындалатын экономикалық құрылымы бойынша нормативтік, сандық және құндық көрсеткіштеріне сәйкес жоспарлануын талдауды қамтиды.

3. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бюджетті жоспарлау сатысында бағалауды:

1) болжанатын қаржы жылына арналған бюджеттік бағдарлама бойынша паспорттардың жобалары, қаржыландыру жоспарларының жылдық сомалары, шығыстар есептері;

2) бюджеттік бағдарламаның әкімшісі жүргізген бюджеттік бағдарламаның тиімділігін бағалау нәтижелері негізінде жүргізеді. Бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалау:

1) республиканың немесе өңірдің тиісті болжанатын жылдарға арналып қабылданған стратегиялық, орта мерзімді бағдарламаларына және элеуметтік-экономикалық даму жоспарларына;

2) егер алдағы қаржы жылында осы бағдарламаны іске асыру көзделсе, бюджеттік бағдарламалардың өткен және ағымдағы жылдарда іске асырылуын талдауға сәйкестігі бойынша жүзеге асырылады.

Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар тиімділікті республикалық және жергілікті бюджеттерді жоспарлау сатысында бағалау нәтижелері негізінде ағымдағы қаржы жылының 1 маусымына дейінгі мерзімде үш жылдық кезеңге арналған басым бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесін жасайды.

4. Тиімділікті бюджеттік бағдарламаларды іске асыру сатысында бағалауды бюджеттік бағдарламаның әкімшісі, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар бюджеттік бағдарламаны іске асыруды басқару сапасы мен оның нәтижелілігін айқындау арқылы жүзеге асырады.

Бюджеттік бағдарламаны іске асыруды басқарудың сапасын айқындау:

1) бюджеттік бағдарламаның әкімшісінде бюджеттік бағдарламаны іске асырудың тиімділігін бағалау нәтижелерінің болуын;

2) бюджеттік бағдарламаның тиімділігін бағалауды жүргізудің уақтылылығын;

3) бюджеттік бағдарламаның паспорттына сәйкес оның іс-шараларын іске асырудың уақтылылығын;

4) бюджеттік бағдарлама әкімшісінің бюджеттік бағдарламаны одан әрі іске асыру немесе оны іске асырудан бас тарту жөнінде шешім қабылдауының уақтылылығын;

5) бюджеттік бағдарламаның тиімділігін арттыру және мақсаттарға, міндеттер мен күтілетін нәтижелерге, индикаторларға қол жеткізу жөніндегі уақтылы іс-әрекеттерді;

6) бюджеттік бағдарламаны іске асыруға қатысатын адамдардың есептілігін т а л д а у д ы қ а м т и д ы .

Бюджеттік бағдарламаларды іске асырудың нәтижелілігін айқындау:

1) алынған нәтижелер мен индикаторларға қол жеткізу деңгейін;

2) алынған нәтижелердің тиісті стратегиялық мақсаттар мен міндеттерге, сондай-ақ бюджеттік бағдарламаның өзінің мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес келуін;

3) алынған нәтижелердің мемлекет көрсететін қызметтерді алушылардың мүдделері мен сұраныстарына сәйкес келуін;

4) бюджеттік бағдарламаның нәтижелеріне қойылатын жоғарыда тізіп көрсетілген талаптарды растайтын құжаттардың болуын талдауды қамтиды.

Бюджеттік бағдарламалардың тиімділігіне оларды іске асыру сатысында бағалау жүргізу кезінде мемлекет көрсететін қызметтердің сапасы туралы олардың алушыларына сауал жүргізу негізінде алынған үкіметтік емес ұйымдардың (қоғамдық бірлестіктердің) ақпараты пайдаланылуы мүмкін.

5. Бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуын сыртқы бақылау кезінде бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалауды жүргізу тәртібін Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті айқындайды.

6. Бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуын ішкі бақылау кезінде бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалауды жүргізу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды .

Ескерту. 35-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

36-бап. Бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасы

1. Бюджеттік бағдарламаларды іске асыру үшін мемлекеттік мекемелер жүзеге асыратын операцияларды бейнелейтін экономикалық сипаттамалар бойынша бюджет шығыстарын топтастыру бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасы болып табылады.

2. Бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасын топтастыру санаттан, сыныптан, ішкі сыныптан және ерекшеліктен тұрады.

Санат шығыстарды экономикалық белгілері бойынша топтастырады.

Сынып пен ішкі сынып шығыстарды мемлекеттік мекемелер жүргізетін операциялардың негізгі түрлері бойынша топтастырады.

Ерекшелік бюджеттік бағдарламаны іске асыру үшін мемлекеттік мекеме жүргізетін операцияның түрін айқындайды. P040959 V043310

37-бап. Барлау және қарсы барлау қызметін жүзеге асыратын мемлекеттік органдар мен олардың мекемелерінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің қауіпсіздігін тікелей қамтамасыз ететін органдардың шығыстарын сыныптау

Барлау және қарсы барлау қызметін жүзеге асыратын мемлекеттік органдар мен олардың мекемелерінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің қауіпсіздігін тікелей қамтамасыз ететін органдардың шығыстары шығыстардың экономикалық сыныптамасының бір ерекшелігі бойынша көрсетіле отырып, бір функционалдық топ, ағымдағы бір бюджеттік бағдарлама және бір бюджеттік даму бағдарламасы бойынша сыныпталады.

2-бөлім. Бюджетаралық қатынастар және түсімдер мен шығыстарды бюджет деңгейлері арасында бөлу

6-тарау. Бюджетаралық қатынастар

38-бап. Бюджетаралық қатынастар туралы жалпы ережелер

1. Бюджет процесіндегі республикалық, облыстық бюджеттер, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттері арасындағы және республикалық бюджет пен Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры арасындағы қатынастар бюджетаралық қатынастар болып табылады.

2. Бюджет процесінде республикалық бюджеттің аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттерімен өзара қатынастарына жол берілмейді.

3. Бюджет процесінде облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің басқа облыстық бюджеттермен, республикалық маңызы бар қалалар бюджеттерімен өзара қатынастарына жол берілмейді.

4. Бюджет процесінде аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттерінің бір-бірімен өзара қатынастарына жол берілмейді.

5. Бюджетаралық қатынастар мемлекеттік басқарудың деңгейлері арасындағы функциялар мен өкілеттіктердің ара жігін дәлме-дәл ажыратуға, түсімдер мен шығыстарды республикалық, облыстық бюджеттер, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттері арасында бірыңғай бөлуге, сондай-ақ бюджетаралық қатынастарды айқындау әдістерінің біртұтастығы мен ашықтығына негізделген.

6. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен орталық мемлекеттік органдардың, облыстардың жергілікті атқарушы органдарының, осы Кодексте көзделген жағдайларды қоспағанда, тиісінше облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың және аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджет процесіне араласуына жол берілмейді.

7. Осы Кодексті қоспағанда, Қазақстан Республикасының өзге заң актілерінде , оның есебінен шығыстар қаржыландырылуға тиіс және өзге түсімдер есептелуге тиіс бюджет деңгейін белгілеуге жол берілмейді.

Шығыстарды немесе түсімдердің жекелеген түрлерін бюджеттің бір деңгейінен екінші деңгейіне беру осы Кодекске өзгерістер мен толықтырулар енгізілген кезде ғана жүзеге асырылады.

8. Жоғары тұрған органдардың жалпы сипаттағы трансферттердің үш жылдық көлемінің қолданылу кезеңінде шығыстардың ұлғаюына және (немесе) кірістердің азаюына әкеп соқтыратын нормативтік құқықтық актілерді қабылдауынан туындайтын төмен тұрған бюджеттердің ысырабын өтеу міндетті түрде жоғары тұрған бюджеттен ағымдағы нысаналы трансферттер бөлу арқылы жүргізіледі.

Ескерту. 38-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

39-бап. Бюджетаралық қатынастар принциптері

Бюджетаралық қатынастар мынадай принциптерге негізделеді:

1) облыстар, республикалық маңызы бар қалалар, астана бюджеттерінің - республикалық бюджетпен өзара қатынастарда, аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттерінің жоғары тұрған облыстық бюджетпен өзара қатынастарда теңдігі;

2) түсімдерді тиімді бөлу, ол түсімдердің ара жігін ажыратудың мынадай өлшемдерін бір мезгілде сақтауды ескереді:

төмен тұрған бюджеттерге тұрақты сипаты бар, сыртқы факторлардың әсеріне тәуелсіз салықтық және салықтық емес түсімдер бекітіледі;

мемлекеттік мекемелер көрсеткен қызметтер үшін төлемақы болып табылатын салықтық және салықтық емес түсімдер аталған қызметтер көрсету қаржыландырылатын бюджет кірісіне түседі;

қайта бөліну сипаты бар, сондай-ақ салық базасы әркелкі орналастырылатын салықтар бюджет жүйесінің неғұрлым жоғары деңгейлеріне бекітіледі;

салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді бекіткен кезде оларды жинаудың неғұрлым жоғары дәрежесін қамтамасыз ететін бюджет деңгейіне артықшылық беріледі;

нақты аумақтық байланыстылығы бар салықтық базадан алынатын салықтар жергілікті бюджеттерге бекітіледі;

3) Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық бірліктерінің бюджеттік қамтамасыз етілу деңгейлерін теңестіру;

4) жергілікті атқарушы органдардың бірдей деңгейде мемлекеттік қызмет көрсетуін қамтамасыз ету;

5) мемлекеттік қызмет көрсетуді ұсынудың барынша тиімділігі мен нәтижелілігі - мемлекеттік қызмет көрсетудің неғұрлым тиімді және нәтижелі жүргізілуі мен ұсынылуын қамтамасыз ете алатын мемлекеттік басқару деңгейіне мемлекеттік қызметтер көрсетуді бекітіп беру;

6) мемлекеттік қызмет көрсету деңгейін оны алушыларға барынша жақындату - қызметтерді алушылардың қажеттерін жақсылап есепке алу және мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын арттыру мақсатымен, көрсетілетін қызметтерді атқаруды бюджет жүйесінің мүмкін болғанша неғұрлым төмен деңгейіне беру;

7) республикалық бюджеттік бағдарлама әкімшісінің республикалық бюджеттен алынатын нысаналы трансферттер мен кредиттер есебінен қаржыландырылатын облыстық бюджеттік бағдарламалардың күтілетін нәтижелері мен индикаторларына қол жеткізу үшін жауаптылығы;

8) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының республикалық бюджеттен алынатын трансферттер мен кредиттердің тиімді әрі нысаналы пайдаланылуы үшін жауаптылығы;

9) облыстық бюджеттік бағдарлама әкімшісінің облыстық бюджеттен алынатын нысаналы трансферттер мен кредиттер есебінен қаржыландырылатын аудандық бюджеттік бағдарламалардың күтілетін нәтижелері мен индикаторларына қол жеткізу үшін жауаптылығы;

10) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органдарының облыстық бюджеттен алынатын нысаналы трансферттер мен кредиттердің тиімді әрі нысаналы пайдаланылуы үшін жауаптылығы.

Ескерту. 39-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

40-бап. Бюджетаралық қатынастарды реттеу нысандары

1. Бюджетаралық қатынастар:

1) республикалық және облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің арасында: трансферттермен; бюджеттік кредиттермен;

2) облыстық және аудандық (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттер арасында: трансферттермен; бюджеттік кредиттермен;

кірістерді бөлу нормативтерімен реттеледі.

2. Трансферттер жалпы сипаттағы трансферттер, ағымдағы нысаналы трансферттер, дамуға арналған нысаналы трансферттер болып бөлінеді.

3. Бюджетаралық қатынастарды реттеу нысандарын айқындаған кезде бюджеттер деңгейлерінің әрқайсысының салықтық әлеуеті, аймақтардың объективтік бюджеттік қажеттіліктерін бағалау нәтижелері, бекітілген заттай нормалар ескеріледі.

4. Бюджетаралық қатынастарды реттеу нысандары орта мерзімді фискалдык саясатқа сәйкес белгіленеді.

5. Нысаналы трансферттер мен кредиттерді жергілікті атқарушы органдар тек қана олардың нысаналы қызметіне сәйкес пайдаланады.

6. Нысаналы трансферттер мен кредиттердің нысаналы мақсатқа сай пайдаланылмаған сомалары осы трансферттер мен кредиттерді бөлген жоғары тұрған бюджетке ағымдағы қаржы жылының 31 желтоқсанына дейін міндетті түрде қайтарылуға жатады.

Нысаналы трансферттердің қаржы жылы ішінде пайдаланылмаған (толық пайдаланылмаған) сомалары осы трансферттерді бөлген жоғары тұрған бюджетке қаржы жылы аяқталғаннан кейін бюджет қаражатының бос қалдықтары есебінен бір ай ішінде міндетті түрде қайтарылуға жатады.

Дамуға арналған нысаналы трансферттердің қаржы жылы ішінде пайдаланылмаған (толық пайдаланылмаған) сомалары осы Кодекстің 92-бабы 6-тармағының 1) және 1-1) тармақшаларында белгіленген мөлшерде тиісті төмен тұрған бюджеттердің иелігінде қалдырылуы мүмкін.

Нысаналы трансферттердің қаржы жылы ішінде пайдаланылмаған (толық пайдаланылмаған) сомаларын оларды бөлген жоғары тұрған бюджетке ағымдағы қаржы жылының желтоқсанында қайтаруға жол беріледі. Мұндай сомаларды қайтару қаржы жылының қорытындылары бойынша төленбеген міндеттеме болып танылады.

7. Өткен қаржы жылында Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан республикалық бюджетке аударылмаған кепілдік берілген трансферт сомасын Республикалық бюджет комиссиясының шешімі бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен олардың ағымдағы қаржы жылының басындағы толық пайдаланылмаған сомасынан аспайтын көлемде алдыңғы жылғы республикалық бюджеттік даму бағдарламаларын қаржыландыру үшін ағымдағы қаржы жылында Қазақстан Республикасы Үкіметінің пайдалануға құқығы бар.

Ескерту. 40-бапқа өзгертулер енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.02.19. N 230 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

41-бап. Жалпы сипаттағы трансферттер

1. Бюджет субвенциялары мен бюджеттік алып қоюлар жалпы сипаттағы трансферттер болып табылады.

ағымдағы бюджеттік бағдарламаларға және дамудың бюджеттік бағдарламаларына бөлінуін, бюджеттік қамтамасыз етілуді, бекітілетін заттай нормаларды ескере отырып және бюджеттер деңгейлері арасында шығыстарды бөлу негізінде есептеледі.

4. Жалпы сипаттағы трансферттердің үш жылдық кезеңге арналған көлемдерін айқындау, әрбір үш жыл сайын олардың өзгеруі Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын жалпы сипаттағы трансферттерді есептеу әдістемесі негізінде жүргізіледі.

5. Жалпы сипаттағы трансферттердің көлемдерін есептеу кезінде нысаналы трансферттер мен бюджет кредиттері ескерілмейді.

6. Егер бекітілген (нақтыланған, түзетілген) жергілікті бюджетте бюджеттік алып қоюлар мен субвенцияларды есептеу кезінде ескерілген шығыстар көзделмейтін болса, Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе облыстың жергілікті атқарушы органы қаржы жылы ішінде тиісті шамаға бюджет субвенцияларын қысқарту немесе бюджеттік алып қоюларды ұлғайту туралы ш е ш і м қ а б ы л д а й д ы .

Ескерту. 42-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

43-бап. Ағымдағы нысаналы трансферттер

1. Жекелеген ағымдағы бюджеттік бағдарламаларды іске асыру үшін республикалық немесе облыстық бюджетте бекітілген бюджеттік алып қоюларды (бюджет субвенцияларын) есептеу кезінде ескерілмейтін сомалар шегінде жоғары тұрған бюджеттер төмен тұрған бюджеттерге беретін трансферттер ағымдағы нысаналы трансферттер болып табылады.

Ағымдағы нысаналы трансферттер мемлекеттік, салалық (секторлық) немесе аймақтық бағдарламалардың іс-шараларын орындауға ғана, сондай-ақ қаржы жылы ішінде әкімдердің өтініші бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе облыстың жергілікті атқарушы органының резервінен қаржыландырылатын іс-шараларға ғана беріледі.

2 . а л ы п т а с т а л д ы

Ескерту. 43-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

44-бап. Дамуға арналған нысаналы трансферттер

Жоғары тұрған бюджеттер:

1) мемлекеттік және салалық (секторлық) бағдарламалар немесе өңірлік бағдарламалар негізінде жергілікті атқарушы органдар ұсынатын жергілікті бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру;

2) республиканың стратегиялық, орта мерзімді бағдарламалары мен даму жоспарларының жоғары тұрған мемлекеттік басқару органдарының құзыретіне

жататын, экономикалық пайда алуға немесе әлеуметтік-экономикалық тиімділікке қол жеткізуге бағытталған іс-шараларын төмен тұрған мемлекеттік басқару органдарының орындауы үшін республикалық немесе жергілікті бюджеттерде бекітілген сомалар шегінде төмен тұрған бюджеттерге беретін трансферттер дамуға арналған нысаналы трансферттер болып табылады.

Ескерту. 44-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

45-бап. Төмен тұрған бюджеттерге берілетін кредиттер

1. Республикалық бюджеттен және облыстық бюджеттерден бюджеттік кредиттер тиісінше облыстық бюджеттерге, республикалық маңызы бар қалалар, астана бюджеттеріне және аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттеріне қаржы жылы ішінде бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыруға және қолма-қол ақшаның болжамды тапшылығы жағдайында берілуі мүмкін.

2. Төмен тұрған бюджеттерге бюджеттік кредиттер осы Кодекске сәйкес беріледі.

Ескерту. 43-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

7-тарау. Бюджетке түсетін түсімдерді республикалық, облыстық бюджеттер, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттері мен Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры арасында бөлу

Ескерту. Тарау тақырыбы жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

46-бап. Республикалық бюджетке түсетін түсімдер

1. Республикалық бюджетке түсетін салықтық түсімдер:

1) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, корпорациялық табыс салығы;

2) қосылған құнға салынатын салық, соның ішінде Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген тауарларға, орындалған жұмыстар мен көрсетілген қызметтерге және Қазақстан Республикасының аумағына импортталатын тауарларға қосылған құн салығы;

3) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасының аумағына импортталатын тауарларға акциздер;

4) шикі мұнайға, газ конденсатына акциздер;

4-1) ойын бизнесі салығы;

5) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, үстеме пайдаға салынатын салық;

- 6) алып тасталды
- 7) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, бонустар;
- 8) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, роялти;
- 9) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, Қазақстан Республикасының жасалған келісім-шарттар бойынша өнімді бөлу жөніндегі үлесі;
  - 9-1) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, қызметін өнімді бөлу туралы келісім-шарт бойынша жүзеге асыратын жер қойнауын пайдаланушының қосымша төлемі;
- 10) жергілікті маңызы бар мемлекеттік ақылы автомобиль жолдары арқылы автокөлік құралдарының жүріп өткені үшін алынатын алымнан басқа, Қазақстан Республикасының аумағы бойынша автокөлік құралдарының жүріп өткені үшін алым;
- 11) телевизиялық және радиохабар ұйымдарына радиожілік спектрін пайдалануға рұқсат бергені үшін алынатын алым;
  - 11-1) бұқаралық ақпарат құралын есепке қойғаны үшін алым;
1 2) а л ы п т а с т а л д ы
- 12-1) алып тасталды
- 13) дәрілік заттарды мемлекеттік тіркегені үшін алынатын алым;
  - 13-1) туындыларға және сабақтас құқықтар объектілеріне құқықтарды, туындыларды және сабақтас құқықтар объектілерін пайдалануға лицензиялық шарттарды мемлекеттік тіркеу үшін алым;
- 14) алып тасталды
- 15) радиоэлектрондық құралдарды және жиілігі жоғары құрылғыларды мемлекеттік тіркегені үшін алынатын алым;
- 16) қалааралық және (немесе) халықаралық телефон байланысын , сондай-ақ ұялы байланысты бергені үшін төленетін төлем;
- 17) радиожілік спектрін пайдаланғаны үшін төленетін төлем;
- 18) республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды пайдаланғаны үшін төленетін төлем;
- 19) жануарлар дүниесін пайдаланғаны үшін төленетін төлем;
- 20) кеме жүретін су жолдарын пайдаланғаны үшін төленетін төлем;
- 21) республикалық маңызы бар жалпы пайдаланудағы автомобиль жолдарының бөлінген белдеуінде сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастырғаны үшін төленетін төлем;
- 22) әкелінетін және әкетілетін тауарларға кеден баждары;
- 23) кеден бақылауын және кеден рәсімдерін жүзеге асырудан түсетін түсімдер;
- 24) отандық тауар өндірушілерді қорғау шаралары ретінде алынатын баждар;

25) консулдық алым;

26) Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шартқа сәйкес, Қазақстан Республикасында жасалған ресми құжаттарға мемлекеттік органдардың апостил қойғаны үшін мемлекеттік баж;

27) Қазақстан Республикасы азаматтарының паспорттары мен жеке куәліктерін бергені үшін мемлекеттік баж;

28) жүргізуші куәліктерін бергені үшін алынатын мемлекеттік баж;

29) көлік құралдарын мемлекеттік тіркеу туралы куәліктер бергені үшін алынатын мемлекеттік баж;

30) мемлекеттік тіркеу нөмірінің белгілерін бергені үшін алынатын мемлекеттік баж;

31) мемлекеттік нотариат кеңселері нотариустарының нотариаттық іс-әрекет жасағаны үшін алынатын мемлекеттік баж;

32) зияткерлік меншік саласындағы уәкілетті органның заңды мәні бар іс-әрекеттер жасағаны үшін алынатын мемлекеттік баж;

33) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, экспортталатын шикі мұнайға, газ конденсатына рента салығы болып табылады.

2. Республикалық бюджетке түсетін салықтық емес түсімдер:

1) республикалық меншіктен алынатын кірістер:
республикалық мемлекеттік кәсіпорындардың таза табысы бөлігінің түсімдері

;

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің таза табысы бөлігінің түсімдері;
республикалық меншіктегі мемлекеттік акциялар пакеттеріне дивидендтер;
республикалық меншіктегі заңды тұлғаларға қатысу үлесіне кірістер;
республикалық меншіктегі мүлікті жалға беруден алынатын кірістер;
екінші деңгейдегі банктердің шоттарында мемлекеттік сыртқы қарыздардың қаражатын орналастырғаны үшін және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі Қазақстан Республикасы Үкіметінің депозиттері бойынша сыйақылар
(м ү д д е л е р) ;

республикалық бюджеттен берілген кредиттер бойынша сыйақылар (м ү д д е л е р) ;

қару-жарақ пен әскери техниканы сатудан түсетін кірістер;
республикалық меншіктен түсетін басқа да кірістер;

2) республикалық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін түсімдері; V053497

3) республикалық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алуларды өткізуден түсетін ақша түсімдері;

4) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, республикалық бюджеттен қаржыландырылатын, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бюджетінен (шығыстар сметасынан) қамтылатын және қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұлдар, санкциялар, өндіріп алулар;

4-1) мүлікті жария ету үшін алым;

5) мұнай секторы кәсіпорындарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, республикалық бюджетке түсетін салықтық емес басқа да түсімдер болып табылады.

3. Негізгі капиталды сатудан республикалық бюджетке түсетін түсімдер:

1) республикалық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге бекітіліп берілген мемлекеттік мүлікті сатудан түсетін;

2) мемлекеттік материалдық резервтен тауарлар сатудан түсетін;

3) мемлекетке тиесілі материалдық емес активтерді сатудан түсетін ақша болып табылады.

4. Республикалық бюджетке трансферттердің түсімдері:

1) облыстық бюджеттерден, республикалық маңызы бар қалалар, астана бюджеттерінен түсетін трансферттер;

2) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан республикалық бюджетке түсетін трансферттер болып табылады.

5. Республикалық бюджеттен берілген кредиттерді өтеуден, мемлекеттің республикалық меншіктегі қаржы активтерін сатудан, үкіметтік қарыздардан түсетін түсімдер республикалық бюджетке есептеледі.

Ескерту. 46-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.10.22 N 601 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2004.12.13 N 11 (күшіне ену тәртібін 2-баптан қараңыз), 2005.11.22 N 90 (күшіне ену тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.07.05 N 158 (ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі және 2007 жылғы 1 сәуірде өзінің қолданылуын тоқтатады), 2006.07.05 N 156 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.07.05 N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.12.11 N 201 (2007 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2007.12.01 N 220 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2007.06.29 N 269, 2008.11.21 N 89-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

47-бап. Облыстық бюджетке түсетін түсімдер

1. Облыстық бюджетке түсетін салықтық түсімдер:

1) облыстық мәслихат белгілеген кірістерді бөлу нормативтері бойынша жеке табыс салығы;

2) облыстық мәслихат белгілеген кірістерді бөлу нормативтері бойынша әлеуметтік салық;

- 3) қоршаған ортаға эмиссия үшін төленетін төлемақы;
- 4) облыстық маңызы бар ақылы мемлекеттік автомобиль жолдары арқылы жүріп өткені үшін алынатын алым;
- 5) облыстық маңызы бар жалпы пайдаланудағы автомобиль жолдарының бөлінген белдеуінде сыртқы (көрнекі) жарнама орналастырғаны үшін төленетін төлем;
- 6) жер үсті су көздерінің ресурстарын пайдаланғаны үшін төленетін төлем;
- 7) орманды пайдаланғаны үшін төленетін төлем;
- 8) жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды пайдаланғаны үшін төленетін төлем болып табылады.

2. Облыстық бюджетке түсетін салықтық емес түсімдер:

- 1) коммуналдық меншіктен түсетін кірістер:
облыстық әкімдіктің шешімі бойынша құрылған коммуналдық мемлекеттік кәсіпорындардың таза табысы бөлігінің түсімдері;
облыстық коммуналдық меншіктегі мемлекеттік акциялар пакеттеріне дивидендер;
облыстық коммуналдық меншіктегі заңды тұлғаларға қатысу үлесіне кірістер;

облыстық коммуналдық меншік мүлкін жалға беруден түсетін түсім;
облыстық бюджеттен берілген кредиттер бойынша сыйақылар (мүдделер);
уақытша бос бюджет ақшасын депозитке орналастырудан алынған сыйақылар (мүдделер);

облыстық коммуналдық меншіктен түсетін басқа да кірістер;

2) облыстық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін түсімдер;

3) облыстық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алулар өткізуден түсетін ақша түсімдері;

4) облыстық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұл, санкциялар, өндіріп алулар;

5) облыстық бюджетке түсетін салықтық емес басқа да түсімдер болып табылады.

3. Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге бекітіліп берілген мемлекеттік мүлікті сатудан түсетін ақша негізгі капиталды сатудан облыстық бюджетке түсетін түсімдер болып табылады.

4. Облыстық бюджетке түсетін трансферттердің түсімдері:

1) аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттерінен түсетін трансферттер;

2) республикалық бюджеттен түсетін трансферттер болып табылады.

5. Облыстық бюджеттен берілген кредиттерді өтеуден, мемлекеттің облыстық коммуналдық меншіктегі қаржы активтерін сатудан, облыстардың жергілікті атқарушы органдарының қарыздарынан түскен түсімдер облыстық бюджетке е с е п т е л е д і .

Ескерту. 47-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.01.09. N 213 Заңдарымен.

48-бап. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджетіне түсетін түсімдер

1. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджетіне түсетін салықтық түсімдер:

1) жеке табыс салығы;

2) әлеуметтік салық;

3) жеке тұлғалар, жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалардың мүлкіне салынатын салық;

4) жер салығы;

5) бірыңғай жер салығы;

6) жеке және заңды тұлғалардың көлік құралдарына салынатын салық;

7) м ы н а л а р ғ а :

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген спирттің барлық түріне;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген алкоголь өніміне;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген темекі бұйымдарына;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген құрамында темекі бар б а с қ а д а б ұ й ы м д а р ғ а ;

лотерея ойынын ұйымдастыруға және өткізуге;

Қазақстан Республикасының аумағында шығарылған жеңіл автомобильдерге (мүгедектер үшін арнайы жасалған қолмен басқарылатын автомобильдерден б а с қ а) ;

бензинге (авиациялық бензинді қоспағанда) және дизель отынына акциздер;

8) жер үсті көздерінің су ресурстарын пайдаланғаны үшін төленетін төлем;

9) орманды пайдаланғаны үшін төленетін төлем;

10) қоршаған ортаға эмиссия үшін төленетін төлемақы;

11) жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды пайдаланғаны үшін төленетін төлем;

12) жер учаскелерін пайдаланғаны үшін төленетін төлем;

13) жеке кәсіпкерлерді мемлекеттік тіркегені үшін алынатын алым;

14) қызметтің жекелеген түрлерімен айналысу құқығы үшін алынатын лицензиялық алым;

15) заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркегені және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркегені үшін алынатын алым;

16) аукциондардан алынатын алым;

17) республикалық маңызы бар қаланың, астананың ақылы мемлекеттік автомобиль жолдары арқылы жүріп өткені үшін алынатын алым;

18) консулдық алымнан және республикалық бюджеттің есебіне алынатын мемлекеттік баждардан басқа, мемлекеттік баж;

19) жылжымайтын мүлікке және олармен жасалатын мәмілелерге құқықтарды мемлекеттік тіркегені үшін алынатын алым;

19-1) жылжымалы мүлік кепілін және кеменің немесе жасалып жатқан кеменің ипотекасын мемлекеттік тіркегені үшін алынатын алым;

20) көлік құралдарын мемлекеттік тіркегені үшін алынатын алым;

21) қалалық маңызы бар жалпы пайдаланудағы автомобиль жолдарының бөлінген белдеуінде және елді мекендерде сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастырғаны үшін төленетін төлем болып табылады.

2. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджетіне түсетін салықтық емес түсімдер:

1) коммуналдық меншіктен түсетін кірістер:

республикалық маңызы бар қала, астана әкімдіктерінің шешімі бойынша құрылған коммуналдық мемлекеттік кәсіпорындардың таза табысы бөлігінің түсімдері ;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігіндегі мемлекеттік акциялар пакетіне дивидендтер;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігіндегі заңды тұлғаларға қатысу үлестеріне кірістер;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың өкілді органдарының шешімдері бойынша өткізілетін мемлекеттік лотереялардан түскен кірістердің түсімдері ;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігінің мүлкін жалға беруден түсетін кірістер;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен берілген кредиттер бойынша сыйақылар (мүдделер);

уақытша бос бюджет ақшасын депозитке орналастырудан алынған сыйақылар (мүдделер) ;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігінен түсетін басқа да кірістер;

2) республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелердің тауарлар (жұмыстар, көрсетілетін қызметтер) өткізуінен түсетін түсімдер;

3) республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алулар өткізуден түсетін ақша түсімі;

4) республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұлдар, санкциялар, өндіріп алулар;

5) республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетіне түсетін салықтық емес басқа да түсімдері болып табылады.

3. Негізгі капиталды сатудан республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетіне түсетін түсімдер:

1) республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге бекітіліп берілген мемлекеттік мүлікті сатудан түсетін ақша;

2) ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін қоспағанда, жер учаскелерін сатудан түсетін түсімдер;

3) жер учаскелерін жалдау құқығын сатқаны үшін төленетін төлем болып табылады.

4. Республикалық бюджеттен түсетін трансферттер республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетіне түсетін трансферттердің түсімдері болып табылады.

5. Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен берілген кредиттерді өтеуден, республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігіндегі мемлекеттік қаржы активтерін сатудан, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының қарыздарынан түсетін түсімдер республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетіне есептеледі.

Ескерту. 48-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.13. N 11 (күшіне ену тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.01.10. N 116 (2006 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.12.11. N 201 (2007 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2007.01.09. N 213 , 2007.12.01. N 220 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

49-бап. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетіне түсетін түсімдер

1. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетіне түсетін салық түсімдері:

1) облыстық мәслихат белгілеген кірістерді бөлу нормативтері бойынша жеке табыс салығы;

2) облыстық мәслихат белгілеген кірістерді бөлу нормативтері бойынша әлеуметтік салық;

мемлекеттік акциялар пакетіне дивидендтер;
ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) коммуналдық меншігіндегі заңды тұлғаларға қатысу үлестеріне кірістер;
ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) өкілді органдарының шешімдері бойынша өткізілетін мемлекеттік лотереялардан түсетін кірістердің түсімдері;
ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) коммуналдық меншігінің мүлкін жалға беруден түсетін кірістер;
ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетінен берілген кредиттер бойынша сыйақылар (мүдделер);
ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) коммуналдық меншігінен түсетін басқа да кірістер;

2) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелердің тауарлар (жұмыстар, көрсетілетін қызметтер) өткізуінен түсетін түсімдер;

3) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алуды өткізуден түсетін ақша түсімдері;

4) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұлдар, санкциялар, өндіріп алулар;

5) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетіне түсетін басқа да салықтық емес түсімдер болып табылады.

3. Негізгі капиталды сатудан аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетіне түсетін түсімдер:

1) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге бекітіліп берілген мемлекеттік мүлікті сатудан түсетін ақша;

2) ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін қоспағанда, жер учаскелерін сатудан түсетін түсімдер;

3) жер учаскелерін жалдау құқығын сатқаны үшін төленетін төлем болып табылады.

4. Облыстық бюджеттен түсетін трансферттер аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетіне түсетін трансферттердің түсімдері болып табылады.

5. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен берілген кредиттерді өтеуден, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) коммуналдық меншігіндегі мемлекеттің қаржы активтерін сатудан, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органының қарыздарынан түсетін түсімдер аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетіне есептеледі.

Ескерту. 49-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.13.

№ 11 (күшіне ену тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.01.10. № 116 (2006 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. № 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.12.11. № 201 (2007 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2007.12.01. № 220 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

49-1-бап. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдері

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдері:

1) мұнай секторы кәсіпорындарынан алынатын тікелей салықтардан (жергілікті бюджеттердің есебіне жатқызылатын салықтарды қоспағанда)

қ ұ р а л а д ы ,

о л а р ғ а :

корпорациялық табыс салығы, үстеме пайдаға салынатын салық;

роялти, бонустар, өнімді бөлу бойынша үлес;

экспортталатын шикі мұнайға, газ конденсатына рента салығы;

қызметін өнімді бөлу туралы келісімшарт бойынша жүзеге асыратын жер қойнауын пайдаланушының қосымша төлемі жатады;

1-1) мұнай секторы кәсіпорындары жүзеге асыратын операциялардан түсетін басқа да түсімдерден (жергілікті бюджеттердің есебіне жатқызылатын түсімдерді қоспағанда), оның ішінде мұнай келісімшарттарының талаптарын бұзғаны үшін түсетін түсімдерден (жергілікті бюджеттердің есебіне жатқызылатын түсімдерді қоспағанда);

2) республикалық меншіктегі және тау-кен өндіру мен өңдеу салаларына жататын мемлекеттік мүлікті жекешелендіруден түсетін түсімдерден;

3) ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін сатудан түсетін түсімдерден

т ұ р а д ы .

Ескерту. 49-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. № 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), өзгерту енгізілді - 2007.06.29. № 269 Заңдарымен.

8-тарау. Шығыстарды бюджеттер деңгейлері арасында бөлу

50-бап. Республикалық бюджеттің шығыстары

1. Республикалық бюджеттің шығыстары мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

1) жалпы сипаттағы мемлекеттік қызмет көрсетулер:

Қазақстан Республикасының Президентін және оның отбасын қамтамасыз ету , оларға қызмет көрсету және күзету;

Қазақстан Республикасы Парламентінің, Қазақстан Республикасы Үкіметінің және Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің жұмыс істеуі;

сайлаулар мен референдумдар өткізу; Р070225

Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуын стратегиялық

және орта мерзімді жоспарлау;
мемлекеттік бюджетті болжау және республикалық бюджетті жоспарлау;
салық қызметі органдарының қызметі;
республикалық бюджеттің атқарылуын және жергілікті бюджеттердің
есеп-кассалық қызмет көрсетуін ұйымдастыру;
республикалық меншікті басқару;
сырттай байқау рәсімін, оңалту рәсімін, конкурстық іс жүргізуді және
борышкерді конкурстық іс қозғамай тарату рәсімін өткізуді ұйымдастыру;
мемлекеттік сатып алудың бірыңғай жүйесін ұйымдастыру;
мемлекеттік қаржы бақылауы;
кеден қызметі;
мемлекеттің сыртқы саяси қызметі;
іргелі ғылыми зерттеулер жүргізу;
мемлекеттік статистикалық есеп;
мемлекеттік қызметтің бірыңғай жүйесін ұйымдастыру;
ғылыми кадрларды мемлекеттік аттестаттау;

Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес қызметтің әртүрлі салалары
мен аяларында мемлекеттік сыйлықтар беру және мемлекеттік наградалармен
марапаттау; U952676 Z010222 U010691

Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығының қызметін реттеу;

2) қорғаныс, қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік:
мемлекеттің қорғанысын ұйымдастыру және қамтамасыз ету;
орталық атқарушы органдар өткізетін жұмылдыру дайындығы және
жұмылдыру;
мемлекеттік материалдық резервтерді қалыптастыру және сақтау;
ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;
терроризмге және экстремизм мен сепаратизм көріністеріне қарсы күрес;
мемлекеттік құпиялардың қорғалуын қамтамасыз ету;
облыстық бюджеттен, республикалық маңызы бар қала, астана және аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен қаржыландырылатын іс-шараларды қоспағанда, жалпыға бірдей әскери міндетті орындауға байланысты іс-шараларды ұйымдастыру;
облыстық бюджеттен, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын бағыттарды қоспағанда, Қазақстан Республикасының аумағында қоғамдық тәртіпті қорғау және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;
табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы қызметті ұйымдастыру;
жаһандық немесе аймақаралық ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын-алу

сот-медицина және сот-психиатрия сараптамасын жүргізу;
ауру адамдарды шетелде емдеуді ұйымдастыру;
ерекше қатерлі инфекцияларға қарсы әрекет;
республикалық маңызы бар мемлекеттік денсаулық сақтау ұйымдары үшін
қан, оның компоненттері мен препараттарын өндіру;
санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің халықтың
санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын республикалық деңгейде және
мемлекеттік шекара мен көлікте қамтамасыз етуі;

Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес әскери қызметшілерге,
құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне, олардың отбасы мүшелеріне,
сондай-ақ әскери қызметшілердің, құқық қорғау органдары қызметкерлерінің
арасынан шыққан зейнеткерлерге және азаматтардың басқа да санаттарына
медициналық қызмет көрсету; Z934000

жергілікті бюджеттерден қаржыландырылатын шығыстардан басқа,
азаматтардың денсаулығын сақтау саласындағы қызмет;

б) әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру:

Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы
заңдарына сәйкес зейнетақымен қамсыздандырылуға құқығы бар азаматтарға
бюджет қаражаты есебінен зейнетақы төлемдері;

мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар;

мемлекеттік арнаулы жәрдемақылар;

арнаулы мемлекеттік жәрдемақылар;

зейнеткерлерді, Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектерін,
Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген мемлекеттік жәрдемақы
алушыларды жерлеуге жәрдемақы; U952247 11-бап (32-т.); Z970126 6-бап (3-1-т.)

бала тууына байланысты тағайындалатын және төленетін біржолғы
мемлекеттік жәрдемақы;

баланы бір жасқа толғанға дейін бағып-күту бойынша тағайындалатын және
төленетін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы;

экологиялық апат аймақтарында тұрып жатқан адамдарға Қазақстан
Республикасының заң актілерінде көзделген әлеуметтік көмек;

әскери қызметшілердің, құқық қорғау органдарының және мемлекеттік өртке
қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің отбасыларына Қазақстан
Республикасының заң актілерінде көзделген әлеуметтік төлемдер;

саяси қуғын-сүргін құрбандарына және одан зардап шеккендерге Қазақстан
Республикасының заң актілерінде көзделген әлеуметтік төлемдер;

Қазақстан Республикасы Үкіметінің міндеттемелері болып табылатын
ә л е у м е т т і к т ө л е м д е р ;

көші-қон іс-шаралары;

7) мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік:
қазақтың ұлттық мәдениеті мен басқа да ұлттық мәдениеттерді қайта
өркендету, сақтау, дамыту және тарату;
республикалық маңызы бар театр және музыка өнерін қолдау;
мәдениет және мемлекеттік жастар саясаты саласында әлеуметтік маңызы бар
і с - ш а р а л а р ө т к і з у ;

республикалық маңызы бар тарихи-мәдени мұраның сақталуын қамтамасыз
е т у ;

республикалық деңгейде спорттың ұлттық және бұқаралық түрлерінің
д а м у ы н қ о л д а у ;

жоғары жетістіктер спортын дамыту;

Қазақстан Республикасының ұлттық құрама командалары мүшелерінің
халықаралық спорттық жарыстарға дайындалуы және қатысуы;

Қазақстан және оның туристік мүмкіндіктері туралы ақпарат әзірлеп,
халықаралық туристік рынокта және мемлекеттің ішінде тарату;

республикалық маңызы бар мұрағат қорының сақталуын қамтамасыз ету;

республикалық кітапханалардың жұмыс істеуі;

бұқаралық ақпарат құралдары арқылы республикалық деңгейде мемлекеттік
а қ п а р а т с а я с а т ы н жү р г і з у ;

мемлекеттік тілді және Қазақстан халықтарының басқа да тілдерін дамыту;

8) агроөнеркәсіптік кешен, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше
қорғалатын табиғи аумақтар және қоршаған ортаны қорғау, жер қатынастары:

су ресурстарын қорғауды және ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету, су
шаруашылығы баланстарын, су ресурстарын кешенді пайдалану және қорғау
схемаларын әзірлеу, су ресурстарын пайдалану мен қорғауды болжау, су
ресурстарын пайдаланудың ақпараттық-талдау жүйесін қамтамасыз ету;

судың мемлекеттік есебін, мемлекеттік су кадастрын жүргізу;

су беруге байланысты емес трансшекаралық су шаруашылығы құрылыстарын
және республикалық маңызы бар су шаруашылығы құрылыстарын пайдалану;

авариялық қаупі ерекше республикалық маңызы бар су шаруашылығы
құрылыстары мен гидромелиорациялық жүйелерді қалпына келтіру;

суармалы жерлердің мелиорациялық жай-күйінің мониторингі және оны
б а ғ а л а у ;

республикалық маңызы бар орман қорының, жануарлар дүниесінің, ерекше
қорғалатын табиғи аумақтардың мемлекеттік есебін, табиғи ресурстардың
мемлекеттік кадастрларын жүргізу, ормандар мен жануарлар дүниесінің

мемлекеттік мониторингі;
орман орналастыру;
орман тұқым шаруашылығы және селекция;
мемлекеттік орман кадастрын, жануарлар дүниесінің, ерекше қорғалатын
табиғи аумақтардың мемлекеттік кадастрларын жүргізу;
ормандарды өрттен қорғау, зиянкестерден және орман ауруларынан қорғау
жөніндегі авиациялық жұмыстар;
балық ресурстарын және басқа да су жануарларын қорғау және молайту;
балық аулауды мемлекеттік реттеу және балық қорларын қорғау;
республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды ұстау,
мемлекеттік табиғат-қорық қорын қалпына келтіру;
жер пайдаланудың ерекше режимінің белгіленуіне байланысты меншік
құқықтарын немесе жер пайдалану құқықтарын тоқтатуға, меншік құқықтарын
және жер пайдалану құқықтарын шектеуге, жер учаскелері иелерінің немесе жер
пайдаланушылардың құқықтарының бұзылуына әкеп соқтыратын жерді
мемлекет қажеттіктері үшін алып қойған (сатып алған) жағдайларда жер
учаскелерінің меншік иелеріне немесе жер пайдаланушыларға келтірілген
залалдарды өтеу;
республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құруға
және кеңейтуге, халықаралық міндеттемелерді орындауға және жерді қорғаныс
пен қауіпсіздік қажеттіктері үшін пайдалануға байланысты жағдайларда жер
учаскелерін барлық санаттағы жерлерден алып қойған, соның ішінде сатып алу
арқылы алып қойған кезде залалдарды өтеу;
қоршаған ортаның мемлекеттік мониторингі;
Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасына сәйкес мемлекеттік
экологиялық сараптаманы жүргізу;
гидрометеорологиялық мониторинг;
стратегиялық, трансшекаралық және экологиялық қауіпті объектілердің
мемлекеттік экологиялық сараптамасын жүргізу;
республикалық деңгейде жер қатынастарын реттеу;
мемлекеттік жер кадастрын, жер мониторингін жүргізу;
топографиялық-геодезиялық және картографиялық жұмыстар;
жануарлар ауруларының диагностикасы, эпизоотияға қарсы жұмыс, соның
ішінде ветеринариялық дәрі-дәрмектерді, олардың қорын қоса алғанда, сатып алу
, жеткізу, сақтау, қолдану, сондай-ақ жануарлар мен құстардың қатты жұқпалы
ауруларының ошақтарын жою және дезинфекциялау;
ветеринариялық дәрі-дәрмектерді, жем-шөпті және жем-шөп қоспаларын
тіркеу сынақтары, байқау, сондай-ақ ветеринариялық дәрі-дәрмектердің
сапасына шағым жасау кезінде олардың серияларын (топтарын) бақылау;

фитосанитариялық мониторинг;
карантиндегі өнімнің лабораториялық сараптамасы мен егіс және екпе материалдарындағы жасырын түрдегі ауру жұқтыруды анықтау;
карантиндік объектілердің таралу ошақтарын анықтау, оқшаулау, жою;
пестицидтерді (ұлы химикаттарды) олардың қорымен қоса, оларды жеткізуге, сақтауға және қолдануға байланысты көрсетілетін қызметтерді сатып алу;
мемлекеттік астық ресурстарына астық сатып алу, мемлекеттік азық-түлік астығы резервін сақтау және ауыстыру;
аграрлық азық-түлік нарығында сатып алу операцияларын және баға интервенциясын жүргізу;
сорт сынақтары, тұқымдық және екпе материалдың сорттық және егістік сапаларын айқындау;
ауыл шаруашылығы өндірісін агрохимиялық және агроклиматтық қамтамасыз ету;
агроөнеркәсіптік кешенді техникалық қамтамасыз етуді мемлекеттік реттеу;
агроөнеркәсіптік кешеннің тұрақты дамуын қамтамасыз ету, оның субъектілеріне бәсекелес нарықта жоқ немесе жете ұсынылмаған қызмет түрлерін ұсыну;
агроөнеркәсіптік кешеннің ақпараттық-маркетингтік жүйесін ұйымдастыру;
екінші деңгейдегі банктердің ауыл шаруашылығы өнімін өңдеу жөніндегі кәсіпорындарға беретін кредиттер бойынша сыйақы (мүдде) ставкаларын субсидиялау;
ауыл шаруашылығы өнімі өндірісін басқару мен нарығы жүйелерін дамыту;
өсімдік шаруашылығында міндетті сақтандыруды қолдау;
өсімдіктердің жоғары бағалы сорттарының, ауыл шаруашылығы жануарларының, құстар мен балықтардың тұқымдары мен түрлерінің тектік қорын сақтау және дамыту;

9) өнеркәсіп, жер қойнауын пайдалану, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі:

мемлекеттік өнеркәсіп саясатын іске асыру;
отын-энергетика кешенін дамыту;
энергияны сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру;
жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану, сейсмологиялық ақпарат мониторингі;
мемлекеттік геологиялық зерттеу;
геологиялық ақпаратты қалыптастыру;
кеніштер мен шахталарды жабу және жою, техногендік қалдықтарды көму;
республикалық маңызы бар мемлекеттік қала құрылысы кадастрын жүргізу;
құрылыс нормалары мен стандарттарын иелену және әзірлеу;

10) көлік және коммуникациялар:

халықаралық және республикалық маңызы бар автомобиль жолдарын, сондай-ақ оларда жол жүрісін реттеудің техникалық құралдарын салу, реконструкциялау, жөндеу және ұстау;

су көлігі қызметін ұйымдастыру және реттеу;

кеме қатынасы жолдарын, шлюздерді ұстау және кеме қатынасы қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

теңіз жолдарын навигациялық-гидрографиялық қамтамасыз ету;

әуе және су көлігін мемлекеттік реттеу;

әлеуметтік маңызы бар облысаралық қатынастар бойынша жолаушылар тасымалын ұйымдастыру;

магистралды темір жолдарды дамыту;

аэроғарыш қызметі;

радиожилік спектрі мен радиоэлектрондық құралдар мониторингі;

11) экономикалық қызметті реттеу:

стандарттау, метрология және сертификаттау;

патенттерді, тауар белгілерін тіркеу және қорғау;

мемлекеттік инновациялық саясат;

мемлекеттік экспорттық және импорттық бақылау;

саудалық және демпингке қарсы реттеу;

бәсекелестікті қорғау және табиғи монополияларды реттеу;

шағын кәсіпкерлік субъектілерін қолдау;

12) басқа да бағыттар:

облыстық бюджеттерге, республикалық маңызы бар қалалар, астана бюджеттеріне берілетін трансферттер;

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің орны толтырылмаған залалдарын өтеу;

үкіметтік борышқа қызмет көрсету және оны өтеу;

мемлекеттік кепілдіктер бойынша міндеттемелерді орындау;

мемлекеттің кепілгерлігі бойынша міндеттемелерді орындау;

Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелерін орындау.

2. Республикалық бюджеттен, сонымен қатар:

1) кадрларды қайта даярлауды және аталған мемлекеттік мекемелер қызметкерлерінің біліктілігін арттыруды қоса алғанда, осы баптың 1-тармағында көрсетілген қызмет түрлерін орындайтын орталық мемлекеттік органдар мен басқа да мемлекеттік мекемелердің қызметін қамтамасыз етуге;

2) осы баптың 1-тармағында аталған бағыттар бойынша бюджеттік инвестициялық жобалар мен бағдарламаларға, халықаралық ынтымақтастыққа,

қолданбалы ғылыми зерттеулерге және нормативтік-әдістемелік қамтамасыз етуге;

3) орталық мемлекеттік басқару органдарының Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де функцияларына жұмсалатын шығыстар қаржыландырылады.

3. Орталық мемлекеттік органдар мен олардың аумақтық бөлімшелерін ұстауға арналған шығындар Қазақстан Республикасының Президенті мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерімен бекітілетін штат санының лимиті және Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін заңдай нормалар негізінде жоспарланады.

Ескерту. 50-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20 N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2005.07.08 N 69 , 2006.01.10 N 116 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.01.31 N 125 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.07.05 N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.07.07 N 176 , 2007.01.09 N 213 , 2007.07.27 N 320 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2008.05.26 N 34-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 60-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

51-бап. Облыстық бюджеттің шығыстары

1. Облыстық бюджеттің шығыстары мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

1) жалпы сипаттағы мемлекеттік қызмет көрсетулер: облыстық деңгейдегі жергілікті өкілді және атқарушы органдардың жұмыс істеуі ;

облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуын орта мерзімді жоспарлау;
облыс деңгейінде бюджеттік жоспарлау;
облыстық бюджеттің атқарылуын ұйымдастыру;
облыстық коммуналдық меншікті басқару;

2) қорғаныс, қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік:
облыстық ауқымдағы жұмылдыру дайындығы және жұмылдыру, аумақтық қорғанысты дайындау және аумақтық қорғаныс;
облыстық ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою;
су-құтқару қызметінің жұмысын қамтамасыз ету;
облыс аумағында қоғамдық тәртіпті сақтау және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету ;

облыстық ауқымдағы азаматтық қорғаныс іс-шаралары;
облыстық әскери басқару органдарын жабдықталған әскерге шақыру (жинау) пункттерімен, дәрі-дәрмекпен, құрал-сайманмен, медициналық және

шаруашылық мүлікпен, автомобиль көлігімен, байланыс құралдарымен, медициналық және техникалық қызметкерлермен, қызмет көрсететін адамдармен қамтамасыз ету бойынша әскери міндетті атқару шеңберіндегі іс-шаралар және медициналық комиссиялар құру;

ішкі істер органдарының айдауылмен алып жүруі;
азаматтық, көшіп кету және көшіп келу, шетелдіктермен жұмыс мәселелері және заңсыз көші-қонға қарсы күрес жөніндегі қызмет;

уақытша ұстау изоляторларының, медициналық айықтырғыштардың, кәмелеттік жасқа толмағандарды, белгілі тұрғылықты жері және құжаттары жоқ адамдарды уақытша оқшаулау, бейімдеу және оңалту орталықтарының, питомниктердің, арнаулы панажайлардың жұмыс істеуі және әкімшілік жазамен қамалған адамдарды ұстау;

мемлекеттік нөмір белгілерін, жүргізуші куәлігінің бланкілері мен көлік құралдарын мемлекеттік тіркеу куәлігінің бланкілерін даярлау ақысын қаржыландыруды қоспағанда, жол полициясы қызметін қамтамасыз ету;

жанар-жағар май материалдарын сатып алуды қоса алғанда, қызметтік үй-жайлар мен көлік құралдарын ұстау, оларға қызмет көрсету және оларды жөндеу, сондай-ақ аумақтық органдар аппараттарының электрондық почта қызметін көрсетуге арналған шығындарын қоспағанда, аумақтық ішкі істер органдарының коммуналдық қызметтерге, электр энергиясына, жылу беруге және байланыс қызметіне ақы төлеу бойынша шығындар;

3) б і л і м б е р у :

мемлекеттік облыстық білім беру ұйымдары үшін оқулықтар сатып алу және оларды жеткізу;

балалар мен жеткіншектерге спорт бойынша қосымша білім беру;
техникалық және кәсіптік білім беру;
арнаулы білім беру бағдарламалары бойынша жалпы білім беру;
мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім беру ;

облыстық ауқымдағы мектеп олимпиадаларын өткізу;
орта білімнен кейінгі білім беру;
жергілікті деңгейде кадрлардың біліктілігін арттыру және оларды қайта даярлау ;

балалар мен жасөспірімдердің психикалық денсаулығын зерттеу және халыққа психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек көрсету ;

өсіп-жетілуінде қиындықтарға душар болған балалар мен жасөспірімдерді оңалту және әлеуметтік бейімдеу;

4) денсаулық сақтау:

республикалық бюджеттен қаржыландырылатын бағыттарды қоспағанда, медициналық көмектің кепілдік берілген көлемін қамтамасыз ету;

республикалық бюджеттен қаржыландырылатын бағыттарды қоспағанда, халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету;

вакциналарды, иммунобиологиялық және басқа да медициналық препараттарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сатып алу;

жергілікті денсаулық сақтау ұйымдары үшін қан, оның компоненттері мен препараттарын өндіру;

республикалық - бюджеттен қаржыландырылатын бағыттарды қоспағанда, денсаулық сақтау саласындағы басқа да іс-шаралар;

5) әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру:

жетім балаларды, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды әлеуметтік қамсыздандыру;

ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетінен қаржыландырылатын әлеуметтік көмек түрлерін қоспағанда, мүгедек балаларды қоса алғанда, қарттар мен мүгедектерді әлеуметтік қамсыздандыру;

6) тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық: елді мекендерді газдандыру;

7) мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік: жергілікті маңызы бар театр және музыка өнерін қолдау;

мәдени-демалыс жұмысын қолдау;

жергілікті маңызы бар тарихи-мәдени мұраның сақталуын және оған қолжетімді болуын қамтамасыз ету;

республикалық және халықаралық спорт жарыстарына спорттың әр түрі бойынша облыстық құрама командалардың мүшелерін дайындау және олардың қатысуы;

облыстық деңгейде спорт жарыстарын өткізу;

жергілікті деңгейде туристік қызметті реттеу;

жергілікті маңызы бар мұрағат қорының сақталуын қамтамасыз ету;

облыстық кітапханалардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

бұқаралық ақпарат құралдары арқылы жергілікті деңгейде мемлекеттік ақпарат саясатын жүргізу;

мемлекеттік тілді және Қазақстан халықтарының басқа да тілдерін жергілікті деңгейде дамыту;

жастар саясаты саласындағы аймақтық бағдарламаларды іске асыру;

8) агроөнеркәсіптік кешен, су, орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны және жануарлар дүниесін қорғау, жер қатынастары:

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес облыстық деңгейде ауыл шаруашылығы саласындағы қатынастарды реттеу;

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес облыстық деңгейде өсімдік шаруашылығының, тұқым шаруашылығының, мал шаруашылығының, ветеринарияның дамуын, ауыл шаруашылығы өнімін өңдеуді және өткізуді р е т т е у ;

арнаулы қоймаларды (көмінділерді) күтіп-ұстау, салу және жөндеу; бюджет қаражаты есебінен алынған пестицидтерді (улы химикаттарды) з а л а л с ы з д а н д ы р у ;

ауыл шаруашылығы тауар өндірушілеріне су жеткізу және ауыз сумен жабдықтаудың баламасыз көздері болып табылатын сумен жабдықтаудың айрықша маңызды топтық жүйесінен ауыз су беру жөнінде көрсетілетін қызметтер қ ұ н ы н с у б с и д и я л а у ;

коммуналдық меншіктегі су шаруашылығы құрылыстарының жұмыс істеуін қ а м т а м а с ы з е т у ;

су қорғау аймақтарын, су объектілері белдеулерін белгілеу; авариялық қаупі ерекше облыстық маңызы бар су шаруашылығы құрылыстары мен гидромелиорациялық жүйелерді қалпына келтіру; облыстық маңызы бар су құбырларының құрылысын салу және р е к о н с т р у к ц и я л а у ;

ормандарды сақтау, қорғау, молайту және орман өсіру; жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп-ұстау ж ә н е қ о р ғ а у ;

қоршаған ортаны қорғау жөнінде іс-шаралар өткізу; республикалық бюджет есебінен қаржыландыру жүзеге асырылатын сараптамаларды қоспағанда, мемлекеттік экологиялық сараптаманы қамтамасыз е т у ;

жануарлар дүниесін қорғау; облыстық деңгейде жер қатынастарын реттеу; жер пайдаланудың ерекше режимінің белгіленуіне байланысты меншік құқықтарын немесе жер пайдалану құқықтарын тоқтатуға, меншік құқықтарын және жер пайдалану құқықтарын шектеуге, жер учаскелері иелерінің немесе жер пайдаланушылардың құқықтарының бұзылуына әкеп соқтыратын жерді мемлекет қажеттіктері үшін алып қойған (сатып алған) жағдайларда жер учаскелерінің меншік иелеріне немесе жер пайдаланушыларға келтірілген з а л а л д а р д ы ө т е у ;

жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құруға және кеңейтуге байланысты жағдайларда жер учаскелерін барлық санаттағы

жерлерден алып қойған, соның ішінде сатып алу арқылы алып қойған кезде залалдарды өтеу;

9) сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі: республикалық бюджеттен қаржыландырылатын шығыстарды қоспағанда, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметін ұйымдастыру және бақылау;

10) көлік және коммуникациялар: әлеуметтік маңызы бар ауданаралық (қалааралық) қатынастар бойынша жолаушылар тасымалын ұйымдастыру;

облыстық маңызы бар автомобиль жолдарын, сондай-ақ оларда жол жүрісін реттеудің техникалық құралдарын салу, реконструкциялау, жөндеу және күтіп-ұстау;

11) экономикалық қызметті реттеу: кәсіпкерлік қызметті қолдау;

12) басқа да бағыттар: аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттеріне берілетін трансферттер;

республикалық бюджетке берілетін трансферттер; жергілікті атқарушы органдардың борышына қызмет көрсету; жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелерін орындау.

2. Облыстық бюджеттерден:

1) кадрларды қайта даярлауды және көрсетілген мемлекеттік мекемелер қызметкерлерінің біліктілігін арттыруды қоса алғанда, осы баптың 1-тармағында көрсетілген қызмет түрлерін орындайтын мемлекеттік мекемелердің қызметін қамтамасыз етуге;

2) осы баптың 1-тармағында көрсетілген бағыттар бойынша бюджеттік инвестициялық жобаларға (бағдарламаларға);

3) облыстың жергілікті мемлекеттік басқару органдарының Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де функцияларына жұмсалатын шығындар да қаржыландырылады.

3. Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын жергілікті атқарушы органдарды ұстауға арналған шығындар Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін штат санының жалпы лимиті және заттай нормалар негізінде ж о с п а р л а н а д ы .

Ескерту. 51-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.01.10. N 116 (2006 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.07.07. N 176 , 2007.07.27. N 320 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

52-бап. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің шығыстары

1. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің шығыстары мына бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

1) жалпы сипаттағы мемлекеттік қызмет көрсетулер:
республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті өкілді және атқарушы органдарының жұмыс істеуі;
республикалық маңызы бар қаланың, астананың әлеуметтік-экономикалық дамуын орта мерзімді жоспарлау;
республикалық маңызы бар қала, астана деңгейінде бюджеттік жоспарлау;
республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуын ұйымдастыру;
республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігін басқару;
салық салу мақсатында мүлікті бағалауды жүргізу;

2) қорғаныс, қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік:
республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмылдыру дайындығы және жұмылдыру, аумақтық қорғанысының дайындығы және аумақтық қорғанысы;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың әскери басқару органдарын жабдықталған шақыру (жинау) пункттерімен, дәрі-дәрмекпен, құрал-сайманмен, медициналық және шаруашылық мүлікпен, автомобиль көлігімен, байланыс құралдарымен, медициналық және техникалық қызметкерлермен, қызмет көрсететін адамдармен қамтамасыз ету бойынша әскери міндеттерді атқару шеңберіндегі іс-шаралар және медициналық комиссиялар құру;

республикалық маңызы бар қала, астана ауқымындағы төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою;

су-құтқару қызметінің жұмысын қамтамасыз ету;
республикалық маңызы бар қала, астана аумағында қоғамдық тәртіпті қорғау және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;

республикалық маңызы бар қаланың, астананың азаматтық қорғаныс іс-шаралары;

уақытша ұстау изоляторларының, медициналық айықтырғыштардың, кәмелеттік жасқа толмағандарды, белгілі тұрғылықты жері және құжаттары жоқ адамдарды уақытша оқшаулау, бейімдеу және оңалту орталықтарының, питомниктердің, арнаулы панажайлардың жұмыс істеуі және әкімшілік жазамен қамалған адамдарды ұстау;

елді мекендерде жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету;
ішкі істер органдарының айдауылмен алып жүруі;

азаматтық, көшіп кету және көшіп келу, шетелдіктермен жұмыс мәселелері және заңсыз көші-қонға қарсы күрес жөніндегі қызмет;
мемлекеттік нөмір белгілерін, жүргізуші куәлігінің бланкілері мен көлік құралдарын мемлекеттік тіркеу куәлігінің бланкілерін даярлауды қаржыландыруды қоспағанда, жол полициясы қызметін қамтамасыз ету;
жанар-жағар май материалдарын сатып алуды қоса алғанда, қызмет үй-жайлары мен көлік құралдарын ұстау, оларға қызмет көрсету және оларды жөндеу, сондай-ақ электронды почта қызметін көрсетуге арналған шығындарды қоспағанда, аумақтық ішкі істер органдарының коммуналдық қызметтерге, электр энергиясына, жылу беруге және байланыс қызметіне ақы төлеу бойынша шығындары;

3) б і л і м б е р у :

балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту;
оқытудың кешкі нысанын және интернаттық ұйымдар арқылы жалпы орта білім беруді қоса алғанда, мемлекеттік оқу орындарында тегін бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беруді ұйымдастыру және қамтамасыз ету;
арнаулы білім беру бағдарламалары бойынша жалпы білім беру;
мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім б е р у ;

республикалық маңызы бар қала, астана ауқымындағы мектеп о л и м п и а д а л а р ы н ө т к і з у ;
техникалық және кәсіптік білім беру;
орта білімнен кейінгі білім беру;
жергілікті деңгейде кадрлардың біліктілігін арттыру және оларды қайта д а я р л а у ;

балалар мен жасөспірімдердің психикалық денсаулығын зерттеу және халыққа психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек к ө р с е т у ;

өсіп-жетілуінде қиындықтарға душар болған балалар мен жасөспірімдерді оңалту және әлеуметтік бейімдеу;

балалар мен жасөспірімдерге арналған қосымша білім беру;
республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру ұйымдары үшін оқулықтар сатып алу және жеткізу;

4) д е н с а у л ы қ с а қ т а у :

республикалық бюджеттен қаржыландырылатын бағыттарды қоспағанда, медициналық көмектің кепілдік берілген көлемін қамтамасыз ету;

республикалық бюджеттен қаржыландырылатын бағыттарды қоспағанда, халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету;
вакциналарды, иммунобиологиялық және басқа да медициналық

препараттарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сатып алу;
жергілікті денсаулық сақтау ұйымдары үшін қан, оның компоненттері мен
п р е п а р а т т а р ы н ө н д і р у ;

республикалық бюджеттен қаржыландырылатын бағыттарды қоспағанда,
денсаулық сақтау саласындағы басқа да іс-шаралар;

5) әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру:

т ұ р ғ ы н ү й к ө м е г і ;

мұқтаж азаматтарға үйде әлеуметтік көмек көрсету;
белгілі бір тұрғылықты орны жоқ адамдарды әлеуметтік бейімдеу;
жетім балаларды, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды
ә л е у м е т т і к қ а м с ы з д а н д ы р у ;

мүгедек балаларды қоса алғанда, қарттар мен мүгедектерді әлеуметтік
қ а м с ы з д а н д ы р у ;

халықтың жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету;

мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек;

жергілікті өкілді органдардың шешімдері бойынша мұқтаж азаматтардың
жекелеген санаттарына әлеуметтік көмек;

он сегіз жасқа дейінгі балаларға тағайындалатын және төленетін ай сайынғы
мемлекеттік жәрдемақы;

6) тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық:

республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік тұрғын үй
қ о р ы н ы ң с а қ т а л у ы н ұ й ы м д а с т ы р у ;

т ұ р ғ ы н ү й қ о р ы н т ү г е н д е у ;

Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес азаматтардың жекелеген
санаттарын тұрғын үймен қамтамасыз ету;

Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес мемлекеттік қажеттіліктер
үшін жер учаскелерін алып қою, соның ішінде сатып алу жолымен алып қою
және осыған байланысты жылжымайтын мүлікті иеліктен айыру;

коммуналдық меншіктегі сумен жабдықтау объектілерін, тазарту, сорғыту
жүйелерін, кәріз, жылу және электр желілерін құру және реконструкциялау;

елді мекендердің санитариясын қамтамасыз ету;

жерлеу орындарын күтіп-ұстау және туысы жоқтарды жерлеу;

елді мекендердегі көшелерді жарықтандыру;

елді мекендерді абаттандыру және көгалдандыру;

елді мекендерді газдандыру;

республиканың сейсмикалық қауіпті аймақтарында орналасқан тұрғын
үйлердің сейсмикалық беріктігін қолдауға бағытталған, Қазақстан
Республикасының заң актілеріне сәйкес іс-шаралар;

коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үй құрылысы;

авариялық және ескірген тұрғын үйлерді Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес бұзу;

7) мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік:
жергілікті маңызы бар театр және музыка өнерін қолдау;
жергілікті маңызы бар тарихи-мәдени мұралардың сақталуын және оған қолжетімді болуын қамтамасыз ету;
мәдени-демалыс жұмысын қолдау;
зоопарктер мен дендропарктердің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
жергілікті деңгейде спорттық жарыстар өткізу;
республикалық және халықаралық спорт жарыстарына әртүрлі спорт түрлері бойынша республикалық маңызы бар қала, астана құрама командаларының мүшелерін дайындау және олардың қатысуы;
жергілікті деңгейде туристік қызметті реттеу;
жергілікті маңызы бар мұрағат қорының сақталуын қамтамасыз ету;
қалалық кітапханалардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
бұқаралық ақпарат құралдары арқылы жергілікті деңгейде мемлекеттік ақпарат саясатын жүргізу;
жергілікті деңгейде мемлекеттік тілді және Қазақстан халықтарының басқа да тілдерін дамыту;

жастар саясаты саласындағы аймақтық бағдарламаларды іске асыру;

8) агроөнеркәсіптік кешен, су шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны қорғау және жер қатынастары:

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес республикалық маңызы бар қала, астана деңгейінде өсімдік шаруашылығының, тұқым шаруашылығының, мал шаруашылығының, ветеринарияның дамуын, ауыл шаруашылық өнімін өңдеуді және өткізуді реттеу;

ауру жануарларды санитарлық союды, мал көмінділерін (биотермиялық орлар) салуды ұйымдастыру және оларды күтіп-ұстауды қамтамасыз ету;

арнаулы қоймаларды (көмінділерді) күтіп-ұстау, салу және жөндеу;
бюджет қаражаты есебінен алынған пестицидтерді (улы химикаттарды) залалсыздандыру;

республикалық маңызы бар қала, астана су құбырларының құрылысын салу және реконструкциялау;

су қорғау аймақтарын, ауызсумен қамтамасыз ету көздерінің санитарлық қорғау белдеулері мен аймақтарын белгілеу;

республикалық маңызы бар қалалардың, астананың авариялық қаупі ерекше су шаруашылығы құрылыстарын және гидромелиорациялық жүйелерін қалпына келтіру;

жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп-ұстау

ж ә н е

қ о р ғ а у ;

қоршаған ортаны қорғау жөнінде іс-шаралар өткізу;
қаржыландыру республикалық бюджет есебінен жүзеге асырылатын сараптаманы қоспағанда, мемлекеттік экологиялық сараптаманы қамтамасыз ету;

республикалық маңызы бар қалада, астанада жер қатынастарын реттеу;
елді мекендерді жер-шаруашылық орналастыру;
жер пайдаланудың ерекше режимінің белгіленуіне байланысты меншік құқықтарын немесе жер пайдалану құқықтарын тоқтатуға, меншік құқықтарын және жер пайдалану құқықтарын шектеуге, жер учаскелері иелерінің немесе жер пайдаланушылардың құқықтарының бұзылуына әкеп соқтыратын жерді мемлекет қажеттіктері үшін алып қойған (сатып алған) жағдайларда жер учаскелерінің меншік иелеріне немесе жер пайдаланушыларға келтірілген з а л а л д а р д ы ө т е у ;

жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құруға және кеңейтуге байланысты жағдайларда жер учаскелерін барлық санаттағы жерлерден алып қойған, соның ішінде сатып алу арқылы алып қойған кезде залалдарды өтеу;

9) сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі:
республикалық бюджеттен қаржыландырылатын шығыстарды қоспағанда, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметін ұйымдастыру және бақылау;

10) көлік және коммуникациялар:
әлеуметтік маңызы бар ішкі қатынастар бойынша жолаушы тасымалдарын ұ й ы м д а с т ы р у ;

қалалардың көшелерін, сондай-ақ оларда жол жүрісін реттеудің техникалық құралдарын салу, реконструкциялау, жөндеу және күтіп-ұстау;

11) экономикалық қызметті реттеу:
кәсіпкерлік қызметті қолдау;

12) басқа да бағыттар:
республикалық бюджетке берілетін трансферттер;
жергілікті атқарушы органдардың борышына қызмет көрсету;
жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелерін орындау.

2. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджеттерінен:

1) кадрларды қайта даярлауды және көрсетілген мемлекеттік мекемелер қызметкерлерінің біліктілігін арттыруды қоса алғанда, осы баптың 1-тармағында көрсетілген қызмет түрлерін орындайтын мемлекеттік мекемелердің қызметін қамтамасыз етуге;

2) осы баптың 1-тармағында көрсетілген бағыттар бойынша бюджеттік инвестициялық жобалар мен бағдарламаларға;

3) республикалық маңызы бар қаланың, астананың, жергілікті мемлекеттік басқару органдарының Қазақстан Республикасының заңдарымен көзделген өзге де функцияларына жұмсалатын шығындар да қаржыландырылады.

3. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінен қаржыландырылатын жергілікті атқарушы органдарды ұстауға арналған шығындар Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін штат санының жалпы лимиті және заттай нормалар негізінде жоспарланады.

4. Республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің құрамында қаладағы ауданның бюджеттік бағдарламалары мынадай бағыттар бойынша көзделеді:

- 1) қаладағы аудан әкімі аппаратының жұмыс істеуі;
- 2) шаруашылықтар бойынша статистикалық есепке алуды жүзеге асыру;
- 3) *алып тасталды*
- 4) мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымдарының қызметін қамтамасыз ету;
- 5) ерекше жағдайларда сырқаты ауыр адамдарды дәрігерлік көмек көрсететін ең жақын денсаулық сақтау ұйымына жеткізуді ұйымдастыру;
- 6) мұқтаж азаматтарға үйінде әлеуметтік көмек көрсету;
- 7) елді мекендердің санитариясын қамтамасыз ету;
- 8) жерлеу орындарын күтіп-ұстау және туысы жоқ адамдарды жерлеу;
- 9) елді мекендерде көшелерді жарықтандыру;
- 10) елді мекендерді абаттандыру мен көгалдандыру;
- 11) *алып тасталды - 2006.01.10. N 116 Заңымен.*

Ескерту. 52-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.01.10. N 116 (2006 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2006.07.07. N 176, 2006.07.07. N 176, 2007.07.27. N 320 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

53-бап. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің шығыстары

1. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің шығыстары мына бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

- 1) жалпы сипаттағы мемлекеттік қызмет көрсетулер:
аудандық (қалалық) деңгейдегі жергілікті өкілді және атқарушы органдардың
ж ұ м ы с і с т е у і ;
аудандық (қалалық) деңгейде экономикалық және бюджеттік жоспарлау;
аудандық (қалалық) бюджеттің атқарылуын ұйымдастыру;
салық салу мақсатында мүлікті бағалауды жүргізу;
аудандық (қалалық) деңгейдегі коммуналдық меншікті басқару;

2) қорғаныс, қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік:
аудандық әскери басқару органдарын жабдықталған шақыру (жинау)
пункттерімен, дәрі-дәрмекпен, құрал-сайманмен, медициналық және
шаруашылық мүлікпен, автомобиль көлігімен, байланыс құралдарымен,
медициналық және техникалық қызметкерлермен, қызмет көрсететін адамдармен
қамтамасыз ету бойынша әскери міндеттерді атқару шеңберіндегі іс-шаралар
және медициналық комиссиялар құру;
аудандық (қалалық) ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын-алу және
о л а р д ы ж о ю ;
елді мекендерде жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

3) б і л і м б е р у :
балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту;
оқытудың кешкі нысанын және интернаттық ұйымдар жалпы орта білім
беруді қоса алғанда, мемлекеттік оқу орындарында азаматтарға міндетті тегін
бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беруді ұйымдастыру және қамтамасыз
е т у ;

аудандық (қалалық) ауқымдағы мектеп олимпиадаларын өткізу;
ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) мемлекеттік білім беру ұйымдары
үшін оқулықтар сатып алу және жеткізу;
балалар мен жасөспірімдерге арналған қосымша білім беру;

4) әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру:
т ұ р ғ ы н ү й к ө м е г і ;
үйде тәрбиеленетін және оқитын мүгедек балаларды материалдық
қ а м т а м а с ы з е т у ;
он сегіз жасқа дейінгі балаларға тағайындалатын және төленетін ай сайынғы
м е м л е к е т т і к ж ә р д е м а қ ы ;

дербес оңалту бағдарламасына сәйкес мүгедектерді міндетті гигиеналық
құралдармен қамтамасыз ету, жүріп-тұруы қиын бірінші топтағы мүгедектер
үшін - жеке көмекші, құлағы естімейтін мүгедектер үшін ымдау тілінің
м а м а н д а р ы н б е р у ;

мұқтаж азаматтарға үйде әлеуметтік көмек көрсету;
белгілі бір тұрғылықты орны жоқ адамдарды әлеуметтік бейімдеу;
халықтың жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету;
мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек;
жергілікті өкілді органдардың шешімдері бойынша мұқтаж азаматтардың
жекелеген санаттарына әлеуметтік көмек;

5) тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық:
ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) мемлекеттік тұрғын үй қорының
с а қ т а л у ы н ұ й ы м д а с т ы р у ;

тұрғын үй қорын түгендеу;
азаматтардың жекелеген санаттарын Қазақстан Республикасының заң
актілеріне сәйкес тұрғын үймен қамтамасыз ету;

Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес мемлекеттік қажеттіліктер
үшін жер учаскелерін алып қою, оның ішінде сатып алу жолымен алып қою және
осыған байланысты жылжымайтын мүлікті иеліктен айыру;

авариялық және ескірген тұрғын үйлерді Қазақстан Республикасының заң
актілеріне сәйкес бұзу;

коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйлерін салу;
республиканың сейсмикалық қауіпті аймақтарында орналасқан тұрғын
үйлердің сейсмикалық беріктігін қамтамасыз етуге бағытталған, Қазақстан
Республикасының заң актілеріне сәйкес іс-шаралар;

коммуналдық меншіктегі сумен жабдықтау объектілерін, тазарту, сорғыту
жүйелерін, кәріз, жылу және электр желілерін құру, және реконструкциялау;

елді мекендердің санитариясын қамтамасыз ету;

жерлеу орындарын күтіп-ұстау және туысы жоқтарды жерлеу;

елді мекендердегі көшелерді жарықтандыру;

елді мекендерді абаттандыру және көгалдандыру;

б) мәдениет және спорт:

жергілікті деңгейде мәдени-демалыс жұмысын қолдау;

аудандық (қалалық) кітапханалардың жұмыс істеуі;

зоопарктер мен дендропарктердің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

бұқаралық спортты және спорттың ұлттық түрлерін дамыту;

аудан (облыстық маңызы бар қала) деңгейінде спорт жарыстарын өткізу;

облыстық спорт жарыстарына спорттың әр түрі бойынша аудандық (облыстық маңызы бар қалалық) құрама команда мүшелерін дайындау және олардың қатысуы;

бұқаралық ақпарат құралдары арқылы жергілікті деңгейде мемлекеттік ақпарат саясатын жүргізу;

жергілікті деңгейде мемлекеттік тілді және Қазақстан халықтарының басқа да тілдерін дамыту;

жергілікті деңгейде жастар саясатын жүргізу;

7) ауыл шаруашылығы, жер қатынастары:

мал шаруашылығында мал көмінділерін (биотермиялық орларды) салу, күтіп-ұстау;

ауру жануарларды санитарлық союды ұйымдастыру;

аудан (облыстық маңызы бар қала) деңгейінде жер қатынастарын реттеу;

8) көлік және коммуникациялар:

аудандық (қалалық) маңызы бар автомобиль жолдарын, сондай-ақ оларда жол

жүрісін реттеудің техникалық құралдарын салу, реконструкциялау, жөндеу және күтіп-ұстау ;

кент ішіндегі (қала ішіндегі) және аудан ішіндегі қоғамдық жолаушылар тасымалдарын ұйымдастыру;

8-1) экономикалық қызметті реттеу:
кәсіпкерлік қызметті қолдау;

9) басқа да бағыттар:
облыстық бюджетке берілетін трансферттер.

2. Аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттерінен:

1) осы баптың 1-тармағында көрсетілген қызмет түрлерін орындайтын мемлекеттік мекемелердің қызметін қамтамасыз етуге;

2) осы баптың 1-тармағында көрсетілген бағыттар бойынша бюджеттік инвестициялық жобалар мен бағдарламаларға;

3) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті мемлекеттік басқару органдарының Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де функцияларына жұмсалатын шығындар да қаржыландырылады.

3. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен қаржыландырылатын жергілікті атқарушы органдарды ұстауға арналған шығындар Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін штат санының жалпы лимиті және заттай нормалар негізінде жоспарланады.

4. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің құрамында қаладағы ауданның, аудандық маңызы бар қаланың, кенттің, ауылдың (селоның), ауылдық (селолық) округтің бюджеттік бағдарламалары мынадай бағыттар бойынша көзделеді:

1) қаладағы ауданның, аудандық маңызы бар қаланың, кенттің, ауылдың (селоның), ауылдық (селолық) округтің әкімі аппаратының жұмыс істеуі;

2) шаруашылықтар бойынша статистикалық есепке алуды жүзеге асыру;

3) азаматтық хал актілерін тіркеу жөніндегі қызметті қамтамасыз ету;

4) мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымдарын қолдау;

5) ауылдық (селолық) жерлерде балаларды мектепке дейін тегін алып баруды және кері алып келуді ұйымдастыру;

6) ерекше жағдайларда сырқаты ауыр адамдарды дәрігерлік көмек көрсететін ең жақын денсаулық сақтау ұйымына жеткізуді ұйымдастыру;

7) мұқтаж азаматтарға үйінде әлеуметтік көмек көрсету;

8) аудандық маңызы бар қаланың, кенттің, ауылдың (селоның), ауылдық (селолық) округтің мемлекеттік тұрғын үй қорының сақталуын ұйымдастыру;

9) елді мекендердің санитариясын қамтамасыз ету;

10) жерлеу орындарын күтіп-ұстау және туысы жоқ адамдарды жерлеу;

11) елді мекендерде көшелерді жарықтандыру;

12) елді мекендерді абаттандыру мен көгалдандыру;

13) жергілікті деңгейдегі мәдени-демалыс жұмысын қолдау;

14) аудандық маңызы бар қалаларда, кенттерде, ауылдарда (селоларда), ауылдық (селолық) округтерде автомобиль жолдарын салу, реконструкциялау, жөндеу және күтіп-ұстау;

15) елді мекендерді сумен жабдықтауды ұйымдастыру;

Ескерту. 53-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.01.10. N 116 (2006 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.07.27. N 320 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңдарымен.

3-бөлім. Бюджеттік қатынастарды реттеу саласындағы мемлекеттік басқару

9-тарау. Мемлекеттік басқару органдарының бюджеттік қатынастарды реттеу саласындағы құзыреті

54-бап. Мемлекеттік басқарудың бюджеттік қатынастарды реттеу саласындағы құрылымы

Мемлекеттік басқарудың бюджеттік қатынастарды реттеу саласындағы құрылымын :

Қазақстан Республикасының Президенті;

Қазақстан Республикасының Парламенті;

Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті ;

Қазақстан Республикасының Үкіметі;

экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган ;

бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган ;

бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган ;

ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган ;

м ә с л и х а т ;

жергілікті атқарушы орган құрайды.

55-бап. Қазақстан Республикасы Президентінің құзыреті

Қазақстан Республикасының Президенті бюджеттік қатынастарды реттеу саласында:

1) республикалық бюджетті әзірлеу және оның атқарылуы туралы есеп беру тәртібін айқындайды ;

2) Республикалық бюджет комиссиясын құрады, ол туралы ережені бекітеді, оның құрамын айқындайды;

3) Қазақстан Республикасының аумағында төтенше мемлекеттік бюджет енгізу туралы шешім қабылдайды және оны әзірлеу тәртібін айқындайды ;

4) мемлекеттегі жағдай мен республиканың ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттары туралы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауда алдағы жылға арналған Қазақстан Республикасының бюджет саясатының негізгі бағыттарын айқындайды;

5) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңес құрады және ол туралы ережені бекітеді ;

6) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану тиімділігін арттыру жөнінде, сондай-ақ оны пайдаланудың көлемі мен бағыттары жөнінде шешімдер қабылдайды;

7) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану туралы есептерді бекітеді;

8) осы Кодексте көзделген жағдайларда тиісті қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған республикалық қаржы жоспарын бекітеді;

8-1) мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеу, іске асыру және олардың тиімділігін бағалау тәртібін айқындайды;

9) Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 55-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

56-бап. Қазақстан Республикасы Парламентінің бюджеттік қатынастарды реттеу саласындағы құзыреті

1. Қазақстан Республикасының Парламенті палаталардың бірлескен отырысында Үкімет пен Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есептерін бекітеді.

2. Қазақстан Республикасының Парламенті палаталардың бөлек отырысында әуелі - Мәжілісте, ал содан кейін Сенатта өз кезегімен қарау арқылы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есептерді талқылайды.

3. Қазақстан Республикасының Парламенті палаталардың бөлек отырысында әуелі - Мәжілісте, ал содан кейін Сенатта өз кезегімен қарау арқылы республикалық бюджетті бекітеді, оған өзгерістер мен толықтырулар енгізеді.

4. Қазақстан Республикасының Парламенті өзіне Қазақстан Республикасының Конституциясы жүктеген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 56-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

57-бап. Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің құзыреті

Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті бюджеттік қатынастарды реттеу саласында:

1) республикалық бюджеттің атқарылуына сыртқы бақылауды жүргізу тәртібін белгілейді ;

2) ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органмен бірлесіп мемлекеттік қаржы бақылауының стандарттарын әзірлейді, сондай-ақ оларды бекітеді және олардың сақталуына бақылауды жүзеге асырады;

3) республикалық бюджеттің атқарылуына сыртқы бақылауды жүзеге асырады;

4) төтенше мемлекеттік бюджеттің атқарылуына бақылауды жүзеге асырады;

5) бақылау іс-шараларының қорытындылары бойынша қабылданған шешімдердің орындалуын бақылауды жүзеге асырады;

6) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

58-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің құзыреті

Қазақстан Республикасының Үкіметі бюджеттік қатынастарды реттеу саласында:

1) Қазақстан Республикасының Парламентіне республикалық бюджетті және оның атқарылуы туралы жылдық есепті табыс етеді;

2) Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетіне республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті табыс етеді;

3) жергілікті бюджеттердің жобаларын әзірлеу тәртібін айқындайды ;

4) республикалық бюджеттің атқарылуын қамтамасыз етеді, республикалық және жергілікті бюджеттерді атқару тәртібін айқындайды ;

5) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды іске асыру туралы қаулы қабылдайды;

6) қарыз алуды жүзеге асырады ;

7) алып тасталды

7-1) салалық (секторлық), өңірлік және бюджеттік бағдарламаларды әзірлеу, іске асыру және олардың тиімділігін бағалау тәртібін айқындайды;

8) орта мерзімді фискалдық саясат жобасын әзірлеу тәртібін айқындайды;

9) жергілікті бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) қарау тәртібін айқындайды ;

10) салықтық емес түсімдерді алуға жауапты және олардың түсуіне бақылауды жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік органдардың тізбесін , оларды бюджетке аудару тәртібін айқындайды;

11) мемлекеттік емес қарыздар бойынша мемлекеттік кепілдіктер беру қажеттігі туралы шешімдер қабылдайды;

12) Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік емес қарыздар бойынша мемлекеттік кепілдіктер беру тәртібін, Қазақстан Республикасы Үкіметінің, жергілікті атқарушы органдардың қарыздарын және мемлекет кепілдік берген қарыздарды алу, пайдалану, өтеу және оларға қызмет көрсету, оларды тіркеу мен есепке алу, мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген борыштың мониторингі мен оны басқару тәртібін айқындайды;

12-1) Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік емес қарыздар бойынша мемлекет кепілгерлігін беру тәртібін, мемлекет кепілгерлігі аясында тартылатын қарыздарды алу, пайдалану, өтеу, оларды тіркеу мен есепке алу, мемлекет кепілгерлігі бойынша борыштың мониторингі мен оны басқару тәртібін айқындайды ;

13) мемлекеттік мекемелердің өз иелігінде қалған тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін ақшаны пайдалану тәртібін айқындайды;

14) Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың резервін пайдалану тәртібін айқындайды;

14-1) республикалық және жергілікті бюджеттерден алынатын субсидияларды төлеу тәртібін айқындайды; P070368

15) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына активтерді есептеу, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын пайдалану тәртібін айқындайды;

15-1) қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобалардың тізбесін қалыптастыру тәртібін айқындайды ;

15-2) концессиялық жобаларды қоса қаржыландыру тәртібін айқындайды;

15-3) концессиялық жобалар бойынша инвестициялық шығындар өтемақысын беру тәртібін айқындайды ;

16) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын орналастыру үшін, материалдық емес активтерді қоспағанда, рұқсат етілген шетелдік қаржы құралдарының тізбесін айқындайды;

17) Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының жыл сайынғы аудитінің өткізілуін қамтамасыз етеді;

18) төмен тұрған бюджеттерден жоғары тұрған бюджетке - бюджеттік алып қоюлардың және жоғары тұрған бюджеттен төмен тұрған бюджеттерге бюджеттік субвенцияларды аударудың тәртібі мен кезеңділігін айқындайды;

19) жалпы сипаттағы трансферттер көлемдері есептерінің әдістемесін айқындайды;

20) Қазақстан Республикасы Үкіметінің орта мерзімді фискалдық саясатын бекітеді;

21) заттай нормаларды бекітеді ;

22) бірыңғай бюджеттік сыныптаманы бекітеді және оны жасау тәртібін айқындайды;

23) алып тасталды

24) ішкі бақылау жүргізу тәртібін белгілейді;

25) орталық атқарушы органдардың, сондай-ақ олардың аумақтық органдарының және оларға ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелердің штат санының лимитін бекітеді;

26) жергілікті мемлекеттік басқарудың үлгілік құрылымын , жергілікті атқарушы органдардың штат санының лимиттері мен нормативтерін бекітеді;

27) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану туралы жылдық есепті жасайды;

28) Қазақстан Республикасының Конституциясымен , заңдарымен және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен өзіне жүктелген өзге де функцияларды орындайды .

Ескерту. 58-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

59-бап. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның құзыреті

Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган :

1) Қазақстан Республикасы Үкіметінің орта мерзімді фискалдық саясатының жобасын әзірлейді;

1-1) басым бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) бөліп көрсете отырып, мемлекеттік функцияларға, мемлекеттік, салалық (секторлық) және өңірлік бағдарламаларға, Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдауына, сондай-ақ мемлекеттік мекемелердің, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен жергілікті атқарушы органдардың ақысы төленбеген міндеттемелеріне сәйкес алдағы қаржы жылы іске асырылатын бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) тізбесінің жобасын қалыптастырады;

2) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы, бюджетке өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңдардың жобаларын әзірлейді және оларды қарауға Қазақстан Республикасының Үкіметіне табыс етеді;

3) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды іске асыру туралы Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулысының жобасын әзірлейді;

4) бюджеттік өтінім жасаудың және табыс етудің тәртібін айқындайды;

5) мемлекеттік мекемелердің өз иелігінде қалатын тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін түсімдер мен ақша шығыстарының болжамын жасау нысанын белгілейді;

6) бюджет түсімдерін болжау әдістемесін айқындайды;

7) бірыңғай бюджет сыныптамасының жобасын әзірлейді;

7-1) *алып тасталды*

8) жылдық қаржыландыру жоспарын әзірлейді және бекітеді;

9) республикалық бюджетті нақтылау (түзету) жөнінде ұсыныстар енгізеді;

10) бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру тиімділігін бағалауды жүзеге асырады;

11) мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алуды және борышты, сондай-ақ мемлекет кепілгерлігі жөніндегі борышты жоспарлау мен талдауды жүзеге асырады;

12) бюджеттік кредиттеуді жоспарлау мен талдауды жүзеге асырады;

12-1) республикалық бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік органдар аппараттарының штат кестелерін әзірлеу жөніндегі әдіснамалық басшылықты талдап-жасайды;

12-2) бюджеттік жоспарлау жөніндегі әдіснамалық басшылықты жүзеге асырады;

13) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 59-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.06.29. N 269 Заңдарымен.

60-бап. Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның құзыреті

Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган бюджеттік қатынастарды реттеу саласында:

1) республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының орта мерзімді жоспарының жобасын әзірлейді;

1-1) экономикалық жоспарлау жүйесін жетілдіру жөнінде ұсыныстарды талдап-жасайды;

1-2) республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының орта мерзімді жоспарларын әзірлеу мен іске асыру әдістемесін айқындайды;

2) басым бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесін қалыптастырады;

2-1) орташа мерзімдік кезеңге концессияға ұсынылатын объектілердің тізбесін қалыптастырады;

3) байланысты гранттарды тартуға басымдығы бар өтінімдердің тізбесін қалыптастырады және оны Қазақстан Республикасының Үкіметіне бекітуге енгізеді; P070525

4) бюджеттік инвестициялар мен байланысты гранттардың тиімділігін бағалауды жүргізеді;

5) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 60-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

61-бап. Бюджеттің атқарылуы жөніндегі орталық уәкілетті органның құзыреті

Бюджеттің атқарылуы жөніндегі орталық уәкілетті орган :

1) республикалық бюджетті атқарады және жергілікті бюджеттердің атқарылуына қызмет көрсетуді жүзеге асырады;

2) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы, бюджетке өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңдардың жобаларын әзірлеуге қатысады;

3) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды іске асыру туралы Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулысының жобасын әзірлеуге қатысады;

4) бюджетке түсетін түсімдерді болжауға және мемлекеттік бюджетке кірістердің түсуі саласындағы мемлекеттік саясаттың мақсаттары мен басымдықтарын айқындауға қатысады;

5) республикалық бюджеттің түсімдері мен оны қаржыландырудың жиынтық жоспарларын бекітеді және оларға өзгерістер енгізеді;

6) республикалық бюджеттік бағдарламалардың әкімшілеріне рұқсаттар береді;

7) мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелерін тіркеуді жүзеге асырады;

8) мемлекеттік мекемелердің міндеттемелері бойынша төлемдерді жүзеге асырады;

9) уақытша бос бюджеттік ақшаны Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі салымдарға (депозиттерге) орналастырады;

10) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен келісім бойынша бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның банктік шоттарынан шетел валютасын қайта айырбастау тәртібін айқындайды;

11) осы Кодексте белгіленген жағдайларда қаржыландыруды тоқтата тұрады;

- 12) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органда мемлекеттік мекемелердің шоттарын ашу, жабу және жүргізу тәртібін айқындайды;
- 13) бюджеттік есепке алуды жүргізу тәртібін айқындайды ;
- 14) есептілік жасаудың және табыс етудің тәртібін айқындайды ;
- 15) Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарын алады, пайдаланады, тіркейді, өтейді және оларға қызмет көрсетеді, бағалы қағаздардың ұйымдастырылған рыногында өзі шығарған мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарды сатып алу мен сатуды жүзеге асырады;
- 16) мемлекеттік емес қарыздардың мемлекеттік кепілдіктері және мемлекет кепілгерліктері бойынша міндеттемелердің, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Үкіметінің жасалған концессия шарттары бойынша концессиялық міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз етеді;
- 17) бюджет қаражатын игеру мониторингін жүзеге асырады;
- 18) алып тасталды
- 19) республикалық және жергілікті бюджеттердің атқарылуы, бюджеттік есепке алу, есептілік жөніндегі әдістемелік басшылықты жүзеге асырады;
- 20) Қазақстан Республикасы Үкіметінің тапсырмасы бойынша келіссөздер жүргізеді, Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздар шарттарына қол қояды, Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарын шығарады, мемлекеттік емес қарыздар бойынша мемлекеттік кепілдіктер береді;
- 21) Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарына және мемлекеттік кепілдіктері бар мемлекеттік емес қарыздарға қызмет көрсетуге екінші деңгейдегі банктерді конкурстық негізде айқындайды және оларға уәкілеттік береді;
- 22) республикалық бюджет қаражаты есебінен бюджет кредиттерінің берілуін , оларға қызмет көрсетілуін және олардың нысаналы пайдаланылуына бақылауды жүзеге асырады, олардың есепке алынуын, мониторингін және қайтарылуын қамтамасыз етеді;
- 22-1) түсімдер сомаларын кейіннен қолма-қол ақшаның тиісті бақылау шоттарының есебіне жатқыза отырып, осы Кодекске сәйкес оларды республикалық, жергілікті бюджеттер мен Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының арасында бөлуді жүзеге асырады;
- 22-2) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдері сомаларын Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі шоттарына аударуды жүзеге асырады;
- 23) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады .

Ескерту. 61-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

62-бап. Ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органның құзыреті

Ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган :

1) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері қызметінің Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкестігіне ішкі бақылауды жүзеге асырады;

2) республикалық және жергілікті бюджеттердің атқарылуы, ол бойынша есеп және есептілік жүргізу, байланысты гранттардың, мемлекет кепілдік берген қарыздардың, мемлекет активтерінің, мемлекеттік мекемелердің тауарлар (жұмыстар, көрсетілетін қызметтер) сатуынан түскен өз иеліктерінде қалатын ақшаның пайдаланылуы бөлігінде Қазақстан Республикасының заңдары талаптарының бұзылу себептеріне баға береді;

3) бақылау іс-шараларының қорытындылары бойынша қабылданған шешімдердің орындалуына бақылауды жүзеге асырады;

4) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады .

Ескерту. 62-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

63-бап. Облыс, республикалық маңызы бар қала, астана, аудан (облыстық маңызы бар қала) мәслихатының құзыреті

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) мәслихаты:

1) жергілікті бюджетті және оның атқарылуы туралы жылдық есепті бекітеді;

2) жергілікті бюджеттің атқарылуын сыртқы бақылауды жүзеге асыратын мәслихаттың тексеру комиссиясын сайлайды;

3) жергілікті бюджеттің атқарылуына сыртқы бақылау жүргізу туралы есептерді қарайды;

4) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

64-бап. Облыс, республикалық маңызы бар қала, астана әкімдігінің құзыреті

Облыс, республикалық маңызы бар қала, астана әкімдігі:

1) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттік жоспарлау және бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органының жұмысын үйлестіреді;

2) тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеттерінің жобасын тиісті мәслихатқа табыс етеді;

3) облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеттерінің атқарылуы туралы жылдық есепті тиісті мәслихатқа табыс етеді;

4) облыстық мәслихаттың және республикалық маңызы бар қала, астана мәслихаттарының тиісті қаржы жылына арналған тиісті жергілікті бюджеттер туралы шешімдерін іске асыру туралы қаулы қабылдайды;

5) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының орта мерзімді фискалдық саясатын бекітеді;

6) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономикалық, бюджеттік жоспарлау, бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдарын құрады;

7) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджет комиссиясын құрады, ол туралы ережені бекітеді, оның құрамын айқындайды;

8) осы Кодексте көзделген жағдайларда тиісті қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған облыстық қаржы жоспарын және республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы жоспарларын бекітеді;

9) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 64-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

64-1-бап. Аудан (облыстық маңызы бар қала) әкімдігінің құзыреті

Аудан (облыстық маңызы бар қала) әкімдігі:

1) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуын қамтамасыз етеді және ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттік жоспарлау және бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдарының жұмысын үйлестіреді;

2) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті тиісті мәслихатқа табыс етеді;

3) аудан (облыстық маңызы бар қала) мәслихатының тиісті қаржы жылына арналған тиісті бюджеттер туралы шешімдерін іске асыру туралы қаулы қабылдайды;

4) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) атқарушы органының орта мерзімді фискалдық саясатын бекітеді;

5) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) экономикалық, бюджеттік жоспарлау, бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдарын құрады;

6) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджет комиссиясын құрады, ол туралы ережені бекітеді, оның құрамын айқындайды;

7) осы Кодексте көзделген жағдайларда ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) тиісті қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған қаржы жоспарын б е к і т е д і .

Ескерту. 64-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

64-2-бап. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органының құзыреті

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органы:

1) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) атқарушы органының тиісті қаржы жылына арналған орта мерзімді фискалдық саясатының жобасын әзірлейді;

2) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) тиісті қаржы жылына арналған бюджетін бекіту туралы тиісті мәслихат шешімінің жобасын әзірлейді және оны облыс, республикалық маңызы бар қала, астана, аудан (облыстық маңызы бар қала) әкімі аппаратының қарауына табыс етеді;

3) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) тиісті қаржы жылына арналған бюджетін бекіту туралы тиісті мәслихат шешімін іске асыру туралы облыс, республикалық маңызы бар қала, астана, аудан (облыстық маңызы бар қала) әкімі шешімінің жобасын әзірлейді;

4) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) тиісті қаржы жылына арналған бюджетін қаржыландырудың жылдық жоспарын әзірлейді және бекітеді;

5) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) тиісті қаржы жылына арналған бюджетін нақтылау, түзету жөнінде ұсыныстар енгізеді;

6) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) тиісті қаржы жылына арналған бюджеттік бағдарламаларының тиімділігін бағалауды жүзеге асырады.

Ескерту. 64-2-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

64-3-бап. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдарының құзыреті

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органы:

1) облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

2) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетін атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдардың жұмысын үйлестіреді;

3) облыстық бюджетке, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетіне түсетін түсімдерді болжауға қатысады;

4) облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті түсімдерінің және оларды қаржыландырудың жиынтық жоспарларына өзгерістерді әзірлейді, бекітеді және енгізеді;

5) облыстық бюджеттік бағдарламалардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттік бағдарламаларының әкімшілеріне міндеттемелер бойынша қаржыландырудың жиынтық жоспарларына сәйкес рұқсаттар береді;

6) облыстық бюджеттен, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге олардың міндеттемелер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларына сәйкес рұқсаттар береді;

7) облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің қаражаты есебінен ұсынылған бюджеттік кредиттерді беруді, оларға қызмет көрсетілуін жүзеге асырады, олардың есепке алынуын, мониторингін және қайтарылуын қамтамасыз етеді;

8) облыс, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті атқарылуының мониторингін жүзеге асырады;

9) облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы жөніндегі ұсыныстарды талдап-жасайды;

10) бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері бойынша бюджеттің атқарылуы жөніндегі жалпы қорытындыны дайындайды.

Ескерту. 64-3-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

64-4-бап. Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдарының құзыреті

Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органы:

1) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

2) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетіне түсетін түсімдерді болжауға қатысады;

3) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджеті түсімдерінің және оларды қаржыландырудың жиынтық жоспарларына өзгерістерді әзірлейді, бекітеді және енгізеді;

4) аудандық (қалалық) бюджеттік бағдарламалардың әкімшілеріне міндеттемелер бойынша қаржыландырудың жиынтық жоспарларына сәйкес рұқсаттар береді;

5) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге олардың міндеттемелер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларына сәйкес рұқсаттар береді;

6) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің қаражаты есебінен ұсынылған бюджеттік кредиттерді беруді, оларға қызмет көрсетілуін жүзеге асырады, олардың есепке алынуын, мониторингін және қайтарылуын қамтамасыз етеді;

7) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджеті атқарылуының мониторингін жүзеге асырады;

8) аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетін атқару жөніндегі ұсыныстарды талдап-жасайды;

9) өткен қаржы жылында аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы жөнінде есептілік жасайды.

Ескерту. 64-4-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

10-тарау. Бюджеттік комиссиялар

65-бап. Бюджеттік комиссиялар туралы негізгі ережелер

1. Бюджеттік комиссия - бюджет жобасын уақтылы және сапалы әзірлеу мен бюджетті нақтылау және атқару жөнінде ұсыныстар жасауды қамтамасыз ету мақсатында құрылатын комиссия.

2. Республикалық бюджеттік комиссия және облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттік комиссиялары өз қызметін тұрақты негізде жүзеге асырады.

66-бап. Бюджеттік комиссиялардың құзыреті

Бюджеттік комиссиялардың құзыретіне:

1) алдағы үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясат жөнінде ұсыныстар талдап-жасау;

2) тиісті қаржы жылына арналған бюджеттер жобаларының көрсеткіштерін айқындау жөнінде ұсыныстар талдап-жасау;

3) алдағы үш жылдық кезеңде және жоспарланып отырған қаржы жылында қаржыландыру үшін бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесін айқындау, мемлекеттік емес секторға берілетін функцияларды, бағдарламалардың және бюджеттік бағдарламалар паспорттары жобаларының

тиімділігін бағалауды ескере отырып, орта мерзімді фискалдық саясатты, мемлекеттік функцияларды талдау нәтижелерін негізге ала отырып, оларды іске асыру тетіктерін айқындау жөнінде ұсыныстарды талдап-жасау;

4) республикалық немесе жергілікті бюджеттердің шығыстарын ұлғайтуды немесе түсімдерін қысқартуды көздейтін нормативтік құқықтық актілердің жобалары бойынша ұсыныстар талдап-жасау;

5) тиісті қаржы жылына арналған бюджеттерді нақтылау жөнінде ұсыныстар талдап-жасау;

6) бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуын бағалау нәтижелерін қарау және солар бойынша ұсыныстар талдап-жасау;

7) осы Кодексте, сондай-ақ бюджеттік комиссиялар туралы ережелерде көзделген өзге де өкілеттіктер кіреді.

Ескерту. 66-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

67-бап. Бюджеттік комиссиялардың құрамы мен жұмыс органдары

1. Бюджеттік комиссиялардың құрамына:
бюджеттік комиссияның төрағасы;
бюджеттік комиссия төрағасының орынбасарлары;
бюджеттік комиссияның хатшысы;

бюджеттік комиссияның мүшелері кіреді.

2. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық немесе жергілікті уәкілетті органдар тиісінше бюджеттік комиссиялардың жұмыс органы болып табылады.

3. Бюджеттік комиссияның төрағасы оның қызметіне басшылық жасайды, бюджеттік комиссияның отырыстарын өткізеді, оның жұмысын жоспарлайды, оның шешімдерінің іске асырылуына жалпы бақылауды жүзеге асырады және комиссия жүзеге асыратын қызметке жауапты болады.

Бюджеттік комиссияның төрағасы болмаған кезде оның функцияларын бюджеттік комиссия төрағасының өзі тағайындаған орынбасары орындайды.

4. Бюджеттік комиссияның хатшысы бюджеттік комиссияның қызметін қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты үйлестіреді, бюджеттік комиссия отырыстарының хаттамаларын дайындайды.

5. Жұмыс органы бюджеттік комиссия айқындайтын мерзімдер мен күн тәртіптеріне сәйкес бюджеттік комиссияның отырыстарына материалдар дайындайды.

Ерекше бөлік

4-бөлім. Бюджетті әзірлеу мен бекіту

11-тарау. Бюджетті жоспарлау негіздері

68-бап. Бюджетті жоспарлау туралы жалпы ережелер

1. Республикалық және жергілікті бюджеттерді және Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдерін жоспарлау жоспарланып отырған кезеңге арналған республикалық және жергілікті бюджет түсімдерінің көлемін және стратегиялық міндеттерді, басымдықты ескере отырып әрі мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық даму міндеттеріне сәйкес олардың пайдаланылу бағыттарын айқындау жөніндегі ұсыныстарды әзірлеу процесі болып табылады.

2. Бюджет бір қаржы жылына жоспарланады. Кезекті қаржы жылына арналған бюджеттің жобасымен бір мезгілде алдағы үш жылдық кезеңге арналған бюджеттің болжамы жасалады.

3. Республикалық бюджеттің жобасын әзірлеу тәртібін Қазақстан Республикасының Президенті айқындайды. Жергілікті бюджеттердің жобаларын әзірлеу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

Ескерту. 68-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

69-бап. Бюджетті жоспарлау принциптері

Мыналар:

1) сабақтастық принципі - республикалық және жергілікті бюджеттерді, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдерін өткен және ағымдағы қаржы жылдары бағдарламаларының іске асырылуы мен бюджеті атқарылуының тиімділігін бағалау нәтижелерін ескеріп, республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының, өткен кезеңде негізге алынған орта мерзімді фискалдық саясаттың бағыттарын сақтай отырып жоспарлау;

2) басымдық принципі - республикалық және жергілікті бюджеттерді республиканың немесе өңірдің алдағы орта мерзімді кезеңге арналған стратегиялық және әлеуметтік-экономикалық дамудың басым бағыттарын сақтай отырып жоспарлау;

3) негізділік принципі - бюджетті нормативтік құқықтық актілер және бюджет жобасына белгілі бір түсімдерді немесе шығыстарды енгізу қажеттігін айқындайтын басқа да құжаттар негізінде жоспарлау және олардың көлемдерінің негізділігі;

4) шығыстардың мұнайдан түсетін түсімдерге тәуелділігін азайту принципі - мұнайға қатысты емес секторды нысаналы дамыту есебінен мұнайға қатысты емес тапшылықтың мөлшерін азайту бюджетті жоспарлаудың негізгі принциптері болып табылады.

Ескерту. 69-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

70-бап. Алдағы үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясатты айқындау

1. Орта мерзімді фискалдық саясат алдағы үш жылдық кезеңге арналған салық-бюджет саясатын, соның ішінде: мемлекеттік, республикалық және жергілікті бюджеттердің болжамдық көрсеткіштерін;

республиканың немесе өңірдің стратегиялық, әлеуметтік-экономикалық дамуының орта мерзімді кезеңіне арналып белгіленген басымдықтарын ескере отырып, бюджет қаражатын жұмсаудың басым бағыттарын; бюджетаралық қатынастардың даму бағыттарын; мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алу мен борыш саласындағы саясатты;

ықтимал фискалдық тәуекелдерді айқындайтын құжат болып табылады.

2. Орта мерзімді фискалдық саясат республиканың немесе өңірдің стратегиялық және орта мерзімді әлеуметтік-экономикалық даму жоспарлары негізінде, өткен қаржы жылы бекітілген орта мерзімді фискалдық саясат, мемлекеттік, салалық (секторлық), аймақтық бағдарламалар, өткен қаржы жылы ішінде бюджеттің атқарылуын талдау және бағдарламаларды бағалау ескеріле отырып, оның негізгі бағыттары жыл сайын түзетіліп, бюджеттік бағдарламаларды әзірлеу мен іске асыру бағалана отырып үш жылдық кезеңге әзірленеді.

Егер бюджетті әзірлеу немесе нақтылау кезінде орта мерзімді фискалдық саясаттың негізгі бағыттары түзетілетін болса, оған өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін.

3. Қазақстан Республикасы Үкіметінің алдағы үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясатын Қазақстан Республикасының Үкіметі ағымдағы жылдың 1 қыркүйегіне дейін бекітеді және ол міндетті түрде жариялануға жатады.

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (республикалық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органының алдағы үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясатын облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (республикалық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органдары ағымдағы жылдың 1 қазанына дейін бекітеді және ол міндетті түрде жариялануға жатады.

4. Орта мерзімді фискалдық саясатты әзірлеу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

Ескерту. 70-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

71-бап. Заттай нормалар

1. Заттай нормалар - қажетті материалдық немесе материалдық емес игіліктерді тұтынудың немесе пайдаланудың заттай көрсеткіштері. Заттай

нормаларды қолдану бюджетті жоспарлау мен атқару кезінде міндетті болып табылады.

2. Заттай нормаларды орталық мемлекеттік органдар әзірлейді және Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді .

3. Орталық мемлекеттік органдар мемлекеттік бюджеттің және республиканың, әлеуметтік-экономикалық дамуының болжамды көрсеткіштерін ескере отырып, Республикалық бюджет комиссиясының қарауына заттай нормаларды өзгерту немесе олардың күшін жою туралы ұсыныстар енгізуге құқылы.

12-тарау. Бюджеттер жобаларын әзірлеу

72-бап. Бюджет түсімдерін болжау

1. Бюджет түсімдерін болжауды республиканың немесе аймақтың орта мерзімді әлеуметтік-экономикалық даму жоспары және алдағы үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясат негізінде бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті орган жүзеге асырады.

2. Тауарлардың (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) құны түріндегі бюджетке түсімдерді көрсетуге өтеусіз техникалық көмек түріндегі байланысты гранттар алған кезде ғана, сондай-ақ тек Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шартта көзделген жағдайларда жол беріледі.

Бұл ретте шығыстарда бюджеттік бағдарлама алынған тауарлардың (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) құнына тең көлемде көзделуге тиіс.

3. Бюджет түсімдерін болжау әдістемесін бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган әзірлейді және бекітеді.

4. Бюджет түсімдерінің алдағы қаржы жылына арналған болжамды көрсеткіштерін бюджет комиссиясы қарап, мақұлдайды.

Ескерту. 72-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

73-бап. Шығыстар лимиттерін және басым бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) тізбесін айқындау

1. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар орта мерзімді фискалдық саясат негізінде:

1) ағымдағы бюджеттік бағдарламалар мен бюджеттік даму бағдарламалары үшін бюджет шығыстарының лимиттерін;

2) басым бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) қамтитын басым бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесін қ а л ы п т а с т ы р а д ы .

Басым бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесін қалыптастыру бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесі

негізінде жүзеге асырылады.

Бұл ретте басым бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесі бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган белгілеген нысанда өткен жылғы есептік деректер мен ағымдағы жылға арналған жоспарлы көрсеткіштер көрсетілетін бюджеттік бағдарламалардан қалыптастырылады.

Жоспарланатын кезеңнің бірінші жылында іске асырылуы басталатын, басым бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесіне енгізілетін бюджеттік бағдарламалар сонымен қатар мынадай талаптарға сай болуға тиіс:

- 1) мемлекеттік функцияларға сәйкес келу;
- 2) мемлекеттік, салалық (секторлық), өңірлік бағдарламаларға сәйкес келу;
- 3) орта мерзімді фискалдық саясаттың негізгі бағыттарына сәйкес келу;

4) бюджеттік инвестициялық жобалар (бағдарламалар) үшін техникалық-экономикалық негіздеменің экономикалық сараптамасының оң қорытындысы болуы.

2. Бюджет шығыстарының лимиттерін бюджет комиссиясы қарайды және мақұлдайды.

3. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар басым бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесі мен республикалық және жергілікті бюджеттер шығыстарының лимиттерін бюджеттік бағдарламалардың әкімшілеріне жеткізеді.

Ескерту. 73-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

74-бап. Бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің бюджеттік өтінімдер жасауы

1. Бюджеттік өтінім бюджетті әзірлеу кезінде бюджеттік бағдарламалардың қажеттігін негіздеу және оларды қаржыландыру сомаларын айқындау үшін алдағы қаржы жылына және үш жылдық кезеңге арнап бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері жыл сайын жасап, табыс ететін құжаттар жиынтығы болып табылады.

2. Бюджеттік өтінім:
бірыңғай бюджет сыныптамасы;
бюджет шығыстарының лимиттері;
өткен қаржы жылы бюджеттік комиссия мақұлдаған үш жылдық кезеңге арналған бюджеттік өтінім;

республиканың немесе аймақтың орта мерзімді әлеуметтік-экономикалық даму жоспары және орта мерзімді фискалдық саясат;

бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және уәкілетті органдар жеткізген басым бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) қамтитын басым бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесі;

бюджеттік бағдарламалар паспорттарының жобасы;
бюджеттік бағдарламалар әкімшісі жүргізген, жоспарланатын қаржы жылына ауысатын бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалау нәтижелері;
қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобалардың тізбесі негізінде жасалады.

3. Осы Кодексте көзделген бюджетті нақтылау жағдайларын қоспағанда, бюджеттік бағдарламаның әкімшісі жыл сайын тек қана бір бюджеттік өтінім ж а с а й д ы .

Бюджеттік бағдарламаның әкімшісі:

1) бюджет шығыстарының жеткізілген лимиттері шеңберінде бюджеттік бағдарлама паспорты жобасының мақсаттарын, міндеттерін, іс-шараларын, күтілетін нәтижелерін, индикаторларын нақтылайды;

2) бюджет шығыстарының жеткізілген лимиттері шеңберінде алдағы үш жылдық кезеңге арналған болжамдық көрсеткіштерді көрсете отырып, олар бойынша шығыстар сомасын айқындайды.

4. Бюджеттік бағдарламалар әкімшісінің бюджеттік өтінімі :

1) басым бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) қамтитын басым бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) тізбесін;

2) бюджеттік бағдарламаға түсіндірме жазбаны ;

3) бюджеттік бағдарламаны іске асыру кезеңіне қарай, үш жылдық кезеңге арналған нақтыланған мақсаттары, міндеттері, іс-шаралары, орындалу мерзімі, күтілетін нәтижелері, индикаторлары бар бюджеттік бағдарлама паспортының жобасын;

4) бюджеттік бағдарламаның әкімшісі жүргізген, жоспарланатын қаржы жылына ауыстырылатын бюджеттік бағдарламаның тиімділігін бағалау н ә т и ж е л е р і н ;

5) алып тасталды

6) байланысты гранттар сомасын жұмсалыу бағыттары бойынша міндетті түрде бөле отырып, ағымдағы қаржы жылының 1 қаңтарындағы жағдай бойынша алынған және пайдаланылған байланысты гранттар туралы ақпаратты ;

6-1) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындаған тәртіппен, ағымдағы қаржы жылының 1 қаңтарындағы жағдай бойынша алынған және пайдаланылған байланысты емес гранттар туралы ақпаратты;

7) бюджеттік өтінімге енгізілген бюджеттік бағдарлама (ішкі бағдарлама) бойынша шығыстар есептерін;

8) басқа да ақпаратты қамтиды.

Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) сатудан түскен өздерінің иелігінде қалатын ақша түсімдері мен шығыстарының тиісті қаржы жылына арналған болжамы бюджеттік жоспарлау

жөніндегі орталық уәкілетті орган белгілеген нысан бойынша жасалып, бюджеттік өтініммен бірге табыс етіледі.

Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі алдағы қаржы жылына арналған бюджеттік өтінімді бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға ағымдағы қаржы жылының 1 маусымына дейін табыс етеді.

5. алып тасталды

6. Бюджеттік бағдарламаға түсіндірме жазба жоспарланып отырған бюджеттік бағдарламаның қысқаша сипаттамасын айқындайды, оның мәнін, республиканың немесе аймақтың әлеуметтік-экономикалық дамуына қажеттігі мен рөлін ашып көрсетеді, өткен жылғы бюджеттік өтінімнен ауытқу себептерін көрсетеді.

7. Бюджеттік бағдарлама паспортының жобасы бюджеттік бағдарламаның мақсаттарын, нормативтік-құқықтық негізін, міндеттерін, іс-шараларын, жауапты орындаушыларын, орындалу мерзімдерін, ұлттық валютамен көрсетілген құнын, қаржыландыру көздерін, күтілетін нәтижелерді, индикаторларды айқындайтын құжат болып табылады.

8. Субсидиялауға жіберілетін шығындарды қоспағанда, бюджеттік бағдарлама (ішкі бағдарлама) бойынша шығыстардың есебі бюджеттік бағдарламалардың нормативтік, сандық, құндық көрсеткіштері және бекітілген заттай нормалар негізінде жүзеге асырылады.

Бюджеттік субсидиялардың мөлшері жеке, заңды тұлғалар және шаруа (фермер) қожалықтары өз қаражаты есебінен жабатын құнды алып тастағанда, жеке, заңды тұлғалардың және шаруа (фермер) қожалықтары қызметінің құнын жабуға бағытталатын сома ретінде айқындалды.

Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі бюджеттік өтінімнің есептеулер негізінде жасалуына және олардың дұрыстығына жауапты болады.

8-1. Бюджеттік бағдарламаның әкімшісі бюджеттік өтінімді шығыстар лимиті шегінде енгізуге міндетті.

Бюджеттік бағдарламалар әкімшісінің бюджеттік бағдарламаларының (ішкі бағдарламаларының) жалпы құны шығыстар лимиттерінен асып түскен жағдайда, бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға бюджеттік өтінімнің құрамында:

бекітілген мемлекеттік, салалық (секторлық), өңірлік бағдарламаларды, соның ішінде олардың іс-шаралар жоспарларын;
заттай нормаларды ;

бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) сандық және құндық көрсеткіштерін өзгерту жөнінде негізделген ұсыныстарды табыс етеді.

9. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі бюджеттік бағдарламаларды бюджеттік кредит беру арқылы іске асыруды ұсынған жағдайда, осы бюджеттік

бағдарламалар бойынша бюджеттік өтінім мынадай құжаттарды, соның ішінде инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) дайындау мен іріктеу кезінде қалыптастырылған құжаттарды:

1) бюджеттік кредит берудің мақсатына, принциптеріне, өлшемдеріне, бағыттарына бюджеттік бағдарламаның сәйкестігі негіздемесін қоса алғанда, бюджеттік бағдарламаны бюджеттік кредит беру арқылы іске асырудың мақсатқа сай екендігінің негіздемесін;

2) бюджеттік кредит беру объектілеріне және (немесе) бағыттарына қажеттілік негіздемесін;

3) бюджеттік кредиттер шарттарының негіздемесін;

4) бюджеттік кредит беру өтелімділігінің есебін;

5) жұмысқа тартылған жағдайда, сенім білдірілген өкілдің (агенттердің) көрсеткен қызметіне ақы төлеу мөлшерінің негіздемесін қосымша қамтуға тиіс.

10. Бюджеттік өтінімді жасау мен ұсыну тәртібін бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды.

Ескерту. 74-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

75-бап. Бюджеттік өтінімдерді қарау

1. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар бюджеттік өтінімдерді қарап, оларға осы Кодекстің 35-бабының 3-тармағына сәйкес бағалау жүргізеді және солар бойынша тиісті қорытынды дайындайды.

Бюджеттік бағдарламаның әкімшісі бюджеттік өтінімді қағазға түсіріп және бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның ақпараттық жүйесін пайдалану арқылы электрондық құжат түрінде енгізуге міндетті.

Бюджеттік өтінім Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасының оны жасау және табыс ету жөніндегі талаптарына сәйкес келмеген жағдайда, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар бюджеттік өтінімді бюджеттік бағдарламаның әкімшісіне қайтарады.

Бюджеттік өтінім бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның ақпараттық жүйесінде болмаған және қағазға түсіріп берілген бюджеттік өтініммен сәйкес келмеген жағдайда, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган оны қарамастан бюджеттік бағдарламалардың әкімшісіне қайтарады.

2. Бюджеттік комиссия бюджеттік өтінімдер мен бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органның қорытындысын қарап, олар бойынша шешім қабылдайды.

3. Бюджеттік бағдарламалар әкімшілері мен бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органның арасындағы келіспеушіліктерді бюджеттік комиссия қарайды.

4. Бюджеттік комиссия бюджеттік бағдарламалар бойынша түпкілікті шешім қабылдағаннан кейін бюджеттік бағдарламалар әкімшілері қосымша өтінімдерді ұсынуға құқылы емес.

Ескерту. 75-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

76-бап. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасын әзірлеу

1. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган Республикалық бюджеттік комиссия қабылдаған шешімдердің негізінде алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет жобасының түпкілікті нұсқасын жасап, оны Республикалық бюджеттік комиссияның қарауына енгізеді.

2. Алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет жобасының түпкілікті нұсқасын қарау және айқындау жоспарланып отырған қаржы жылының алдындағы жылдың 1 тамызынан кешіктірілмей аяқталады.

3. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заң жобасының мәтінінде:

1) алдағы қаржы жылындағы республикалық бюджет кірістерінің, шығындарының, операциялық сальдосының, таза бюджеттік кредит беруінің, қаржы активтерімен жүргізілетін операциялар бойынша сальдосының, тапшылығының (профицитінің), тапшылығын қаржыландырудың (профицитті пайдаланудың) көлемдері;

2) жалақының, зейнетақының ең төменгі мөлшері, ең төменгі күнкөріс деңгейі және мемлекеттік базалық зейнетақы төлемінің мөлшері;

3) жергілікті бюджеттерден республикалық бюджетке бюджеттік алып қоюлар көлемі;

4) республикалық бюджеттен жергілікті бюджеттерге берілетін бюджеттік субвенциялар көлемі;

5) Қазақстан Республикасы Үкіметінің резерві мөлшері;

6) Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдіктері бойынша міндеттемелерді орындау сомасы;

7) Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдіктер беру лимиті;

7-1) мемлекет кепілгерлігін беру лимиті;

8) үкіметтік борыш лимиті;

9) басқа да ережелер болуға тиіс.

4. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасына:

1) осы Кодексте белгіленген құрылым бойынша тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджеттің жобасы қоса тіркеледі. Бұл ретте түсімдер - санаттар, сыныптар және ішкі сыныптар бойынша баяндалады, ал шығыстар функционалдық топтар, бюджеттік бағдарламалар әкімшілері және бюджеттік бағдарламалар бойынша баяндалады. "Бюджет тапшылығын қаржыландыру (профицитті пайдалану)" бөлімі жалпы сомамен ұсынылады;

2) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдерінің көлемі;

3) **алып тасталды**

4) **алып тасталды**

5) бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды), қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобаларды іске асыруға және заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыруға немесе ұлғайтуға бағытталған бюджеттік бағдарламаларға бөлінген, республикалық бюджеттің бюджеттік даму бағдарламаларының тізбесі;

6) республикалық және жергілікті бюджеттерді атқару процесінде секвестрлеуге жатпайтын республикалық және жергілікті бюджеттік бағдарламалар тізбесі;

7) басқа да деректер қоса тіркеледі.

5. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджеттің бекітілетін тапшылығының (профицитінің) мөлшері жалпы ішкі өнімге ақшалай түрде және процентпен көрсетіледі.

6. Алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасын бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган ағымдағы жылдың 15 тамызынан кешіктірмей Қазақстан Республикасының Үкіметіне қарауға табыс етеді.

7. Орталық мемлекеттік органдар жаңа қаржы жылы басталғанға дейін алдағы үш жылдық кезеңге арналған мемлекеттік және республикалық бюджеттердің болжамды көрсеткіштерін ескере отырып, орындалуы бюджет қаражатының қосымша жұмсалыуына әкеп соғатын қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге талдау жүргізеді және олардың күшін жою, тоқтата тұру немесе оларға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныстар әзірлейді.

Ескерту. 76-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.06.29. N 269, 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

77-бап. Тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті туралы мәслихат шешімінің жобасын әзірлеу

1. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті орган облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттік комиссиясы қабылдаған шешімдері негізінде алдағы қаржы жылына арналған облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті жобасының түпкілікті нұсқасын жасап, оны облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттік комиссиясының қарауына енгізеді.

2. Алдағы қаржы жылына арналған облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеті жобасының түпкілікті нұсқасын қарау және айқындау жоспарланып отырған қаржы жылының алдындағы жылдың 15 қыркүйегінен кешіктірілмей аяқталады.

3. Шешім жобасының мәтінінде:

1) алдағы қаржы жылына арналған бюджет кірістерінің, шығындарының, операциялық сальдосының, таза бюджеттік кредит беруінің, қаржы активтерімен жүргізілетін операциялар бойынша сальдосының, тапшылығының (профицитінің), тапшылығын қаржыландырудың (профицитті пайдаланудың) көлемдері;

2) облыстық бюджеттен аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттеріне берілетін бюджет субвенцияларының көлемдері және аудандар (облыстық маңызы бар қалалар) бюджеттерінен облыстық бюджетке бюджеттік алып қоюлар көлемдері;

3) жергілікті атқарушы органның резерві мөлшері;

4) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының тиісті қаржы жылының аяғындағы жағдай бойынша борыш лимиті;

5) басқа да ережелер болуға тиіс.

4. Облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеті туралы шешімнің жобасына:

1) осы Кодексте белгіленген құрылым бойынша тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің жобасы қоса тіркеледі. Бұл ретте түсімдер санаттар, сыныптар және ішкі сыныптар бойынша баяндалады, ал шығыстар функционалдық топтар, бюджеттік бағдарламалар әкімшілері және бюджеттік бағдарламалар бойынша баяндалады. "Бюджет тапшылығын қаржыландыру (профицитті пайдалану)" бөлімі жалпы сомамен ұсынылады;

2) бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды), қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобаларды іске асыруға және заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыруға немесе ұлғайтуға бағытталған бюджеттік бағдарламаларға бөлінген, облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің бюджеттік даму бағдарламаларының тізбесі;

3) тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттерді атқару процесінде секвестрлеуге жатпайтын, соның ішінде тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген жергілікті бюджеттік бағдарламалар тізбесі;

4) ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін сатудан республикалық маңызы бар қала, астана бюджетіне түсетін түсімдер көлемі;

5) қаладағы әрбір ауданның бюджеттік бағдарламалары;

6) басқа да деректер қоса тіркеледі.

5. Тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджеттердің, республикалық маңызы бар қалалар, астана бюджеттерінің бекітілетін тапшылығының (профицитінің) мөлшері ақшалай түрде көрсетіледі.

6. Алдағы қаржы жылына арналған облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің жобасын бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті орган ағымдағы жылдың 1 қазанынан кешіктірмей облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органына қ а р а у ғ а т а б ы с е т е д і .

Ескерту. 77-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

78-бап. Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) тиісті қаржы жылына арналған бюджеті туралы мәслихат шешімінің жобасын әзірлеу

1. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті орган ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджет комиссиясы қабылдаған шешімдер негізінде алдағы қаржы жылына арналған ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеті жобасының түпкілікті нұсқасын жасап, оны ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджет комиссиясының қарауына енгізеді.

2. Алдағы қаржы жылына арналған ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеті жобасының түпкілікті нұсқасын қарау және айқындау жоспарланып отырған қаржы жылының алдындағы жылдың 1 қазанынан кешіктірілмей аяқталады.

3. Шешім жобасының мәтінінде:

1) алдағы қаржы жылына арналған бюджет кірістерінің, шығындарының, операциялық сальдосының, таза бюджеттік кредит беруінің, қаржы активтерімен жүргізілетін операциялары бойынша сальдосының, тапшылығының (профицитінің), тапшылығын қаржыландырудың (профицитті пайдаланудың) көлемдері;

2) жергілікті атқарушы органның резерві мөлшері;

3) ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетінен облыстық бюджетке бюджеттік алып қоюлары көлемі;

4) басқа да ережелер болуға тиіс.

4. Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеті туралы шешімнің жобасына:

1) осы Кодексте белгіленген құрылым бойынша тиісті қаржы жылына арналған аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің жобасы қоса тіркеледі. Бұл ретте түсімдер санаттар, сыныптар және ішкі сыныптар бойынша баяндалады, ал шығыстар функционалдық топтар, бюджеттік бағдарламалар әкімшілері және бюджеттік бағдарламалар бойынша баяндалады. "Бюджет тапшылығын қаржыландыру (профицитті пайдалану)" бөлімі жалпы сомамен ұсынылады;

2) бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыруға және заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыруға немесе ұлғайтуға бағытталған бюджеттік бағдарламаларға бөлінген, аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің бюджеттік даму бағдарламаларының тізбесі;

3) тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджетті атқару процесінде секвестрлеуге жатпайтын, соның ішінде тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджеттің бекітілгені туралы облыстық мәслихаттың шешімімен белгіленген бюджеттік бағдарламалар тізбесі;

4) ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін сатудан аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетіне түсетін түсімдер көлемі;

5) әрбір қаладағы ауданның, аудандық маңызы бар қаланың, кенттің, ауылдың (селоның), ауылдық (селолық) округтің бюджеттік бағдарламалары;

6) басқа да деректер қоса тіркеледі.

5. Тиісті қаржы жылына арналған аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің бекітілетін тапшылығының (профицитінің) мөлшері ақшалай түрде көрсетіледі.

6. Алдағы қаржы жылына арналған аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің жобасын бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті орган ағымдағы жылдың 15 қазанынан кешіктірмей ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органына қарауға табыс етеді. P040678

Ескерту. 78-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

13-тарау. Бюджет жобасын қарау мен бекіту процесінің негізгі ережелері

79-бап. Республикалық бюджет жобасын қарау мен бекіту туралы жалпы ережелер

1. Алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасын Қазақстан Республикасының Үкіметі жоспарланып отырған жыл алдындағы жылдың 1 қыркүйегінен кешіктірмей Қазақстан Республикасының Парламентіне енгізеді.

Қазақстан Республикасының Үкіметі алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасымен бір мезгілде мынадай құжаттарды және материалдарды:

- 1) әлеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспарын;
- 2) алдағы үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясатты;
- 2-1) шоғырландырылған бюджетті;
- 3) республикалық бюджеттік бағдарламалар паспорттарының жобаларын;
- 4) республикалық бюджеттің түсімдері бойынша негіздемелер мен болжамдық есептерді;
- 5) соңғы есептілік күнгі жағдай бойынша мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген борыштың жайы туралы деректерді;
- б) алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет жобасында негізге алынған шешімдерді ашып көрсететін түсіндірме жазбаны табыс етеді.

2. Алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджетті бекіту палаталардың бөлек отырысында әуелі - Мәжілісте, ал содан кейін Сенатта өз кезегімен қарау арқылы ағымдағы жылдың 1 желтоқсанынан кешіктірмей жүргізіледі.

3. Қазақстан Республикасының Парламенті ағымдағы жылдың 1 желтоқсанына дейін алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды қабылдамаған жағдайда, Қазақстан Республикасының Президенті алдағы қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған республикалық қаржылық жоспар туралы жарлық шығаруға құқылы, ол республикалық бюджетті Қазақстан Республикасының Парламенті бекіткенге дейін қолданылады.

Алдағы қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған республикалық қаржы жоспары ағымдағы жылдың 30 желтоқсанынан кешіктірілмей алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет жобасының төрттен бір бөлігі көлемінде бекітіледі.

Республикалық қаржы жоспарының атқарылуы осы Кодексте белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

4. Кезекті қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған республикалық қаржылық жоспар бекітілген жағдайда, осы қаржы жылына арналған республикалық бюджет сол жылғы 1 наурыздан кешіктірілмей бекітілуге тиіс.

Бұл ретте аталған қаржы жылына арналған республикалық бюджет сол жылдың бірінші тоқсанына арналған республикалық қаржы жоспары ескеріле отырып бекітіледі.

5. Алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заң қосымшаларымен, Қазақстан Республикасы Президентінің алдағы қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған республикалық қаржы жоспары туралы Жарлығы қосымшаларымен бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланады.

Ескерту. 79-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

80-бап. Жергілікті бюджеттің жобасын қарау мен бекіту туралы жалпы ережелер

1. Алдағы қаржы жылына арналған облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің жобасын облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органы жоспарланып отырған жыл алдындағы жылдың 15 қазанынан кешіктірмей тиісті мәслихатқа енгізеді.

Алдағы қаржы жылына арналған аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің жобасын ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органы жоспарланып отырған жылдың алдындағы жылдың 1 қарашасынан кешіктірмей тиісті мәслихатқа енгізеді.

Жергілікті атқарушы орган алдағы қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттің жобасымен бір мезгілде мынадай құжаттарды және материалдарды:

- 1) әлеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспарын;
- 2) үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясатты;
- 3) жергілікті бюджеттік бағдарламалар паспорттарының жобаларын;
- 4) жергілікті бюджеттің түсімдері бойынша негіздемелер мен болжамдық есептерді;
- 5) алдағы қаржы жылына арналған жергілікті бюджет жобасында негізге алынған шешімдерді ашып көрсететін түсіндірме жазбаны табыс етеді.

2. Алдағы қаржы жылына арналған облыстық бюджет, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеті Қазақстан Республикасының Президенті тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға қол қойғаннан кейін екі апта мерзімнен кешіктірілмей бекітіледі.

Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) алдағы қаржы жылына арналған бюджеті тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджетті бекіту туралы облыстық мәслихаттың шешіміне қол қойылғаннан кейін екі апта мерзімнен кешіктірілмей бекітіледі.

3. Мәслихат осы баптың 2-тармағында белгіленген мерзімде алдағы қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы шешімді қабылдамаған жағдайда, тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктің жергілікті атқарушы органы алдағы қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған жергілікті қаржы жоспары туралы шешім шығаруға құқылы, ол жергілікті бюджетті мәслихат бекіткенге дейін

қ о л д а н ы л а д ы .

Алдағы қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған жергілікті қаржы жоспары ағымдағы жылдың 30 желтоқсанынан кешіктірілмей алдағы қаржы жылына арналған жергілікті бюджет жобасының төрттен бір бөлігі көлемінде б е к і т і л е д і .

Жергілікті қаржы жоспарының атқарылуы осы Кодексте белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

4. Кезекті қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған жергілікті қаржы жоспары бекітілген жағдайда осы қаржы жылына арналған жергілікті бюджет сол жылғы 1 наурыздан кешіктірілмей бекітілуге тиіс.

5. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары аудандық (қалалық) мәслихаттар аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттерін бекіту туралы шешім қабылдағаннан кейін бір апта мерзімде бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға және бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органға бекітілген жергілікті бюджеттердің негізінде жинақталған облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың бюджеттерін, сондай-ақ тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттерден қаржыландырылатын жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалар мен бағдарламалардың тізбесін табыс етеді.

6. Мәслихаттардың алдағы қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы қабылдаған шешімдері қосымшаларымен және жергілікті атқарушы органдардың алдағы қаржы жылының бірінші тоқсанына арналған жергілікті қаржы жоспары туралы шешімдері қосымшаларымен бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланады.

81-бап. Өкілді органдардың бюджет жобасын қарауының негізгі принциптері

1. Өкілді органдар бюджет жобасын қараған кезде мынадай принциптерді:

- 1) негізділік принципін;
- 2) бюджеттің теңдестірімділігін сақтау принципін ұстанады.

2. Негізділік принципі депутаттардың бюджет жобасына өзгерістер немесе толықтырулар енгізу туралы кез келген ұсыныстары, тиісті есептерді оларға қоса тіркей отырып, осы түзетулерді енгізудің қажеттігін, олардың әлеуметтік-экономикалық даму басымдықтарына сәйкестігін жазбаша баяндаумен қатар жүруге тиіс екендігін білдіреді.

3. Бюджеттің теңдестірімділігін сақтау принципі депутаттар бюджет жобасына кез келген өзгеріс пен толықтыру енгізген кезде бюджет тапшылығының мөлшерін бюджет жобасында белгіленген деңгейден асырмай сақтау үшін түсімдердің қосымша көздері не қысқартылатын шығыстар

айқындалуға тиіс екендігін білдіреді.

Ескерту. 81-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

14-тарау.

Ескерту. 14-тараудың тақырыбы алып тасталды - 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

82-бап. Республикалық бюджет жобасын Қазақстан Республикасының Парламентінде қарау

1. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасын Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мен Сенатының жалпы отырыстарында қарау Қазақстан Республикасының Үкіметі уәкілеттік берген адамның (адамдардың) Қазақстан Республикасының орта мерзімді әлеуметтік-экономикалық даму жоспары, орта мерзімді фискалдық саясат және тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасы бойынша, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Төрағасының ақша-кредит саясаты бойынша баяндамаларын, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Парламентінің палаталары уәкілеттік берген адамдардың заң жобасы бойынша қорытындыларымен қоса баяндамаларын қамтиды.

2. Қазақстан Республикасы Парламентінің палаталары жалпы отырыстарда алдағы қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасы бойынша республикалық бюджеттік бағдарламалар әкімшілері басшыларының сөздерін тыңдауға құқылы.

3. *Алып тасталды - Қазақстан Республикасының 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.*

Талқылау Қазақстан Республикасының Үкіметі уәкілеттік берген адамның (адамдардың) Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының орта мерзімді жоспары, орта мерзімді фискалдық саясат және тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның жобасы жөніндегі, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Төрағасының ақша-кредит саясаты жөніндегі, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Парламентінің Палаталары уәкілеттік берген адамдардың заң жобасы бойынша қорытындыларымен қоса баяндамаларын қамтиды.

Ескерту. 82-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

83-бап.

Ескерту. 83-бап алып тасталды - 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджетті бекіту Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысында заң қабылдау арқылы жүзеге асырылады.

15-тарау. Мәслихаттың жергілікті бюджет жобасын қарау және бекіту процесі

84-бап. Жергілікті бюджет жобасын мәслихаттың тұрақты комиссияларында қарау

1. Жергілікті бюджет жобасы тиісті мәслихаттың тұрақты комиссияларында қаралады.

2. Тиісті мәслихаттардың тұрақты комиссиялары комиссия мүшелерінің арасынан жұмыс топтарын құрады. Жұмыс топтарына жергілікті атқарушы органдардың өкілдері тартылуы мүмкін.

3. Тұрақты комиссиялар жұмыс топтарының пікірлерін ескере отырып, тиісті негіздемелермен және есептермен қоса жергілікті бюджет жобасына өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөнінде ұсыныстар жасайды және оларды тиісті мәслихат белгілеген бас тұрақты комиссияға жібереді.

4. Бас тұрақты комиссия тұрақты комиссиялардан түскен ұсыныстардың жинақтамасын жасап, оны мәслихаттың сессиясына шығарады. Бұл ретте жинақтамаға тиісті негіздемелері мен есептері бар ұсыныстар ғана енгізіледі.

5. Тиісті мәслихаттың сессиясында жергілікті бюджеттің жобасын талқылау тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік әкімінің немесе жергілікті атқарушы орган уәкілеттік берген адамның (адамдардың) тиісті, әкімшілік-аумақтық бірліктің орта мерзімді әлеуметтік-экономикалық даму бағдарламасы, орта мерзімді фискалдық саясат және тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттің жобасы бойынша баяндамаларын, сондай-ақ мәслихат уәкілеттік берген адамдардың жергілікті бюджеттің жобасы бойынша қорытындысымен қоса баяндамаларын қамтиды.

6. Мәслихат сессияда алдағы қаржы жылына арналған жергілікті бюджет бойынша жергілікті бюджеттік бағдарламалар әкімшілері басшыларының сөздерін тыңдауға құқылы.

85-бап. Мәслихаттың жергілікті бюджетті бекітуі

Тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджетті бекіту мәслихаттың шешімін қабылдау арқылы жүзеге асырылады.

5-бөлім. Бюджеттердің атқарылуы мен нақтылануы

16-тарау. Бюджеттің атқарылуы туралы жалпы ережелер

86-бап. Бюджеттің атқарылуы туралы жалпы ережелер

1. Бюджетке түсімдердің түсуін, бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуын қамтамасыз ету, сондай-ақ бюджет тапшылығын қаржыландыру (

профицитті пайдалану) жөніндегі іс-шаралар кешенін орындау бюджеттің атқарылуы болып табылады.

2. Бюджеттің атқарылуы ағымдағы қаржы жылының 1 қаңтарында басталып, 31 желтоқсанында аяқталады.

3. Бюджеттің атқарылуы кассалық негізде жүзеге асырылады.

4. Қазақстан Республикасының Үкіметі республикалық бюджеттің атқарылуын қамтамасыз етеді.

5. Жергілікті атқарушы органдар жергілікті бюджеттердің атқарылуын қамтамасыз етеді. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган осы Кодекске сәйкес жергілікті бюджеттердің атқарылуы бойынша рәсімдерді жүзеге

а с ы р а д ы .

Р 0 7 0 2 2 5

Ескерту. 86-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

87-бап. Бюджеттің атқарылу принциптері

1. Бюджет қаражатын нысаналы пайдалану принципі - бюджеттік бағдарламалардың паспорттарымен, мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелерімен, нормативтік құқықтық актілермен айқындалып, бюджеттік бағдарламалар соларға сәйкес жүзеге асырылатын іс-шаралардың өткізілуіне, күтілетін нәтижелер мен индикаторларға қол жеткізуге бюджет қаражатын пайдалану.

2. Уақтылылық принципі - түсімдерді республикалық және жергілікті бюджеттердің есебіне жатқызу және бюджет қаражатын жеке қаржыландыру жоспарларына, төлемдер бойынша қаржыландыру жоспарларына сәйкес пайдалану және бюджетке түсімдерді, сондай-ақ бюджет қаражатын Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған мерзімде және тәртіппен оларды алушылар шоттарының есебіне жатқызу.

3. Бюджеттің бірқалыпты атқарылу принципі - қаржы жылының аяғына қарай төлемдер көлемінің жинақталып қалуына жол бермеу мақсатында бюджет қаражатын қаржы жылы ішінде бірқалыпты бөлу.

4. Кассаның бірыңғайлық принципі - барлық бюджет түсімдерін бірыңғай қазынашылық шот есебіне жатқызу және барлық көзделген шығыстарды бірыңғай қазынашылық шоттан ұлттық валютамен жүзеге асыру.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде ашылған банк шоттарынан шетелдік валютаның түрлері бойынша бюджетке түсетін түсімдер бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіне қайта айырбастауға өтінім берген күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірілмей қайта айырбасталуға және бірыңғай қазынашылық шот есебіне

ж а т қ ы з ы л у ғ а

т и і с .

Бюджет жүйесінің барлық деңгейдегі бюджеттері кассаның бірыңғайлығы

принципі негізінде атқарылады.

Ескерту. 87-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

88-бап. Бірыңғай қазынашылық шот

1. Бірыңғай қазынашылық шот - аударым операцияларын орталықтандырып жүзеге асыру және олардың есебін қассаның бірыңғайлығы принциптерінде жүргізу үшін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде ашылатын шот.

2. Бірыңғай қазынашылық шот қолма-қол ақшаны бақылау шоттарындағы, мемлекеттік мекемелердің шоттарындағы қаражат қалдықтарын қамтиды.

Қолма-қол ақшаның бақылау шоттары мынадай:

1) республикалық және жергілікті бюджеттерге түсетін түсімдер мен республикалық және жергілікті бюджеттерден жүргізілген төлемдер;

2) мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін түсімдер мен олар бойынша жүргізілген төлемдер;

3) осы Кодекстің 49-1-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына жіберілетін бюджет түсімдері және Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі шоттарына жүргізілген аударымдар;

4) мемлекеттік мекемелерге демеушілік, қайырымдылық көмектен түсетін түсімдер және олардың есебінен жүргізілген төлемдер;

5) жеке немесе заңды тұлғаның мемлекеттік мекемеге алғашқы талап ету бойынша немесе қандай да бір мерзімнен кейін толық немесе бөліп-бөліп, алдын ала келісілген үстемесімен не онсыз, тікелей жеке немесе заңды тұлға қайтаруға не тиісті республикалық немесе жергілікті бюджеттерге берілуге тиіс болу-болмауына қарамастан, оларды номиналды түрінде қайтару талаптарымен беретін ақша бойынша операцияларын бірыңғай бюджеттік сыныптамаға және мемлекеттік мекемелердің кодтарына сәйкес есепке алуға арналады.

Сайлауларды қаржыландыруға арналған шоттар - жергілікті бюджеттердің қолма-қол ақшасының бақылау шотынан ерекшеленетін және Қазақстан Республикасының Президентін, Парламентінің, мәслихаттардың депутаттарын, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқару органдарының мүшелерін сайлаған кезде сайлау іс-шараларын өткізу үшін шығыстар бойынша операцияларды есепке алуға арналған жергілікті атқарушы органның қолма-қол ақшасының бақылау шоты.

Сайлауларды қаржыландыруға арналған шоттарға республикалық бюджеттен қаражат аударуды Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы жүзеге асырады.

Сайлауларды қаржыландыруға арналған шоттардағы қаражатты жұмсауға

аумақтық сайлау комиссиялары төрағаларының ғана құқығы бар.

Мемлекеттік мекеменің шоттары бюджеттік шығыстарды және Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде рұқсат етілген өзге де қаражатты есепке алуға арналған.

3. Шетел валютасымен түсетін түсімдер бойынша бюджеттік операцияларды жүзеге асыру және олардың есебін жүргізу үшін бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде шетел валюталарының түрлері бойынша банк шотын ашады.

4. Осы Кодексте көзделген жағдайларды қоспағанда, бюджет қаражатын банк шоттарында орналастыруға жол берілмейді.

Ескерту. 88-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

89-бап. Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыруды қаржыландыру

1. Мемлекеттік органдардың бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыруы республикалық немесе жергілікті бюджеттер қаражаты есебінен қаржыландырылады.

2. Ішкі істер органдарының бюджеттік бағдарламаларын (ішкі бағдарламаларын) қоспағанда, жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыруды республикалық бюджеттен қаржыландыруға жол берілмейді.

Ішкі істер органдарының бюджеттік бағдарламаларын (ішкі бағдарламаларын) қоспағанда, республикалық бюджеттен қаржыландырылатын бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыруды жергілікті бюджеттен қаржыландыруға жол берілмейді.

Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыруды екі және одан көп жергілікті бюджеттерден қаржыландыруға жол берілмейді.

Ескерту. 89-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

90-бап. Мемлекеттік мекемелердің шоттары

1. Мемлекеттік мекемелердің мынадай шоттары болуы мүмкін:

1) бюджеттік шот - бірыңғай бюджеттік сыныптама кодтары мен мемлекеттік мекемелер кодтарын құрамдастыру, олар бойынша бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылатын шығыстар бойынша операцияларды есепке алу жүзеге асырылады ;

2) а л ы п т а с т а л д ы

3) а л ы п т а с т а л д ы

4) алып тасталды

5) бюджеттік инвестициялық жобаның немесе бағдарламаның арнайы шоты - үкіметтік сыртқы қарыздың немесе гранттың аванстық төлемдері арқылы жаңартылатын халықаралық қарыз шартында немесе байланысты грант туралы келісімде айтылған шетел валютасындағы шот. Арнайы шотты бюджеттік бағдарлама әкімшісі үкіметтік сыртқы қарыздың немесе байланысты гранттың есебінен халықаралық қарыз шартына не байланысты грант туралы келісімге сәйкес тауарлар (жұмыстар, көрсетілетін қызметтер) сатып алуға және бюджеттік инвестициялық жобаға немесе бағдарламаға әкімшілік етуге шығарылған шығыстар үлесінің орнын толтыру үшін ашады;

6) бюджеттік инвестициялық жобаның немесе бағдарламаның арнайы шотына ұлттық валютамен төлемдерді жүзеге асыру үшін екінші деңгейдегі банктерде ашылған шот;

7) бюджеттік инвестициялық жобаның жаңартылатын шоты - үкіметтік сыртқы қарыздар есебінен берілген кредит бойынша негізгі борышты өтеу шотына қарыз алушылар қайтаратын ақшаны есепке алу және пайдалану үшін бюджеттік инвестициялық жобаны іске асыру кезеңінде екінші деңгейдегі банктерде ашылатын шот;

8) шетел валютасымен операциялар жүргізуге арналған шетел валютасындағы шот;

9) нысаналы қаржыландыру шоты - ерекше шығыстар жасауға ақшаны есепке алу және жұмсау үшін республикалық бюджеттің есебінен ұсталатын мемлекеттік мекемеге ашылатын шот.

2. Мемлекеттік мекемелердің шоттары бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органда ғана ашылады. Осы Кодексте, Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттарда көзделген жағдайларда Үкімет белгілеген және Қазақстан Республикасының банк заңдарында белгіленген тәртіппен шоттар екінші деңгейдегі банктерде ашылуы мүмкін. V074627

Ескерту. 90-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

91-бап. Бюджет қаражатының қалдықтары

1. Бюджет қаражатының қалдықтары - есептілік кезеңінің аяғындағы жағдай бойынша пайдаланылмай қалған бюджет қаражаттары.

2. Уақытша бос бюджет ақшасы - белгілі бір уақыт кезеңі ішінде пайдаланылмаған, бірыңғай қазынашылық шотта жатқан бюджет қаражаттары.

3. Республикалық және жергілікті бюджеттердің уақытша бос бюджеттік ақшасын бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан

Республикасының Ұлттық Банкіндегі орналастыра алады. Уақытша бос бюджет ақшасын депозиттерге орналастыру тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді .

4. Бюджет қаражатының бос қалдықтары - өткен қаржы жылынан кейінгі 1 қаңтардағы жағдай бойынша өткен қаржы жылындағы бюджеттің атқарылу қорытындылары бойынша пайдаланылмай қалған бюджеттік қаражаттар.

5. Осы Кодексте көзделген жағдайларды қоспағанда, жергілікті бюджеттердің бюджет қаражатының бос қалдықтарын жоғары тұрған бюджетке алуға болмайды.

6. Бюджет қаражатының бос қалдықтары ағымдағы жылдың шығыстары бойынша жоспарлы жұмсалымдарды ұлғайтуға мынадай ретпен:

1) бюджеттік кредиттерді және пайдаланылмаған нысаналы трансферттердің сомаларын оларды бөлген жоғары тұрған бюджетке ағымдағы жылдың бюджетін түзету арқылы міндетті түрде қайтаруға;

1-1) өткен жылғы бюджетте бекітілген бюджеттік инвестициялық жобаны оның бекітілген жылдық көлемінің он процентінен аспайтын сомаға ағымдағы жылдың бюджетін Қазақстан Республикасының Парламентінде немесе мәслихатта нақтыламай-ақ, ағымдағы қаржы жылына арналған республикалық немесе жергілікті бюджетті түзету арқылы қаржыландыруды аяқтауға жұмсалуы мүмкін. Мұндай шығыстар ағымдағы жылдың шығыстары болып табылады;

2) ағымдағы жылдың бюджетін Қазақстан Республикасының Парламентінде немесе мәслихатта нақтыламай-ақ, республикалық немесе жергілікті бюджетті түзету арқылы алынған қарыздар бойынша негізгі борышты өтеуге;

3) ағымдағы жылдың бюджетін Қазақстан Республикасының Парламентінде немесе мәслихатта нақтылай отырып, мемлекеттік мекемелердің кредиторлық берешегін өтеуге;

4) ағымдағы жылдың бюджетін Қазақстан Республикасының Парламентінде немесе мәслихатта нақтылай отырып, ағымдағы бюджеттік бағдарламалардың қаржыландырылуын қамтамасыз етуге;

5) ағымдағы жылдың бюджетін Қазақстан Республикасының Парламентінде немесе мәслихатта нақтылай отырып, басқа да шығыстарға жұмсалуы мүмкін.

7. Бюджет қаражаты қалдықтарының қозғалысы - бюджет қаражатының бос қалдықтары мен есептілік кезеңінің аяғындағы жағдай бойынша бюджет қаражаты қалдықтарының арасындағы айырма.

Ескерту. 91-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

17-тарау. Бюджеттің атқарылу негізі

92-бап. Бюджеттің атқарылу негізі болып табылатын құжаттар

Мыналар:

1) о с ы К о д е к с ;

2) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заң және тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттер туралы мәслихаттардың ш е ш і м д е р і ;

3) Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органдардың тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімін іске асыру жөніндегі қаулылары;

4) Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның республикалық немесе жергілікті бюджеттерді атқару барысында ағымдағы жылы қабылдайтын шешімдері;

5) бюджеттік бағдарламалардың паспорттары;

6) жылдық қаржыландыру жоспары;

7) түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспары;

7-1) жеке қаржыландыру жоспарлары;

8) осы Кодекске сәйкес бюджетті атқару тәртібін айқындайтын нормативтік құқықтық актілер бюджеттің атқарылу негізі болып табылады.

Ескерту. 92-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

93-бап. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен жергілікті атқарушы органдардың тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды және тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттер туралы мәслихаттардың шешімдерін іске асыру туралы қаулылары

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды іске асыру туралы қаулысы жоспарланып отырған жыл алдындағы жылдың 20 желтоқсанына дейін қабылданады.

Жергілікті атқарушы органның тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімін іске асыру жөніндегі қаулысы мәслихат жергілікті бюджетті бекіткеннен кейін екі апта мерзімде қабылданады.

2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды іске асыру жөніндегі және жергілікті атқарушы органдардың тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімін іске асыру жөніндегі қаулылары бюджеттік бағдарламалардың әкімшілеріне, бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органға

республикалық немесе жергілікті бюджеттің уақтылы атқарылуын қамтамасыз ету жөніндегі тапсырмаларды көздейді.

Қаулыға мыналар қоса тіркеледі:

1) осы Кодексте белгіленген құрылым бойынша бекітілген республикалық немесе жергілікті бюджет. Бұл ретте түсімдер ерекшеліктер деңгейіне дейін ұсынылады, ал бюджеттік бағдарламалар ішкі бағдарламаларға бөлініп ұсынылады. "Бюджет тапшылығын қаржыландыру (профицитті пайдалану)" бөлімі жалпы сомада беріледі;

1-1) төмен тұрған бюджеттерге нысаналы трансферттер мен кредиттер бөлу;

2) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімін іске асыруға қажетті басқа да деректер немесе көрсеткіштер, оларды анықтау Қазақстан Республикасының Үкіметіне немесе жергілікті атқарушы органға жүктеледі.

2-1. Республикалық бюджет нақтыланған жағдайда Қазақстан Республикасы Үкіметінің тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды іске асыру жөніндегі қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңға Қазақстан Республикасының Президенті қол қойған күннен бастап он күн і ш і н д е б е к і т і л е д і .

Жергілікті бюджет нақтыланған жағдайда мәслихаттың тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы шешімін іске асыру жөніндегі жергілікті атқарушы органның қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы жергілікті атқарушы органның қаулысы мәслихаттың тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы мәслихаттың шешімі бекітілгеннен кейін екі апта мерзімде бекітіледі.

3. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен жергілікті атқарушы органдардың тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды және тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджеттер туралы мәслихаттардың шешімдерін іске асыру жөніндегі қаулысын әзірледі, Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдармен келісе отырып, бюджетті жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар жүзеге асырады

Ескерту. 93-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

94-бап. Бюджеттік бағдарламалар паспорттары

1. Республикалық бюджеттік бағдарламалардың паспорттарын тиісті қаржы жылына Қазақстан Республикасының Үкіметі жоспарланып отырған жыл алдындағы жылдың 20 желтоқсанынан кешіктірмей бекітеді.

Жергілікті бюджеттік бағдарламалардың паспорттарын тиісті қаржы жылына жергілікті атқарушы орган мәслихат жергілікті бюджетті бекіткеннен кейін екі апта мерзімде бекітеді.

2. Республикалық және жергілікті бюджеттік бағдарламалардың паспорттары бюджеттік өтінімнің құрамында ұсынылған және бюджет комиссиясы мақұлдаған бюджеттік бағдарлама паспорттының жобасы негізінде, бюджетті бекіткен (нақтылаған, түзеткен) кезде қабылданған шешімдерді ескере отырып жасалады және бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалау үшін негіз болып табылады.

2-1. Бюджеттік бағдарламаның әкімшісі бюджеттік бағдарлама паспортын жасаудың дұрыстығы үшін жауапты болады.

3. Бюджеттік бағдарламалардың паспорттарына өзгерістер мен толықтырулар :

1) бюджет нақтыланған;

1-1) мемлекеттік функциялар мемлекеттік басқарудың бір деңгейінен екіншісіне, бір мемлекеттік органнан екіншісіне немесе мемлекеттік емес секторға берілген;

2) мақсаттар, міндеттер, іс-шаралар, жауапты орындаушылар, іске асыру мерзімдері, күтілетін нәтижелер мен индикаторлар өзгерген жағдайда, Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімін іске асыру жөніндегі қаулыларына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген;

3) Қазақстан Республикасының саяси, экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тұрақтылығына қауіп төндіретін жағдайды жою қажет болған;

4) осы Кодекстің 108-бабының 5-тармағында көзделген жағдайларда енгізіледі.

4. Бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің паспорттары Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес мемлекеттік құпиялардың сақталуын қамтамасыз ете отырып, электрондық және (немесе) өзге де бұқаралық ақпарат құралдарында міндетті түрде жариялануға жатады.

Ескерту. 93-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

95-бап. Жылдық қаржыландыру жоспары

1. Жылдық қаржыландыру жоспары - бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасы бойынша бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың)

жылдық түсімдер көлемімен теңдестірілген жылдық қаржыландыру көлемдерін айқындайтын құжат.

2. Жылдық қаржыландыру жоспарын бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті орган әзірлеп, бекітеді және ол бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органға беріледі, сондай-ақ бюджеттік бағдарламалардың әкімшілеріне жіберіледі.

3. Жылдық қаржыландыру жоспарын әзірлеу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

18-тарау. Бюджеттің атқарылу процесі

96-бап. Бюджеттің түсімдер бойынша атқарылуы

1. Бюджеттің түсімдер бойынша атқарылуы бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органның Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бюджетке түсетін түсімдердің тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімінде белгіленгеннен төмен болмайтындай мөлшерде толық және уақтылы есепке алынуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар кешенін жүргізу болып табылады. P070225

2. Бюджеттің түсімдер бойынша атқарылуы:

- 1) түсімдерді бірыңғай қазынашылық шотқа төлеуді және есепке алуды;
  - 2) осы Кодекске сәйкес түсімдерді республикалық, жергілікті бюджеттер мен Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры арасында бөлуді;
  - 3) Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес бюджеттен түсімдер сомасын қайтаруды не оларды салық берешегін өтеу есебіне есепке алуды
- қ а м т и д ы .

Ескерту. 96-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

97-бап. Түсімдерді бірыңғай қазынашылық шотқа төлеу және есепке алу

1. Бюджетке түсетін түсімдер ақшалай нысанда жүзеге асырылады және бірыңғай бюджеттік сыныптамаға сәйкес толық көлемде бірыңғай қазынашылық шотқа есепке алынады.

2. Бюджетке шетел валютасымен түсетін түсімдер Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен келісе отырып, бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен есепке алынады.

98-бап. Түсімдерді республикалық, жергілікті бюджеттер мен Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры арасында бөлу

Түсімдерді республикалық, жергілікті бюджеттер мен Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры арасында бөлуді бюджетті атқару жөніндегі

орталық уәкілетті орган әрбір жұмыс күні осы Кодекске сәйкес жүзеге асырады.

Ескерту. 96-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

99-бап. Бюджеттен түсімдер сомасын қайтару

Тиісті бюджеттен түсімдер сомасын қайтару не оларды салық берешегін өтеу есебіне есепке алу Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес жүзеге асырылады.

100-бап. Бюджеттің шығыстар бойынша атқарылуы

1. Бюджеттің шығыстар бойынша атқарылуы бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органның, бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің бюджеттік бағдарламалар мақсатына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда және тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімінде не түзетілген бюджетте бекітілген сомалар шегінде уақтылы қол жеткізуге бағытталған іс-шараларды жүзеге асыруы болып табылады.

2. Мыналар:

1) міндеттемелер мен төлемдер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларын, бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларын жасау және бекіту;

2) түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспарын жасау және бекіту;

3) мемлекеттік мекемелердің міндеттемелер қабылдауына рұқсаттар беру;

4) мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелерін тіркеу;

5) төлемдер мен аударымдарды жүзеге асыру бюджет шығыстарын атқарудың негізгі кезеңдері болып табылады.

б) алып тасталды

3. Бюджеттік қаражат есебінен тауарлар (жұмыстар, көрсетілетін қызметтер) сатып алу мемлекеттік сатып алу туралы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 100-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

101-бап. Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарлары

1. Міндеттемелер мен төлемдер бойынша бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарлары - мемлекеттік мекемелердің міндеттемелер қабылдауының және бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасы бойынша оларды атқару үшін төлемдер төлеуді жүзеге асыруының ай сайынғы кестесін айқындайтын құжаттар (бұдан әрі - бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарлары).

2. Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларын бюджеттік бағдарламалар әкімшілері жеке қаржыландыру жоспарларын ескере отырып, Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен әзірлейді.

2-1. Жеке қаржыландыру жоспарларын мемлекеттік мекемелер әзірлейді және оларды бекітіп, бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларын әзірлеу үшін бюджеттік бағдарламалардың әкімшілеріне береді.

3. Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарлары Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімін іске асыру туралы қаулысына, жылдық қаржыландыру жоспарына, бюджеттік бағдарламалар әкімшісінің бюджеттік өтініміне, бюджеттік бағдарлама паспортына, бірыңғай бюджеттік сыныптамаға сәйкес әзірленеді.

4. Бюджеттік бағдарламаны (ішкі бағдарламаны) қаржыландыру жоспарлары түсімдер мен қаржыландырудың тиісті жиынтық жоспарларын қалыптастыру үшін пайдаланылады.

5. Бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті орган бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) бойынша төлемдерді жүзеге асырудың ай сайынғы кестесіне бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің келісімі бойынша түсімдердің болжамды көлемдерін ескере отырып өзгерістер енгізуге құқылы.

6. Бюджеттік бағдарламаны (ішкі бағдарламаны) қаржыландыру жоспарларын түсімдердің жиынтық жоспары мен жеке қаржыландыру жоспарлары бекітілгеннен кейін бюджеттік бағдарламалар әкімшісі бекітеді.

7. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері жеке қаржыландыру жоспарларын бекітуді қамтамасыз етеді.

Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарлары мен міндеттемелер бойынша және төлемдер бойынша жеке қаржыландыру жоспарлары бюджет шығыстарының айларға бөлінген экономикалық сыныптамасына сәйкес жасалады.

Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларын және бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасына сәйкес міндеттемелер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларын республикалық бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері - бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органға, жергілікті бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдарға табыс етеді.

Бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру

жоспарларын және бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) бөлігінде төлемдер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларын республикалық бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері - бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органға, жергілікті бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органдарға табыс етеді.

Мемлекеттік мекемелер бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның тиісті аумақтық бөлімшелеріне бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасына сәйкес міндеттемелер мен төлемдер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларын міндетті түрде табыс етеді.

8. Бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен бюджеттік бағдарламаны (ішкі бағдарламаны) қаржыландыру жоспарына бюджет шығыстарының экономикалық сыныптамасы бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органдардың тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттардың шешімдерін іске асыру туралы қаулыларымен бекітілген жылдық сома шегінде өзгерістер енгізуге құқығы бар.

Бұл ретте:

1) бюджеттік бағдарламалар әкімшілері:
бюджеттік бағдарламаның паспортына сәйкес келу;
бюджеттік бағдарламаның паспортында көзделген іс-шаралардың уақтылы әрі сапалы орындалуын және бюджет қаражатын тиімді пайдалануды қамтамасыз ету;

2) мемлекеттік мекемелер:
мемлекеттік мекемелердің міндеттемелер мен төлемдер бойынша жеке қаржыландыру жоспарына сәйкес қабылдайтын міндеттемелерінің орындалуын қ а м т а м а с ы з е т у ;

жеке қаржыландыру жоспарларының бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларына сәйкес келу талаптарын с а қ т а у ғ а т и і с .

Ескерту. 101-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

102-бап. Түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспары

1. Түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспары - бюджет түсімдерінің бюджет сыныптамасы бойынша бюджетке түсетін түсімдердің және бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) жоғары тұрған бюджеттен алынған, пайдаланылмаған нысаналы трансферттер шегеріліп тасталған бюджет

қаражатының бос қалдықтарын ескере отырып, бюджеттік бағдарлама (ішкі бағдарлама) деңгейіндегі төлемдер бойынша қаржыландырудың ай сайынғы теңдестірілген жоспарын айқындайтын құжат.

2. Түсімдер және бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) бойынша жылдық сомалар түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспарында бастапқы бекітілуі кезінде жылдық қаржыландыру жоспарына сәйкес келуге тиіс.

3. Түсімдердің және төлемдер бойынша қаржыландырудың жиынтық жоспары Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес мемлекеттік мекемелердің міндеттемелер қабылдауы мен бюджетке төлемдер төлеудің белгіленген мерзімі, бюджетке өткен жылдары түскен түсімдер қарқыны, мемлекеттік бағалы қағаздардың табыстылық қарқынын талдау және бағалы қағаздар рыногындағы сұраныс пен ұсыныс деңгейі, жасасылған кредиттік шарттардың, қарыз шарттарының, байланысты гранттар туралы келісімдердің талаптары мен бюджеттік бағдарламалар әкімшілері әзірлеген бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) төлемдер бойынша қаржыландыру жоспарлары негізге алына отырып жасалады.

4. Міндеттемелер бойынша бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларының негізінде міндеттемелер бойынша қаржыландырудың жиынтық жоспарлары жасалады.

5. Түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспарын, міндеттемелер бойынша қаржыландырудың жиынтық жоспарын бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жасап, бекітеді.

6. Жылдық сомаларды қоса алғанда, түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспарына, міндеттемелер бойынша қаржыландырудың жиынтық жоспарына өзгерістер мен толықтырулар енгізуді бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырады.

7. Бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті орган түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспарын, міндеттемелер бойынша қаржыландырудың жиынтық жоспарын бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етеді.

Ескерту. 102-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

103-бап. Рұқсаттар беру

1. Рұқсат - бюджет қаражатының көлемін айқындайтын құжат, мемлекеттік мекемелер солардың шегінде міндеттемелер қабылдайды.

2. Бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органдар бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) қаржыландыру жоспарларына және міндеттемелер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларына сәйкес рұқсаттар береді.

3. Рұқсаттар ағымдағы қаржы жылының 31 желтоқсанына дейін күшінде болады.

4. Рұқсаттар беру нысаны мен тәртібін бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган белгілейді .

Ескерту. 103-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

104-бап. Мемлекеттік мекемелердің міндеттемелері

1. Мемлекеттік мекемелер тиісті қаржы жылына арналған міндеттемелер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларында бекітілген сомаларға сәйкес берілген сомалар, рұқсаттар шегінде ғана міндеттемелер қабылдайды.

2. Мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелері олар бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органда міндетті тіркелуден өткеннен кейін күшіне енеді .

Мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелерін тіркеуді жүзеге асыру кезінде бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган олардың берілген рұқсаттар сомаларына сәйкестігін тексереді.

Іске асырылу мерзімі бір жылдан асатын бюджеттік даму бағдарламаларына байланысты азаматтық-құқықтық мәмілелер тиісті қаржы жылына арналған міндеттемелер бойынша жеке қаржыландыру жоспарларында бекітілген сомалар шегінде бүкіл қолданылу мерзімі ішінде тіркелуі мүмкін.

Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның және мемлекеттік мекеменің бірінші басшысының қолы және елтаңбалы мөрiнiң таңбасы бар мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелерін (міндеттемелерін) тіркеу туралы хабарлама бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органда азаматтық-құқықтық мәмілелердің (міндеттемелердің) тіркелгенін растайтын құжат болып табылады .

Хабарламаның нысанын, оны ресiмдеу, ұсыну тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

3. Бюджеттік қаражаттар Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның резервінен бөлінетін жағдайларды қоспағанда, ағымдағы қаржы жылының 15 желтоқсанынан кейін мемлекеттік мекемелер жасасқан азаматтық-құқықтық мәмілелерді тіркеуге жол берілмейді.

4. Мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелерін мемлекеттік тіркеуді жүзеге асыру тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды

Ескерту. 104-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

105-бап. Төлемдер мен аударымдарды жүзеге асыру

1. Алдын ала ақы төлеу нысанындағы төлемдерді қоспағанда, төлемдер растайтын құжаттардың негізінде мемлекеттік мекемелердің міндеттемелері бойынша жүзеге асырылады. Бюджеттен төленетін төлем сомасы мемлекеттік мекемелер міндеттемелерінің сомасынан аспауға тиіс.

2. Растайтын құжаттар - бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның бірінші басшысының, тіркелген азаматтық-құқықтық мәміленің шарттарына немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актісіне сай келетін тауарлар беру, жұмыстар орындау немесе қызметтер көрсету жөнінде қызмет көрсететін жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттік мекеменің бірінші басшысының және бас бухгалтерінің қолы қойылған және олардың мөрімен расталған мемлекеттік мекемелердің азаматтық-құқықтық мәмілелерін (міндеттемелерін) тіркеу туралы хабарламалар және төлеуге берілетін шоттар.

Жеке және заңды тұлғалар бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органда тіркелген азаматтық-құқықтық мәмілелерге сәйкес шығарған тауарларды жеткізуді, орындалған жұмыстарды және (немесе) көрсетілген қызметтерді растайтын дұрыстығы үшін мемлекеттік мекеме жауапты болады.

3. Төлеуге берілетін шот - мемлекеттік мекемелердің міндеттемелерді орындағанын растайтын құжат, ол бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган үшін бюджет қаражатын алушының пайдасына төлемдер мен аударымдарды жүзеге асыруға негіз болып табылады.

Бюджеттен төленетін төлемдер мен аударымдар оларды жүргізу кезінде тиісті бюджеттегі қолма-қол ақшаның бақылау шотындағы бюджет қаражатының қалдығы шегінде жүзеге асырылады.

Төлеуге берілетін шоттардың нысанын, оларды ресімдеу, ұсыну, пайдалану тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

Төлем құжаттарын ресімдеу, ұсыну және пайдалану тәртібі Қазақстан Республикасының төлемдер және ақша аударымдары туралы заңнамасында белгіленеді.

4. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган төлемдер жүргізген кезде ағымдағы бақылауды жүзеге асырады, ол төлеуге берілген шоттар мен төлем құжаттарының:

1) бюджеттік бағдарламалар паспорттарына;

2) экономикалық сыныптама жөніндегі міндеттемелер бойынша қаржыландыру жоспарлары мен жеке қаржыландыру жоспарларына және

бюджеттік бағдарлама (ішкі бағдарлама) деңгейіндегі төлемдер және мемлекеттік мекемелердің тіркелген міндеттемелерінің сомалары бойынша қаржыландыру жоспарлары мен жеке қаржыландыру жоспарларына;

3) бірыңғай бюджеттік сыныптамаға ;

4) кредиттік шарттардың, қарыз шарттарының, сондай-ақ азаматтық-құқықтық мәмілелер жөніндегі шарттардың талаптарына;

5) Қазақстан Республикасының бюджет заңдарында көзделген өзге де ережелерге сәйкестігін тексеруден тұрады.

5. Төлемдерді және аударымдарды жүзеге асырған кезде бюджеттік қаражаттың тиісті сомасы бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның нұсқауы негізінде бірыңғай қазынашылық шоттан шығарылып, қабылданған міндеттемелермен айқындалатын бюджеттік қаражатты алушының ш о т ы н а е с е п т е л е д і .

Бюджет қаражатын алушы тарапынан міндеттемелер толық орындалған жағдайда бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган төлемдер мен аударымдардың жүзеге асырылғанын растау үшін, жүргізілген төлемдер туралы деректер жазылған азаматтық-құқықтық мәмілелердің (міндеттемелердің) тіркелгені туралы хабарлама береді.

6. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның инкассолық өкімдерді орындауы Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырылады.

7. Осы Кодекстің талаптары және қабылдануы осы Кодексте көзделген, бюджеттің атқарылу тәртібін айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілердің талаптары бұзылған жағдайда бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган өзі жүзеге асыратын мемлекеттік мекемелердің төлемдерін тоқтата тұруға құқылы.

8. Төлемдерді және ақша аударымдарын жүзеге асыру әдістері Қазақстан Республикасының төлемдер және ақша аударымдары туралы, бюджеттің атқарылуы жөніндегі заңдарымен немесе Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттармен айқындалады . Z980237 V001155 V001148 U952301

9. Сыртқы экономикалық қызметке байланысты төлемдер Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен айқындалған валюта айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша жүзеге асырылады.

10. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның төлемдерді жүзеге асыру тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

Ескерту. 105-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

106-бап. Бюджеттік ақшаны басқару

1. Бюджеттік ақшаны басқаруды бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар жүзеге асырады.

2. Бюджеттік ақшаны басқару - төлемдердің бюджетке түсетін түсімдер мерзімдеріне сәйкес уақтылы төленуін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар кешені.

3. Төлемдердің уақтылы және толық төленуін қамтамасыз ету үшін бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті орган республикалық және жергілікті бюджеттерге түсетін түсімдерді, бюджет қаражатының бос қалдықтарын және ағымдағы қаржы жылының тиісті кезеңіне арналған бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) деңгейіндегі төлемдер бойынша қаржыландыру жоспарларына сәйкес жүргізілетін төлемдерді есепке ала отырып, бюджет қаражатының (қолма-қол ақшаның) күтілетін көлемін айқындайды.

Бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар мемлекеттік мекемелердің орындалған міндеттемелерінің бюджет қаражатымен (қолма-қол ақшамен) уақтылы қамтамасыз етілуі үшін жауапты болады.

Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган бюджет қаражатын (қолма-қол ақшаны) уақтылы басқарудың тиімді әдісін пайдаланады.

Қолма-қол ақша профициті - республикалық және жергілікті бюджеттерге түсетін нақты түсімдер мен бюджет қаражатының бос қалдықтары көлемінің ағымдағы қаржы жылы басталғаннан бері жүргізілген төлемдер көлемінен асып т ү с у і .

Қолма-қол ақша тапшылығы - жүргізілген төлемдердің болжанған көлемінің ағымдағы қаржы жылының басынан бастап республикалық және жергілікті бюджеттерге түсетін түсімдердің және бюджет қаражатының бос қалдықтарының болжанған көлемінен асып түсуі.

Ағымдағы қаржы жылының тиісті кезеңіне арналған тиісті бюджеттің қолма-қол ақша тапшылығының жол берілетін шекті мөлшері тиісті қаржы жылына арнап бекітілген, нақтыланған және түзетілген республикалық және жергілікті бюджеттер тапшылығының бекітілген сомасынан аспауға тиіс.

Ағымдағы қаржы жылының тиісті кезеңінде республикалық бюджеттің қолма-қол ақша тапшылығы болжанған жағдайда бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган мемлекеттік бағалы қағаздар шығарады.

Ағымдағы қаржы жылының тиісті кезеңінде тиісті жергілікті бюджеттің қолма-қол ақша тапшылығы болжанған жағдайда жергілікті атқарушы орган жоғары тұрған бюджеттен қарыз алуды жүзеге асырады.

4. Бюджетке түсетін ақша түсімдерінің болжамды көлемі тиісті кезеңде жеткіліксіз болған жағдайда бюджетті атқару жөніндегі орталық немесе жергілікті уәкілетті орган төлемдер жүргізу үшін қарыз алу арқылы ақша тарту процесін ұйымдастырады.

5. Бюджеттік ақшаны басқару Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 106-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

107-бап. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан берілетін кепілдікті трансфертті пайдалану

1. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкімен келісім бойынша:

1) республикалық бюджетке түсетін түсімдер мен бюджет қаражатының қалдықтарын болжау негізінде бюджеттік даму бағдарламалары (ішкі бағдарламалары) бойынша төлемдерді жүзеге асыру үшін тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда бекітілген кепілдікті трансферттің көлемі шегінде Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан республикалық бюджетке берілетін кепілдікті трансферттің қажетті сомасын айқындайды;

2) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіне Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан республикалық бюджетке айлар бойынша сомасын көрсете отырып, кепілдікті трансфертті аудару туралы тиісті өтінім жібереді;

3) қажетті сома республикалық бюджет әзірленетін жылдың алдындағы қаржы жылының соңына қарай Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры активтерінің үштен бір бөлігінен асып түскен жағдайда бюджеттік даму бағдарламаларын (ішкі бағдарламаларын) асып түсу сомасына тең мөлшерде бюджет қаражатымен қамтамасыз етеді.

Ескерту. 107-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

108-бап. Бюджеттің атқарылу мониторингі

1. Бюджеттің атқарылу мониторингін бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар, бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері қаржыландыру жоспарларының жылдық сомаларының ай бойынша бөлінуін, қаржыландыру жоспарларына бюджеттік бағдарламалар әкімшілері енгізетін өзгерістердің негізділігін талдау және бағалау, қаржыландыру жоспарларының орындалмау себептерін анықтау, бюджеттік бағдарламалардың атқарылуы туралы есеп жасау арқылы жүзеге асырады.

2. Бюджеттің атқарылу мониторингі барысында бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар:

1) Қазақстан Республикасының Үкіметі мен бюджеттің уақтылы және тиімді атқарылмау себептерін көрсете отырып және тиісті бюджетті одан әрі атқару жөніндегі ұстанымдар туралы ұсынымдармен;

2) республикалық және жергілікті бюджеттік бағдарламалардың әкімшілеріне - бюджеттің атқарылуы бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларынан кешеуілдеп жүріп жатқан бюджеттік бағдарламалар жөнінде;

3) тиісті бюджет комиссияларына - ағымдағы, сонымен қатар алдағы жоспарланып отырған қаржы жылында жекелеген бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) бойынша жылдық жоспарлы мақсаттарды қайта қарау қажеттігі туралы;

4) бюджет комиссияларының жұмыс органдарына алдағы қаржы жылына арналған бюджетті жоспарлау кезінде есепке алу үшін ақпарат жібереді.

3. Мемлекеттік мекеменің өткен жылдардағы дебиторлық берешегінің сомасы азаматтық-құқықтық мәміле шарттарында көзделген тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) беру арқылы өтеуге, не шартқа (ратификацияланған келісімге) сәйкес тиісті бюджеттің кірісіне қайтарылуға тиіс.

4. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар бюджеттің атқарылуын талдау негізінде Қазақстан Республикасының Үкіметіне немесе жергілікті атқарушы органға бюджетті нақтылау немесе түзету туралы ұсыныс беруге құқылы.

5. Мемлекеттік мекемелер бюджеттік бағдарламаның жоспарланған іс-шараларын тиісті тауарлардың (жұмыстың, көрсетілетін қызметтердің) болжамды бағаларына қарағанда нақты бағасының төмендеуі салдарынан жеке қаржыландыру жоспарында бекітілген сомасынан аз көлемдегі бюджет қаражатына орындаған жағдайда, пайдаланылмаған жоспарлы сомалардың қалдығы бюджеттік бағдарламаның мақсаттарына ойдағыдай қол жеткізу және міндеттері мен іс-шараларының тізбесін кеңейту үшін қажетті қосымша іс-шараларды орындауға жіберілуі мүмкін.

Осы мақсатта бюджеттік бағдарламаның паспортына өзгерістер енгізіледі, олар тиісті негіздемелерімен және есептеулерімен бірге бюджет комиссиясында қ а р а л а д ы .

Бұл ретте бюджет комиссиясы осы Кодекске сәйкес бюджеттік жоспарлау және бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар табыс ететін тиісті бюджеттік бағдарламаны іске асыру тиімділігін бағалау және бюджеттік бағдарламалардың тиісті әкімшісі бойынша бюджеттің атқарылу мониторингінің нәтижелерін қарайды.

6. Осы баптың 5-тармағында белгіленген жағдайларды қоспағанда, бюджеттік бағдарлама (ішкі бағдарлама) бойынша қаржыландыру жоспарларының сомасы пайдаланылмаған кезде, бюджеттік бағдарламалар әкімшісінің бюджет

қаражатын пайдаланылмаған жоспарлы сомалардың қалдығы мөлшерінде пайдалану мақсатында бюджеттік бағдарламалар паспорттарына өзгерістер енгізуіне жол берілмейді.

7. Бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) бойынша бюджет қаражатының ағымдағы қаржы жылының 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жиналып қалған қалдықтарын бюджеттен тыс, аккредитивтік және басқа да шоттарға аударуға жол берілмейді.

Ескерту. 108-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

109-бап. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін өздерінің иелігінде қалатын ақша бойынша атқару

1. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақшаның есебінен операцияларды жүзеге асыруы үшін мемлекеттік мекеме Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін ақша түсімдері мен шығыстарының түрлері бойынша жыл сайын жоспар жасайды.

2. Мемлекеттік мекеменің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша түсімдері мен шығыстарының жоспарын бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органмен келісе отырып бюджеттік бағдарламалар әкімшісі бекітеді.

3. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша түсімдері мен шығыстарының бекітілген жоспарының қолданылуы ағымдағы қаржы жылының 31 желтоқсанында тоқтатылады.

4. Бюджеттік бағдарламалар әкімшісі тиісті бюджеттік бағдарлама (ішкі бағдарлама) бойынша тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша түсімдері мен шығыстарының мемлекеттік мекемелер ұсынған жоспарлары негізінде мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша түсімдері мен шығыстарының жоспарын жасайды.

5. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша есебінен тауарлар (жұмыстар, көрсетілетін қызметтер) сатып алу мемлекеттік сатып алу туралы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

6. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша есебінен

азаматтық-құқықтық мәмілелерді тіркеу осы Кодекстің 104-бабына сәйкес жүзеге асырылады.

7. Қаржы жылы ішінде мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша түсімдері мен шығыстарының жоспарында көзделген сомалардан тыс кірістер тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін ақша түсімдері мен шығыстарының жоспары нақтыланған жағдайда ағымдағы қаржы жылында жұмсалуды мүмкін.

8. Мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақша есебінен жүргізілетін төлемдер мемлекеттік мекеменің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін ақшаны есепке алу үшін ашылған шотындағы нақты ақша көлемі шегінде жүзеге асырылады.

110-бап. Қаржы жылының аяқталуы

1. Ағымдағы қаржы жылының бюджет түсімдерін есепке алуға және бюджеттен төленетін төлемдерді жүзеге асыруға байланысты операциялардың барлығы ағымдағы қаржы жылының 31 желтоқсанында аяқталады.

2. Бюджетке 31 желтоқсаннан кейін есепке алынған түсімдер жаңа қаржы жылының түсімдері болып есептеледі.

3. Осы Кодексте көзделген жағдайларды қоспағанда, ағымдағы қаржы жылының 31 желтоқсанына дейін қоса алғанда пайдаланылмаған жоспарлы жұмсалымдар қалдықтарының күші жойылады.

19-тарау. Республикалық және жергілікті бюджеттерді нақтылау мен түзету процесінің негізгі ережелері

Ескерту. Тарау тақырыбы жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

111-бап. Республикалық және жергілікті бюджеттерді нақтылау

1. Республикалық және жергілікті бюджеттерді нақтылау - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу арқылы бюджеттің көрсеткіштерін өзгерту.

2. Республикалық және жергілікті бюджеттерді нақтылау:

1) республикалық және жергілікті бюджеттер түсімдерін қысқартуды немесе шығыстарын ұлғайтуды көздейтін Қазақстан Республикасының заң актілері қабылданған немесе өзгертілген;

2) республикалық және жергілікті бюджеттерді атқару барысында бюджет түсімдері олардың бекітілген жылдық көлемінен он проценттен астам сомаға төмендеген жағдайларда міндетті түрде жүргізіледі.

3. Осы Кодексте көзделген жағдайларды қоспағанда, тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімінде бекітілген көлемнен артық қосымша шығыстарды республикалық және жергілікті бюджеттерден жүзеге асыруға бюджетті нақтылау кезінде ғана жол беріледі.

4. Республикалық бюджетті нақтылауға бюджеттің кірістері жөніндегі жылдық жоспар қаржы жылының бірінші тоқсанының қорытындылары бойынша кем дегенде отыз процентке немесе бірінші жарты жылдығының қорытындылары бойынша алпыс процентке және үш тоқсанының қорытындылары бойынша сексен проценттен астам орындалған жағдайда жол беріледі.

4-1. Қаржы жылы ішінде тоқсанына бір реттен асырмай жергілікті бюджетті нақтылауға жол беріледі.

5. Қазақстан Республикасының Үкіметі, жергілікті атқарушы органдар бюджеттің атқарылуын талдау және бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) іске асырылу тиімділігін бағалау нәтижелері негізінде тиісті бюджеттік комиссияның жекелеген бюджеттік бағдарламалар бойынша жылдық жоспарлы жұмсалымдарды қайта қарау қажеттігі жөніндегі ұсыныстарын ескере отырып, жеке бюджеттік бағдарламалар бойынша республикалық немесе жергілікті бюджетті нақтылауға бастамашы болуға құқылы.

6. Республикалық немесе жергілікті бюджетті нақтылау осы Кодексте көзделген басқа да жағдайларда жүзеге асырылуы мүмкін.

Ескерту. 111-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

112-бап. Республикалық және жергілікті бюджеттерді нақтылау принциптері

Республикалық және жергілікті бюджеттерді нақтылау кезінде мынадай принциптер сақталады:

1) уақтылылық принципі - республикалық және жергілікті бюджеттерді нақтылауды бюджеттік бағдарламаларды тиімді іске асыруға мүмкіндік беретін мерзімдерде жүргізу;

2) негізділік принципі - енгізіліп отырған өзгерістер мен толықтырулардың қажеттігін нормативтік құқықтық актілермен, тиісті есептермен және басқа да құжаттармен растау;

3) теңдестірілімдікті сақтау принципі - депутаттардың тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңның жобасын немесе мәслихаттың шешімін ескере отырып, тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы

заңда немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімінде белгіленгеннен аспайтын республикалық және жергілікті бюджеттер тапшылығының көлемін сақтау үшін түсімдердің қосымша көздерін не қысқартылатын шығыстарды негіздей және айқындай отырып, кез келген өзгерістер мен толықтырулар енгізуі.

Ескерту. 112-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

113-бап. Секвестр

1. Секвестр - бюджет қаражатының шығыстарын белгілі бір шектерде қысқартуды көздейтін арнайы тетік, ол республикалық және жергілікті бюджеттерді атқару кезінде бекітілген түсімдер республикалық және жергілікті бюджеттерге толық түспеуі салдарынан, бекітілген бюджеттік бағдарламаларды толық көлемде қаржыландыру мүмкін болмайтын жағдайларда енгізіледі.

2. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешімінде секвестрлеуге жатпайтын республикалық және жергілікті бюджеттік бағдарламалардың тізбесі белгіленеді.

3. Бюджеттік бағдарламаларды олардың бекітілген жылдық көлемінің он процентінен кем сомаға секвестрлеу - Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның шешімі бойынша, ал он проценттен астам сомаға секвестрлеу заңның немесе мәслихат шешімінің негізінде жүзеге асырылуы мүмкін.

4. Бюджеттік бағдарламалар қысқартылған жағдайда олардың басымдығы мен әлеуметтік бағыттылығы ескеріледі.

5. Тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға немесе тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешіміне өзгеріс және толықтыру туралы заңның жобасы немесе мәслихаттың шешімі Қазақстан Республикасының Парламентіне немесе мәслихатқа енгізілген күннен бастап бюджетті атқару жөніндегі орталық немесе жергілікті уәкілетті орган секвестрлеу белгіленген бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) бойынша төлемдердің жүзеге асырылуын тоқтата тұруға құқылы.

6. Республикалық және жергілікті бюджеттерді секвестрлеу кезінде бюджеттік қаражат есебінен жасалған азаматтық-құқықтық мәмілелер бойынша туындаған қатынастарды реттеу Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 113-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

20-тарау. Бюджеттерді нақтылау мен түзету процесі

114-бап. Республикалық бюджетті нақтылау

1. Республикалық бюджетті нақтылау Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің және (немесе) Қазақстан Республикасы Парламенті депутаттарының ұсыныстары негізінде жүзеге асырылады.

2. Республикалық бюджетті нақтылау жөніндегі ұсыныстарды Республикалық бюджет комиссиясы қарайды.

3. Республикалық бюджетті нақтылау кезінде республикалық бюджетті әзірлеу мен бекіту кезінде қойылатын, осы Кодексте белгіленген талаптар сақталады.

115-бап. Облыстық бюджетті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетін нақтылау

1. Облыстық бюджетті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетін оның атқарылу барысында нақтылау осы Кодекске сәйкес тиісті жергілікті атқарушы органның және (немесе) мәслихат депутаттарының ұсыныстары негізінде жүзеге асырылады.

2. Облыстық бюджетті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетін нақтылау жөніндегі ұсыныстарды тиісті бюджет комиссиясы қарайды.

3. Облыстық бюджетті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетін нақтылау кезінде облыстық бюджетті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетін әзірлеу мен бекіту кезінде қойылатын, осы Кодексте белгіленген талаптар сақталады.

4. Облыстық бюджетті, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетін нақтылау тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджетті нақтылауға байланысты жүргізілген жағдайда, мәслихаттың тиісті шешімі Қазақстан Республикасының Президенті тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөніндегі заңға қол қойғаннан кейін екі апта мерзімнен кешіктірілмей қабылданады.

116-бап. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетін нақтылау

1. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетін оны атқару барысында нақтылау осы Кодекске сәйкес тиісті жергілікті атқарушы органның және (немесе) мәслихат депутаттарының ұсыныстары негізінде жүзеге асырылады.

2. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетін нақтылау жөніндегі ұсыныстарды тиісті бюджет комиссиясы қарайды.

3. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетін нақтылау кезінде ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетін әзірлеу мен бекіту кезінде қойылатын, осы Кодексте белгіленген талаптар сақталады.

4. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетін Қазақстан Республикасының бюджет заңдарына сәйкес облыстық бюджет пен аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеті арасында бөлінетін түсімдер бойынша нақтылау облыстың бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органымен келісім бойынша жүргізіледі.

5. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетін нақтылау тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджетті нақтылауға байланысты жүргізілген жағдайда, мәслихаттың тиісті шешімі тиісті қаржы жылына арналған облыстық бюджет туралы - мәслихаттың шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы шешімге қол қойылғаннан кейін екі апта мерзімнен кешіктірілмей қабылданады.

6. Тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихаттың шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөнінде мәслихаттың шешімін іске асыру және жергілікті бюджеттік бағдарламалардың паспорттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы жергілікті атқарушы органның шешімдері мәслихаттың аталған шешімін бекіткеннен кейін бес жұмыс күні і ш і н д е қ а б ы л д а н а д ы .

Ескерту. 116-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

117-бап. Бюджеттерді түзету

1. Бюджеттерді түзету - Қазақстан Республикасының Парламентінде немесе мәслихатта нақтыланбай, тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңды іске асыру туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның қаулысына немесе мәслихаттың жергілікті бюджет туралы шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу арқылы бюджет көрсеткіштерін өзгерту.

2. Егер түзету жүргізілгеннен кейін бюджетті нақтылау жүргізілсе, бюджеттік бағдарламаларды бөлуді қоспағанда, бюджеттің түзетілген көрсеткіштері нақтыланған бюджетте көрсетіледі.

3. Республикалық бюджетті түзетуге:

1) орталық мемлекеттік органдар мен оларға ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер құрылған, таратылған, қайта ұйымдастырылған, олардың функциялары өзгертілген жағдайларда жол беріледі. Бұл ретте түзету аталған жағдайларға байланысты тиісті бюджеттік бағдарламаларды тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда бекітілген (нақтыланған) осы бюджеттік бағдарламалардың жалпы сомасы шегінде біріктіруді, бөлуді, беруді білдіреді;

2) осы Кодекстің 40-бабының 6 және 7-тармақтарында, 91-бабы 6-тармағының 1), 1-1 және 2) тармақшаларында көзделген;

3) бюджетте бюджеттік бағдарламалардың бір әкімшісі бойынша бекітілген бюджеттік бағдарлама қаражаты бюджеттік бағдарламалардың түрлі әкімшілері арасында Қазақстан Республикасы Үкіметі айқындайтын тәртіппен бөлінген жағдайларда жол беріледі.

4. Жергілікті бюджеттерді түзетуге:

1) төмен тұрған бюджетке қаржы жылы ішінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе облыстық деңгейдегі атқарушы органдардың резервінен қаражат бөлінген;

1-1) жоғары тұрған бюджеттен бөлінген нысаналы трансферттер мен бюджеттік кредиттердің мөлшері Қазақстан Республикасы Үкіметінің және (немесе) жергілікті атқарушы органдардың тиісті бюджетті іске асыру туралы актілерін қабылдау жолымен өзгертілген;

2) жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын атқарушы органдар және оларға ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер құрылған, таратылған, қайта ұйымдастырылған, олардың функциялары өзгертілген жағдайларда жол беріледі. Бұл ретте түзету аталған жағдайларға байланысты тиісті бюджеттік бағдарламаларды тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет туралы мәслихат шешімімен бекітілген (нақтыланған) осы бюджеттік бағдарламалардың жалпы сомасы шегінде біріктіруді, бөлуді, беруді білдіреді;

3) бюджетте бюджеттік бағдарламалардың бір әкімшісі бойынша бекітілген бюджеттік бағдарлама қаражаты бюджеттік бағдарламалардың түрлі әкімшілері арасында Қазақстан Республикасы Үкіметі айқындайтын тәртіппен бөлінген;

4) осы Кодекстің 40-бабының 6-тармағында, 91-бабы 6-тармағының 1), 1-1) және 2) тармақшаларында көзделген жағдайларда жол беріледі.

Ескерту. 117-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.02.19. N 230 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

6-бөлім. Бюджеттік есепке алу және есептілік

21-тарау. Бюджеттік есепке алу туралы жалпы ережелер

118-бап. Негізгі ережелер

Бюджеттік есепке алу - бюджеттік операциялар туралы ақшалай түрдегі ақпаратты жинаудың, тіркеудің және қорытындылаудың олардың үздіксіз құжаттық есебін жүргізу және мемлекеттік мекемелердің материалдық активтерін есепке алу арқылы реттелген жүйесі.

Ескерту. 118-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

119-бап. Бюджеттік есепке алуды жүргізу

1. Бюджеттік есепке алуды жүргізу тәртібін бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды .

2. Бюджеттік есепке алу деректері бюджеттің атқарылуы жөнінде есептілік жасаудың негізі болып табылады.

22-тарау. Есептілік туралы жалпы ережелер

120-бап. Бюджеттің атқарылуы жөніндегі есептіліктің сапалық сипаттамалары

1. Бюджеттің атқарылуы жөніндегі есептілік:

1) жасалған операциялардың түпнұсқалығын және есепке алуда оларды көрсеткен кезде қателердің болмауын білдіретін анықтық;

2) Қазақстан Республикасының бюджет заңдарында көзделген барлық талап етілетін ақпараттың көрсетілуін білдіретін толықтық;

3) осы Кодекстің және басқа да нормативтік құқықтық актілердің есептілікті жасау жөніндегі ережелерінің сақталуын білдіретін сәйкестік сияқты сапалық сипаттамаларға сәйкес келуге тиіс.

2. Бюджеттің атқарылуы жөніндегі есептілікте алынған тауарлардың (жұмыстардың, көрсетілген қызметтердің) бюджетке түсетін түсімдері ақшалай көрсетіледі.

121-бап. Бюджеттің атқарылуы жөніндегі есептіліктің түрлері

Бюджеттің атқарылуы жөніндегі есептілік есептердің мынадай түрлерін:

1) Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен мемлекеттік мекемелер қалыптастыратын есептерді:

мемлекеттік мекеменің балансын;

жеке қаржыландыру жоспарларының орындалуы туралы есепті; тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түскен ақша түсімдері мен шығыстары жоспарларының орындалуы туралы есепті ; демеушілік және қайырымдылық көмектен ақшаның түсуі мен жұмсалуды туралы есепті ;

2) Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері қалыптастыратын есептерді:

бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуы туралы есепті ;

бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарының орындалуы туралы есепті;

бюджеттік бағдарламаларды (ішкі бағдарламаларды) іске асыру тиімділігін бағалау туралы есепті ;

3) бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органның есептерін:

мемлекеттік және шоғырландырылған бюджеттің және облыс бюджетінің (бекітілген, нақтыланған, түзетілген) атқарылуы туралы есепті ;

осы Кодекстің 49-1-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына түсетін түсімдер және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіне

аударылатын Қазақстан Республикасы Үкіметінің шотына аударымдар туралы е с е п т і ;

республикалық немесе тиісті жергілікті бюджеттің (бекітілген, нақтыланған, түзетілген) атқарылуы туралы есепті ;

осы Кодекстің 108-бабына сәйкес бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуы туралы талдамалық есепті ;

түсімдер мен қаржыландырудың жиынтық жоспарының орындалуы туралы е с е п т і ;

Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның талаптары мен міндеттемелерінің жай-күйі туралы есепті;

түсім сомаларының бюджеттен қайтарылуы не олардың салық берешегін өтеу есебіне есептелуі туралы есепті;

қолма-қол ақшаның тиісті бақылау шоттарының жай-күйі туралы есепті;

мемлекеттік мекемелер міндеттемелерінің орындалу жай-күйі туралы есепті ;

4) Қазақстан Республикасы Үкіметінің, жергілікті атқарушы органның е с е п т е р і н :

республикалық немесе тиісті жергілікті бюджеттің атқарылуы туралы жылдық е с е п т і ;

Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп жасайтын Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану туралы жылдық есепті қамтиды.

Ескерту. 121-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

122-бап. Есептіліктің нысандары, кезеңділігі, оны жасаудың және табыс етудің мерзімдері мен тәртібі

1. Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есепті жасаудың және табыс етудің тәртібін Қазақстан Республикасының Президенті айқындайды . V043321

2. алып тасталды

3. Орталық және жергілікті мемлекеттік органдар, мемлекеттік мекемелер есептілікті жасау және табыс ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа алуға міндетті.

4. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану туралы жылдық есеп осы Кодекстің 129 және 130-баптарына сәйкес жасалып, т а б ы с е т і л е д і .

Ескерту. 122-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

23-тарау. Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есеп

123-бап. Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есепті табыс ету

1. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган ай сайын есепті айдан кейінгі айдың бірінші күнгі жағдай бойынша республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есепті, сондай-ақ осы Кодекстің 121-бабының 3) тармақшасында көзделген басқа да есептерді Қазақстан Республикасының Үкіметіне, Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетіне, бюджеттік жоспарлау және ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органдарға табыс етеді.

2. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган есепті жылдан кейінгі жылдың 1 сәуірінен кешіктірмей өткен қаржы жылындағы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті Қазақстан Республикасының Үкіметіне, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға және мемлекеттік қаржылық бақылау органдарына табыс етеді.

3. Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есеп бекітілген, нақтыланған, түзетілген республикалық бюджетті, тіркелген міндеттемелерді, төленбеген міндеттемелерді және республикалық бюджеттің бюджеттік бағдарлама (ішкі бағдарлама) бойынша төленген міндеттемелерін көрсетеді.

4. Өткен қаржы жылындағы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепке:

1) түсіндірме жазба;

2) түсімдер бойынша атқарылуы туралы, сондай-ақ республикалық бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалауды қоса алғанда, олардың іске асырылуы туралы талдамалық есеп қоса тіркеледі.

5. Қазақстан Республикасының Үкіметі жыл сайын ағымдағы жылдың 1 мамырынан кешіктірмей өткен қаржы жылындағы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті қосымшаларымен бірге Қазақстан Республикасының Парламентіне және Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетіне табыс етеді.

Ескерту. 123-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

124-бап. Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті Қазақстан Республикасының Парламентінде талқылау және бекіту

1. Қазақстан Республикасының Парламенті өткен қаржы жылы ішінде республикалық бюджеттің атқарылуы туралы Қазақстан Республикасы

Үкіметінің жылдық есебін Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есебін алғаннан кейін кезегімен, алдымен - Мәжілісте, содан соң Сенатта талқылайды.

2. Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті талқылаған кезде Қазақстан Республикасының Парламенті:

Қазақстан Республикасының Үкіметі республикалық бюджетті атқару туралы уәкілеттік берген адамның (адамдардың) баяндамасын;

Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті төрағасының республикалық бюджеттің атқарылуы туралы баяндамасын;

Қазақстан Республикасы Парламентінің палаталары уәкілеттік берген адамдардың республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есеп бойынша қорытындыларымен қоса баяндамаларын тыңдайды.

Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті Қазақстан Республикасының Парламентінде талқылаған кезде республикалық бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің республикалық бюджеттік бағдарламаларды іске асыру туралы есептері тыңдалуы мүмкін.

3. Есепті қаржы жылындағы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есеп Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мен Сенатында талқылағаннан кейін Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысында бекітіледі.

4. Қазақстан Республикасының Парламенті есепті қаржы жылындағы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті бекіткен кезде Қазақстан Республикасы Үкіметінің, орталық мемлекеттік органдардың республикалық бюджеттің атқарылу нәтижелері бойынша тиісті шаралар қабылдауы қажет екендігі туралы шешім шығаруға құқылы.

Ескерту. 124-бапқа өзгерту енгізілді - 2007.12.06. N 7 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

24-тарау. Облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы есеп

125-бап. Облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы есепті табыс ету

1. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органы ай сайын есепті айдан кейінгі айдың бірі күнге жағдай бойынша облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы есепті, сондай-ақ осы Кодекстің 121-бабының 3) тармақшасында көзделген басқа да есептерді әкімдікке, мәслихаттың

тексеру комиссиясына, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органына және ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етеді.

2. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органы есепті жылдан кейінгі жылғы 1 сәуірден кешіктірмей өткен қаржы жылындағы облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті әкімдікке, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органына және ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етеді.

3. Жергілікті бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есеп бекітілген, нақтыланған, түзетілген жергілікті бюджетті, жергілікті бюджеттің бюджеттік бағдарламасы (ішкі бағдарламасы) бойынша тіркелген, төленбеген және төленген міндеттемелерін көрсетеді.

4. Өткен қаржы жылындағы облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепке:

1) түсіндірме жазба;

2) түсімдер бойынша атқарылуы туралы, сондай-ақ жергілікті бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалауды қоса алғанда, олардың іске асырылуы туралы талдамалық есеп қоса тіркеледі.

5. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың әкімдігі жыл сайын ағымдағы жылдың 1 мамырынан кешіктірмей өткен қаржы жылындағы облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті қосымшаларымен қоса облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәслихатына табыс етеді.

6. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органы ай сайын және жыл қорытындылары бойынша облыстың, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы есептерді бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етеді.

Ескерту. 125-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

126-бап. Облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті қарау және бекіту

1. Мәслихат өткен қаржы жылындағы облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы облыс, республикалық маңызы бар қала, астана әкімдігінің жылдық есебін облыстық бюджеттің,

республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы мәслихаттың тексеру комиссиясының есебін алғаннан кейін бір айдың ішінде мәслихаттың тұрақты комиссияларында қарайды.

2. Есепті қараған кезде мәслихат:

облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы әкімдік уәкілеттік берген адамның (адамдардың) баяндамасын ;

облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуын бақылау нәтижелері туралы мәслихаттың тексеру комиссиясы т ө р а ғ а с ы н ы ң б а я н д а м а с ы н ;

облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы есеп бойынша қорытындысымен қоса мәслихат уәкілеттік берген адамның (адамдардың) баяндамаларын тыңдайды.

Мәслихатта есепті қараған кезде жергілікті бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің жергілікті бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуы туралы есептері тыңдалуы мүмкін.

3. Облыстық бюджеттің, республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің атқарылуы туралы есеп мәслихаттың тұрақты комиссияларында қаралғаннан кейін, мәслихаттың сессиясында бекітіледі.

4. Есепті қаржы жылындағы жергілікті бюджеттің атқарылуы туралы жылдық есепті бекіткен кезде мәслихат жергілікті атқарушы органдардың жергілікті бюджеттің атқарылу нәтижелері бойынша тиісті шаралар қабылдауы қажет екендігі туралы шешім шығаруға құқылы.

25-тарау. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы есеп

127-бап. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы есепті табыс ету

1. Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органы ай сайын есепті айдан кейінгі айдың бірі күнгі жағдай бойынша аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы есепті, сондай-ақ осы Кодекстің 121-бабының 3) тармақшасында көзделген басқа да есептерді әкімдікке, мәслихаттың тексеру комиссиясына, облыстың бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органына, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органына және ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етеді.

2. Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органы есепті жылдан кейінгі жылдың 1 наурызынан кешіктірмей өткен қаржы жылғы аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті қосымшаларымен қоса әкімдікке, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті

уәкілетті органына және ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етеді.

3. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есеп ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) бекітілген, нақтыланған, түзетілген бюджетін, аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің бюджеттік бағдарламасы (ішкі бағдарламасы) бойынша тіркелген, төленбеген және төленген міндеттемелерін көрсетеді.

4. Өткен қаржы жылындағы аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепке:

1) түсіндірме жазба;

2) түсімдер бойынша атқарылуы туралы, сондай-ақ жергілікті бюджеттік бағдарламалардың тиімділігін бағалауды қоса алғанда, олардың іске асырылуы туралы талдамалық есеп қоса тіркеледі.

5. Ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) әкімдігі ағымдағы жылдың 1 сәуірінен кешіктірмей өткен қаржы жылындағы аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті қосымшаларымен қоса ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) мәслихатына, облыстың бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті органына табыс етеді.

Ескерту. 127-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

**128-бап. Аудан (облыстық маңызы бар қала)
бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті
қарау және бекіту**

1. Мәслихат аудан (облыстық маңызы бар қала) әкімдігінің өткен қаржы жылындағы аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есебін мәслихаттың тексеру комиссиясының аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы есебін алғаннан кейін бір ай ішінде мәслихаттың тұрақты комиссияларында қарайды.

2. Есепті қараған кезде мәслихат:

аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы әкімдік уәкілеттік берген адамның (адамдардың) баяндамасын;

аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуын бақылау нәтижелері туралы мәслихаттың тексеру комиссиясы төрағасының баяндамасын;

аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы есеп бойынша қорытындысымен қоса мәслихат уәкілеттік берген адамның (адамдардың) баяндамасын тыңдайды.

Мәслихатта есепті қараған кезде жергілікті бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің жергілікті бюджеттік бағдарламалардың іске асырылуы туралы есептері тыңдалуы мүмкін.

3. Аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы есеп мәслихаттың тұрақты комиссияларында қаралғаннан кейін мәслихаттың сессиясында бекітіледі.

4. Есепті қаржы жылындағы аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылуы туралы жылдық есепті бекіткен кезде мәслихат ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органдарының аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің атқарылу нәтижелері бойынша тиісті шаралар қолдану қажеттігі туралы шешім шығаруға құқылы.

26-тарау. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есеп

129-бап. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есепті жасау

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқаруға байланысты қызметтің транспаренттілігін қамтамасыз ету мақсатында жыл сайын аудит жүргізіледі.

Аудиторлық ұйымды таңдау конкурстық негізде Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

2. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есепті Қазақстан Республикасының Үкіметі, Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры аудитінің нәтижелерін қоса отырып, жыл сайын есепті жылдан кейінгі жылдың 1 сәуіріне дейін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп жасайды.

3. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есепте:

1) Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының түсімдері мен пайдаланылуы туралы есеп;

2) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын сенімгерлікпен басқару жөніндегі қызметі туралы есебі;

3) Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі өзге де деректер болуға тиіс.

4. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есеп жасаудың нысандары мен тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен келісе

Ескерту. 129-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.05.05 . N 139 Заңымен.

130-бап. Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есепті табыс ету

1. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесе отырып жыл сайын ағымдағы жылдың 1 мамырынан кешіктірмей Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есепті Қазақстан Республикасының Президентіне бекітуге табыс етеді.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы жылдық есепті Қазақстан Республикасының Президенті бекіткеннен кейін оны ақпарат ретінде Қазақстан Республикасының Парламентіне ұсынады.

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану туралы жылдық есеп және аудит жүргізудің нәтижелері туралы ақпарат бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланады.

Ескерту. 130-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

7-бөлім. Мемлекеттік қаржылық бақылау

27-тарау. Жалпы ережелер

131-бап. Мемлекеттік қаржылық бақылау ұғымы

Мемлекеттік қаржылық бақылау (сыртқы және ішкі) - мемлекеттік қаржылық бақылау объектілерінің республикалық және жергілікті бюджеттердің атқарылуы , олардың атқарылуы бойынша есепке алу мен есептілік жүргізу, олардың атқарылуын бағалау, мемлекеттің байланысты гранттарын, активтерін, мемлекет кепілдік берген қарыздарды мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақшаны пайдалану бөлігіндегі қызметінің Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкестігін тексеру.

Ескерту. 131-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

132-бап. Осы бөлімде пайдаланылатын ұғымдар

Осы бөлімде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) сыртқы бақылау - Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті, мәслихаттардың тексеру комиссиялары жүзеге асыратын мемлекеттік қаржылық бақылау;

2) ішкі бақылау - ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган және ішкі бақылау қызметтері жүзеге асыратын мемлекеттік қаржылық бақылау;

3) нысанасыз пайдалану - нәтижесінде республикалық және жергілікті бюджеттер қаражатының бюджеттік бағдарламаның паспортында көзделген мақсаттар мен индикаторларға қол жеткізілмей пайдаланылуы және байланысты гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды, мемлекет кепілгерліктерін, мемлекет активтерін, мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түскен ақшаны Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінде көзделмеген мақсаттарға пайдалану;

4) негізсіз (құқыққа қайшы) пайдалану - байланысты гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды, мемлекет активтерін Қазақстан Республикасының заңнамасын бұза отырып пайдалану мен республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражатын бюджеттік бағдарламалар паспортында көзделмеген іс-шараларды іске асыруға пайдалану;

5) тиімсіз пайдалану - бюджеттік бағдарламаның, байланысты гранттардың, мемлекет кепілдік берген қарыздардың, мемлекет активтерінің іске асырылу мерзімі бөлігінде олардың нәтижелері мен индикаторларына қол жеткізілмеуі мен республикалық және жергілікті бюджеттердің атқарылуы кезінде тиімділік пен нәтижелілік принциптерінің сақталмауы;

6) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері - бюджет процесіне қатысушылар, мемлекет қатысатын субъектілер, бюджет қаражатын алушылар, байланысты гранттарды, мемлекет активтерін, мемлекет кепілдік берген қарыздарды пайдаланатын жеке және заңды тұлғалар;

7) мемлекеттік қаржылық бақылау органдары - Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті және ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган , сондай-ақ мәслихаттардың тексеру комиссиялары;

8) ішкі бақылау қызметі - мемлекеттік органның, оның аумақтық бөлімшелері мен ведомстволық бағыныстағы ұйымдарының республикалық және жергілікті бюджеттерді атқаруына, мемлекеттің байланысты гранттарының, активтерінің, мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсетін өз иелігінде қалатын ақшаның пайдаланылуын бақылауды өз құзыреті шегінде жүзеге асыратын орталық мемлекеттік орган бөлімшесі;

9) қаржылық есептілік - егер Қазақстан Республикасының заң актілерінде өзгеше көзделмесе, нысаны мен көлемін бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайтын мемлекеттік мекемелердің қаржылық жағдайы, қызметінің нәтижелері және олардың қаржылық жағдайындағы өзгерістер туралы ақпарат;

10) қаржылық бұзушылық - бюджет қаражатын және мемлекет активтерін, байланысты гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды пайдалануға,

мемлекет кепілгерлігін беруге байланысты қатынастарды реттейтін нормативтік құқықтық актілердің ережелерін бұзуға әкеп соққан құқыққа қайшы әрекет (іс-әрекет немесе әрекетсіздік).

Ескерту. 132-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

28-тарау. Мемлекеттік қаржылық бақылау

Ескерту. Тарау тақырыбы жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

133-бап. Мемлекеттік қаржылық бақылаудың үлгілері

Мемлекеттік қаржылық бақылау мынадай үлгілерге бөлінеді:

1) сәйкестікке бақылау жасау - мемлекеттік қаржылық бақылау объектісі қызметінің Қазақстан Республикасы заңдарының талаптарына сәйкестігін бағалау;

2) қаржылық есептілікті бақылау - мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінің қаржылық есептілікті жасауының және табыс етуінің анықтығын, негізділігін және уақтылығын бағалау;

3) тиімділікті бақылау - бюджеттік бағдарламаны іске асыру, байланысты гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды, мемлекет активтерін пайдалану аяқталғаннан кейін іс-шаралардың орындалу мерзімін және күтілетін нәтижелерге, индикаторларға қол жеткізу дәрежесін үнемділік пен өнімділікті бағалауды қолдана отырып тексеру. Тиімділікті бақылау тиісті іс-шараларды іске асыру аяқталғаннан кейін жүргізіледі, олардан кейін салынған қаражаттан нәтижелер алу мерзімі басталады;

4) нәтижелілікті бақылау - бюджеттік бағдарламаның паспортында белгіленген, күтілетін нәтижелерге қол жеткізілуін тексеру;

5) орындылығын бақылау - бюджеттік бағдарламаның паспортында белгіленген мақсатқа және индикаторларға қол жеткізілуін тексеру;

6) негізділігін (құқыққа сыйымдылығын) бақылау - бюджет қаражатының бюджеттік бағдарламаның паспортында көзделген іс-шараларды іске асыруға, байланысты гранттардың, мемлекет кепілдік берген қарыздардың, мемлекет активтерінің пайдаланылғанын тексеру.

Ескерту. 133-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

134-бап. Мемлекеттік қаржылық бақылаудың түрлері

Мемлекеттік қаржылық бақылау мынадай түрлерде жүзеге асырылады:

1) кешенді бақылау - мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінің нақты кезеңдегі қызметін барлық мәселелер бойынша тексеру және бағалау;

2) тақырыптық бақылау - мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінің нақты кезеңдегі қызметін жекелеген мәселелер бойынша тексеру және бағалау;

3) үстеме бақылау - мемлекеттік қаржылық бақылау объектісіне қатысты ақпарат алу қажеттігіне байланысты үшінші тұлғаларды бақылау, ол операциялардың бірдейлігіне қарай бір-бірімен өзара байланысты құжаттарды салыстырып қарауды білдіреді. Үстеме бақылау тек қана мемлекеттік қаржылық бақылаудың негізгі объектісімен өзара қатынастар мәселелері бойынша және тексеріліп отырған мәселе шеңберінде жүргізіледі.

Ескерту. 134-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

135-бап. Мемлекеттік қаржылық бақылаудың принциптері мен стандарттары

1. Мемлекеттік қаржылық бақылауды жүргізу құпиялылық режимін қамтамасыз ету ескеріле отырып, тәуелсіздік, объективтілік, анықтық, ашықтық, құзыреттілік, жариялылық принциптері міндетті түрде сақталып жүзеге асырылады.

Тәуелсіздік принципі - мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының, мәслихаттардың тексеру комиссияларының, ішкі бақылау қызметтерінің және олардың қызметкерлері мен мүшелерінің тәуелсіздігіне, бақылау функцияларын жүзеге асыру кезінде олардың жүргізіп жатқан бақылау іс-шарасының тәуелсіздігіне нұқсан келтіретін кез келген араласушылыққа жол бермеу.

Бақылаудың объективтілік принципі - бақылауды Қазақстан Республикасының заңдарына, мемлекеттік қаржылық бақылау стандарттарына қатаң сәйкестілікпен жүргізу, мүдделер қақтығысына жол бермеу, бақылау нәтижелері бойынша анықталған және құжаттармен расталған фактілер негізінде ғана шешімдер қабылдау.

Бақылау нәтижелерінің анықтық принципі - бақылау нәтижелерін бухгалтерлік, банктік құжаттармен және мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінің өзге де құжаттарымен растау.

Бақылаудың ашықтық принципі - бақылау нәтижелерін баяндаудың айқындығы, мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының, мәслихаттардың тексеру комиссияларының Қазақстан Республикасының Президентіне, Қазақстан Республикасының Парламентіне, Қазақстан Республикасының Үкіметіне, мәслихаттарға есеп беретіндігі.

Құзыреттілік принципі - мемлекеттік қаржылық бақылау органдары, ішкі бақылау қызметтері қызметкерлерінің, мәслихаттардың тексеру комиссиялары мүшелерінің бақылауды сапалы жүзеге асыруы үшін қажетті кәсіби білімдер мен дағдылардың жиынтығы.

Жариялылық принципі - құпиялылық режимін, қызметтік, коммерциялық

немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияны қамтамасыз етуді ескере отырып, бақылау нәтижелерін жариялау.

2. Мемлекеттік қаржылық бақылауға қойылатын бірыңғай талаптар мемлекеттік қаржылық бақылау стандарттарымен айқындалады.

3. Мемлекеттік қаржылық бақылау стандарттарын Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органмен бірлесе отырып әзірлейді және оларды Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті бекітеді.

4. Мемлекеттік қаржылық бақылау стандарттарын мемлекеттік қаржылық бақылау органдары, мәслихаттардың тексеру комиссиялары, ішкі бақылау қызметтері, олардың қызметкерлері мен мүшелері орындауға міндетті.

136-бап. Бақылау нәтижелері бойынша қабылданатын актілер

Бақылау нәтижелері бойынша мынадай актілер қабылданады:

1) қорытынды - Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің және мәслихаттың тексеру комиссиясының бақылау актілері және (немесе) аудиторлық есептер негізінде жасайтын құжаты;

2) Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің қаулысы - Республикалық бюджеттің атқарылуы жөніндегі есеп комитетінің отырысында алқалы негізде қабылданатын және оның бақылау нәтижелері бойынша, сондай-ақ Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті қабылдаған шешімдер бойынша барлық актілерінің қолданылуын растайтын құжат.

Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің қаулысын ол арналған барлық мемлекеттік органдар, ұйымдар мен лауазымды адамдар орындауға міндетті. Қаулыны қабылдаудың тәртібі Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті туралы ережемен және оның регламентімен айқындалады;

3) мәслихаттың тексеру комиссиясының қаулысы - белгіленген тәртіппен қабылданған және тиісті жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын барлық атқарушы органдар мен тиісті жергілікті бюджеттер қаражаттарын пайдаланатын немесе жергілікті бюджеттер қаражаттарын игерудің барлық сатысында қаржылық қызмет көрсететін ұйымдар орындауға міндетті құжат;

4) ұсыным - Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің мемлекеттік органдарға, ұйымдар мен лауазымды адамдарға жұмыстағы кемшіліктерді жою үшін, сондай-ақ құқық қорғау органдарына Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауаптылыққа тарту мәселелері бойынша жіберетін құжаты;

5) нұсқама - ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органның басшысы өз құзыреті шегінде қабылдаған және бұзушылықтар мен жұмыстағы кемшіліктерді жою туралы мемлекеттік органдар мен басқа да ұйымдардың лауазымды адамдарына міндетті түрде орындау үшін жіберілген, белгіленген нысандағы құжат;

6) бақылау актісі - мемлекеттік қаржылық бақылау органдары, мәслихаттардың тексеру комиссиялары, ішкі бақылау қызметтері бақылау нәтижелері бойынша жасаған құжат;

7) бақылау жүргізу туралы есеп - белгілі бір уақыт кезеңі ішіндегі бақылау бойынша жүргізілген жұмыс нәтижелері туралы құжат.

Ескерту. 136-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

29-тарау. Сыртқы бақылауды ұйымдастыру негіздері

137-бап. Сыртқы бақылау

Сыртқы бақылауды:

1) республикалық деңгейде - Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті;

2) жергілікті деңгейде мәслихаттардың тексеру комиссиялары жүзеге асырады.

138-бап. Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті мен мәслихаттардың тексеру комиссияларының өкілеттіктері

1. Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік қаржылық бақылаудың жоғары органы болып табылады.

2. Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті туралы ережені Қазақстан Республикасының Президенті бекітеді.

3. Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті:

1) Қазақстан Республикасының Президентіне Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің жұмысы туралы тоқсан сайын ақпарат береді;

2) Қазақстан Республикасы Президентінің республикалық бюджеттің атқарылуын бақылауды талдауға, оның қорытындылары мен нәтижелеріне, салық және басқа да міндетті төлемдердің толық және уақтылы түсуіне, бюджет қаражатының, байланысты гранттардың, мемлекет кепілдік берген қарыздардың, мемлекет активтерінің нысаналы және тиімді пайдаланылуына байланысты мәселелер бойынша тапсырмаларын, сондай-ақ басқа да жекелеген тапсырмаларды орындайды;

3) Қазақстан Республикасының Парламентіне ағымдағы жылдың 1 маусымына дейін өткен қаржы жылындағы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есепті табыс етеді, ол өзінің мазмұны жағынан Қазақстан Республикасы Үкіметінің республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есебі бойынша қорытынды болып табылады және Қазақстан Республикасының Парламенті бекіткеннен кейін ол бұқаралық ақпарат құралдарында жариялануға жатады;

4) ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган табыс еткен республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау актілерін талдайды және Қазақстан Республикасының Үкіметіне, тиісті ішкі бақылау қызметтеріне республикалық бюджеттің атқарылуына ішкі бақылаудың тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар береді;

5) республикалық бюджет қаражаттарын, байланысты гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды, мемлекет активтерін пайдалану мәселелері жөніндегі мемлекеттік қаржылық бақылау объектісі лауазымды адамдарының іс-әрекеттерінде қылмыс немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар белгілері, Қазақстан Республикасының заңдарын бұзудың өзге де фактілері анықталған жағдайда бақылау материалдарын құқық қорғау органдарына немесе әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілетті органдарға береді;

6) мемлекеттік бюджет саясатын іске асыруға қатысады;

7) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілерінің республикалық бюджеттің түсімдері мен шығыстарын атқару сәйкестігіне, қаржы есептілігі мен тиімділігіне бақылауды жүзеге асырады;

8) мемлекеттік қаржы бақылауы стандарттарының орындалуына бақылауды жүзеге асырады;

9) сыртқы бақылау саласында кадрлардың біліктілігін арттыруды және оларды қайта даярлауды ұйымдастырады;

10) мемлекет кепілдік берген қарыздардың, мемлекет кепілгерліктерінің, республикалық бюджеттен мемлекеттің міндеттемелерін өтеуге арнап берілген қаражаттардың, мемлекеттің байланысты гранттарының, активтерінің нысаналы және тиімді пайдаланылуын бақылауды жүзеге асырады;

10-1) бюджеттік кредиттер, мемлекеттік кепілдіктер және мемлекет кепілгерліктерін беру шарттары мен рәсімдерінің сақталуына бақылауды жүзеге асырады;

11) мемлекеттік органдар мен барлық меншік нысанындағы ұйымдардың республикалық бюджетке түсімдердің толық және уақтылы түсуін қамтамасыз ету жөніндегі қызметіне, сондай-ақ республикалық бюджеттен түскен сомалардың қайтарылуына бақылауды жүзеге асырады;

12) республикалық бюджет қаражатының пайдаланылу тиімділігін бақылауды жүзеге асырады;

13) республикалық бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) атқарылу, сондай-ақ мемлекет активтерінің пайдаланылу тиімділігі мен нәтижелілігіне баға береді;

14) мемлекеттік және салалық (секторлық) бағдарламалардың іске асырылуының тиімділігіне баға береді;

15) бюджеттік инвестицияларды бақылауды жүзеге асырады;

16) республикалық бюджеттің атқарылуына ықпал ететін нормативтік құқықтық актілердің қолданылуы бойынша ұсыныстар әзірлейді және енгізеді;

17) Қазақстан Республикасының Үкіметінен, мемлекеттік органдардан, мемлекеттік қаржылық бақылаудың басқа да объектілерінен, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен және (немесе) қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу және қадағалау жөніндегі уәкілетті органнан және бақылау объектісіне қатысты ақпаратты Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен иеленетін басқа да заңды тұлғалардан республикалық бюджет қаражаттарының, байланысты гранттардың, мемлекет активтерінің түсуі мен пайдаланылуының толықтығына қатысты мәселелер бойынша қажетті құжаттамалар мен ақпарат сұратады және алады;

18) республикалық бюджеттің атқарылу мәселелері жөніндегі мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері лауазымды адамдарының есептерін тыңдайды;

19) Қазақстан Республикасының Президентіне мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері лауазымды адамдарының республикалық бюджеттің атқарылуы және мемлекет активтерін пайдалану туралы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын сақтамауының анықталған фактілері бойынша ұсынымдар енгізеді;

20) мемлекеттік органдар мен мемлекеттік қаржылық бақылау объектілерінен өзі белгілеген мерзімде республикалық бюджеттің, байланысты гранттардың, мемлекет активтерінің атқарылуына сыртқы бақылау жүргізуге байланысты мәселелер бойынша қажетті құжаттар, анықтамалар, ауызша және жазбаша түсініктемелер алады;

21) республикалық бюджет қаражатының, байланысты гранттардың, мемлекет активтерінің нысаналы емес, негізсіз (құқыққа қайшы) және тиімсіз пайдаланылуын анықтау және болғызбау жөнінде осы Кодекске және басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес шаралар қолданады;

22) құпиялылық режимінің, қызметтік, коммерциялық және заңмен қорғалатын өзге де құпияның сақталуын ескере отырып, республикалық бюджеттің атқарылуы, байланысты гранттарды, мемлекет активтерін тарту және пайдалану мәселелеріне қатысты құжаттамамен кедергісіз танысады және алады;

23) республикалық бюджеттің атқарылуына, байланысты гранттардың, мемлекет кепілдік берген қарыздардың, мемлекет активтерінің пайдаланылуына бақылау жүргізуге мемлекеттік органдардың тиісті мамандарын және, қажет болған жағдайда, республикалық бюджеттен осы мақсаттарға бөлінген қаражат шегінде олардың көрсеткен қызметтеріне ақы төлей отырып, аудиторлық ұйымдар мен сарапшыларды тартады;

23-1) бақылау объектісінен бақылау қорытындысын растайтын және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен құжатталуға және сақталуға жататын тиісті материалдарды (дәлелдемелерді) алады;

24) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

4. Мәслихаттың тексеру комиссиясы:

1) өзінің мазмұны жағынан жергілікті бюджеттің атқарылуы туралы жергілікті атқарушы органның есебі бойынша қорытынды болып табылатын жергілікті бюджеттің атқарылуы туралы есепті белгіленген мерзімде мәслихатқа береді және мәслихат бекіткеннен кейін ол бұқаралық ақпарат құралдарында жариялануға жатады;

2) мәслихат пен әкімдікке бақылау нәтижелері бойынша жергілікті бюджет қаражаттарының нысаналы емес, негізсіз және тиімсіз пайдаланылу фактілері жөнінде, сондай-ақ жергілікті бюджетті атқару жөніндегі жұмыстағы кемшіліктер туралы ақпарат береді;

3) ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган табыс еткен жергілікті бюджеттің атқарылуына ішкі бақылау жүргізу актілеріне талдау жасайды және жергілікті бюджеттің атқарылуына ішкі бақылаудың тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар береді;

4) жергілікті атқарушы органдардың жергілікті бюджеттің түсімдері мен шығыстарын атқару сәйкестігіне, қаржы есептілігі мен тиімділігіне бақылауды жүзеге асырады;

5) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері лауазымды адамдарының жергілікті бюджет қаражаттарын пайдалану кезіндегі іс-әрекеттерінде қылмыс немесе әкімшілік құқық бұзушылық белгілері, Қазақстан Республикасының заңдарын бұзудың өзге де фактілері анықталған жағдайда бақылау материалдарын құқық қорғау органдарына немесе әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілетті органдарға береді;

6) жергілікті мемлекеттік органдардың жергілікті бюджетке түсімдердің толық және уақтылы келіп түсуіне қатысты мәселелер жөніндегі қызметіне бақылауды жүзеге асырады;

7) жергілікті бюджеттің атқарылуына ықпал ететін нормативтік құқықтық актілердің қолданысы жөнінде ұсыныстар әзірлейді және енгізеді;

8) тиісті жергілікті бюджет қаражаттарын пайдаланудың тиімділігін бақылауды жүзеге асырады;

9) құпиялық режимінің, қызметтік, коммерциялық және заңмен қорғалатын өзге де құпияның сақталуын ескере отырып, жергілікті бюджеттің атқарылу мәселелеріне қатысты құжаттамамен кедергісіз танысады;

10) жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік қаржылық бақылау объектілерінен белгіленген мерзімде жергілікті бюджеттің атқарылуына сыртқы бақылау жүргізуге байланысты мәселелер бойынша қажетті құжаттар, анықтамалар, ауызша және жазбаша түсініктемелер алады;

11) жергілікті бюджеттің атқарылуына бақылау жүргізуге жергілікті мемлекеттік органдардың тиісті мамандарын және, қажет болған жағдайда, жергілікті бюджеттен осы мақсаттарға бөлінген қаражат шегінде олардың көрсеткен қызметтеріне ақы төлей отырып, аудиторлық ұйымдар мен сарапшылар тартады;

12) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады .

Ескерту. 138-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.05.05. N 139 , 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

30-тарау. Ішкі бақылауды ұйымдастыру негіздері

139-бап. Ішкі бақылау

Ішкі бақылауды ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган және ішкі бақылау қызметтері жүзеге асырады.

140-бап. Ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органның өкілеттіктері

Ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган :

1) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілерінің республикалық және жергілікті бюджеттердің шығыстарын атқару сәйкестігіне, қаржылық есептілігі мен тиімділігіне бақылауды жүзеге асырады;

2) ішкі бақылау қызметтері жүзеге асыратын бақылау тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар береді;

3) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес республикалық және жергілікті бюджеттердің нысаналы емес, негізсіз және тиімсіз пайдаланылуын анықтау, болғызбау және оған жол бермеу жөнінде шаралар қолданады;

4) Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетіне, мәслихаттардың тексеру комиссияларына хабардар ету үшін бақылаудың тиісті жоспарлары мен актілерін жібереді;

5) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілеріне жіберілген нұсқамалардың және бақылау іс-шараларының қорытындылары бойынша қабылданған шешімдердің орындалуын бақылауды жүзеге асырады;

6) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері лауазымды адамдарының республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражаттарын пайдалану кезіндегі іс-әрекеттерінде қылмыс немесе әкімшілік құқық бұзушылық белгілері, Қазақстан Республикасының заңдарын бұзудың өзге де фактілері анықталған жағдайда бақылау материалдарын құқық қорғау органдарына немесе әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілетті органдарға береді;

7) ішкі бақылау қызметтерінің мемлекеттік қаржы бақылау стандарттарын сақтауын бақылауды жүзеге асырады;

8) ішкі бақылау саласындағы кадрлардың біліктілігін арттыруды және оларды қайта даярлауды ұйымдастырады;

9) ішкі бақылау қызметі бар мемлекеттік органдардың жоспарларды орындау және ішкі бақылау жүргізу нәтижелері туралы есептерін қарайды;

10) мемлекеттік органдар мен барлық меншік нысанындағы ұйымдардың республикалық және жергілікті бюджетке салықтық емес түсімдерінің толық және уақтылы енгізілуіне қатысты мәселелер жөніндегі қызметіне бақылауды өз күзіреті шегінде жүзеге асырады;

10-1) бюджеттік кредиттер, мемлекеттік кепілдіктер және мемлекет кепілгерліктерін беру шарттары мен рәсімдерінің сақталуына бақылауды жүзеге асырады;

11) республикалық және жергілікті бюджеттерден берілген бюджет қаражатының, сондай-ақ мемлекет кепілдік берген қарыздардың, мемлекет кепілгерліктерінің мемлекеттің байланысты гранттары мен активтерінің нысаналы және тиімді пайдаланылуын бақылауды жүзеге асырады;

12) республикалық және жергілікті бюджеттік бағдарламалардың (ішкі бағдарламалардың) атқарылуының тиімділігіне және нәтижелілігіне баға береді;

13) мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) сатуынан түскен өздерінің иелігінде қалатын ақшаны қалыптастыруын және пайдалануын бақылауды жүзеге асырады;

14) мемлекеттік қаржылық бақылау объектілерінен бақылау жүргізуге байланысты мәселелер бойынша өзі белгілеген мерзімде қажетті құжаттарды, анықтамаларды, ауызша және жазбаша түсініктемелерді сұратады және алады;

15) төтенше мемлекеттік бюджеттің атқарылуын бақылауға қатысады;

16) ішкі бақылау қызметтері бар мемлекеттік органдардан қажетті ақпарат алады;

17) бақылау жүргізуге мемлекеттік органдардың тиісті мамандарын және қажет болған жағдайда республикалық бюджеттен осы мақсаттарға бөлінген

қаражат шегінде олардың көрсеткен қызметтеріне ақы төлей отырып, аудиторлық ұйымдарды және сарапшыларды тартады;

18) құпиялылық режимінің, қызметтік, коммерциялық немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияның сақталуын ескере отырып, республикалық және жергілікті бюджеттердің атқарылуы, мемлекеттің байланысты гранттарын, активтерін, мемлекет кепілдік берген қарыздардың, сондай-ақ мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) сатуынан түскен, өздерінің иелігінде қалатын ақшаларды пайдалану мәселелеріне қатысты құжаттамамен кедергісіз танысады;

19) ішкі бақылау қызметтерінің бақылау актілеріне талдау жасайды және олардың қызметтерінің тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныс береді;

20) нормативтік құқықтық базаны және ішкі бақылау жүргізу әдістемесін жетілдіру мәселелері бойынша іс-шаралар әзірлейді;

21) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады .

Ескерту. 140-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.05.05. N 139 , 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

141-бап. Ішкі бақылау қызметі

1. Ішкі бақылау қызметі Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес орталық мемлекеттік орган басшысының шешімімен құрылады.

Ішкі бақылау қызметін құруға рұқсат берілетін мемлекеттік органдардың тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды .

2. Ішкі бақылау қызметі орталық мемлекеттік органның басшысына есеп береді, мемлекеттік органның басқа құрылымдық бөлімшелерінен ұйымдастыру және функционалдық жағынан тәуелсіз болады.

3. Ішкі бақылау қызметі:

1) бақылау жоспарын жасайды;

2) орталық мемлекеттік органның басшысына ішкі бақылау жүргізу жоспарының орындалуы жөнінде есепті табыс етеді.

4. Ішкі бақылау қызметі бар мемлекеттік орган ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органға бақылау жоспарларын, олардың орындалуы туралы есептерді және ішкі бақылау жүргізу нәтижелерін ол белгілеген нысандар мен мерзімдер бойынша табыс етеді.

Ішкі бақылау жүргізу жоспарлары туралы есептер мен ақпаратты табыс ету туралы талаптар ол туралы ақпарат мемлекеттік құпияларға жататын шығыстарды бақылаумен байланысты жағдайларға қолданылмайды.

5. Ішкі бақылау қызметі:

1) мемлекеттік органда және оның аумақтық бөлімшелері мен ведомстволық бағыныстағы ұйымдарында ішкі бақылау жүргізуге;

2) ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті органнан консультациялар алуға құқылы.

31-тарау. Мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері мен органдарының, мәслихаттардың тексеру комиссияларының өзара іс-қимылы

142-бап. Мемлекеттік қаржылық бақылау объектісі басшысының құқықтары мен міндеттері

1. Мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінің басшысы:

1) бақылаудың мақсатын, уақытын және ұзақтығын, оның нәтижелерін, тұжырымдары мен ұсыныстарын білуге;

2) тиісінше Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің, мәслихаттың тексеру комиссиясының тапсырмасын, ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган немесе оның аумақтық бөлімшесі басшысының бұйрығын табыс етпеген мемлекеттік қаржылық бақылау органының қызметкерлерін, мәслихаттардың тексеру комиссияларының мүшелерін бақылауға жібермеуге;

3) бақылау нәтижелерімен келіспеген жағдайда он күн мерзімде бақылау жүргізген мемлекеттік қаржылық бақылау органына немесе мәслихаттың тексеру комиссиясына бақылау актісіне қарсылық жіберуге;

4) бақылауды жүзеге асырған мемлекеттік қаржылық бақылау органының, мәслихаттың тексеру комиссиясының іс-әрекетіне Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен шағым беруге құқылы.

2. Мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінің басшысы:

1) мемлекеттік қаржылық бақылау органының қызметкерлерін, мәслихаттардың тексеру комиссияларының мүшелерін жұмыс орындарымен қамтамасыз етуге;

2) мемлекеттік қаржылық бақылау органының, ішкі бақылау қызметтерінің қызметкерлерін, мәслихаттардың тексеру комиссияларының мүшелерін бақылау жұмысын жүзеге асыру үшін сұратылып отырған қажетті барлық ақпаратпен қамтамасыз етуге және оның анықтығы, объективтілігі мен толықтығы үшін дербес жауапкершілікте болуға;

3) мемлекеттік қаржылық бақылау органы, ішкі бақылау қызметтері қызметкерлерінің, мәслихаттардың тексеру комиссиялары мүшелерінің іс-әрекеттеріне араласпауға, оларды шатастырмауға, бақылау жүргізуге кедергі келтірмеуге және бақылау ауқымын шектемеуге;

4) кемшіліктерді жою жөнінде қабылданған шаралар туралы уақтылы есеп табыс етіп отыруға;

5) жүргізілген бақылау нәтижелері бар актіні таныстыруға берген күннен бастап үш күн мерзімде белгіленген тәртіппен бақылау актісіне қол қоюға міндетті.

**143-бап. Мемлекеттік органдар мен мәслихаттардың
тексеру комиссияларының мемлекеттік қаржылық
бақылау саласындағы өзара іс-қимылы**

1. Ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетіне, мәслихаттардың тексеру комиссияларына бақылау жоспарлары мен актілерін жібереді.

2. Мемлекеттік қаржылық бақылау органдары мен мәслихаттардың тексеру комиссиялары бақылау актісі мемлекеттік қаржылық бақылау стандарттарының талаптарына сәйкес келген жағдайда бақылау нәтижелерін өзара таниды, келісілген мерзімде тексерілген объектілер және тақырыптық бақылаумен қамтылған бағдарламалар туралы ақпарат алмасады.

3. Мемлекеттік қаржылық бақылау органдары мен мәслихаттардың тексеру комиссиялары кешенді бақылауды жиі дегенде жылына бір рет және кем дегенде екі жылда бір рет жүргізеді.

4. Мемлекеттік қаржылық бақылау органдары, мәслихаттардың тексеру комиссиялары және ішкі бақылау қызметтері келісім бойынша бірлескен бақылау қызметін жүзеге асыра алады.

144-бап. Мүдделер қақтығысы

1. Мүдделер қақтығысы - мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының, мәслихаттардың тексеру комиссияларының, ішкі бақылау қызметтерінің, олардың қызметкерлері мен мүшелерінің объективтілігі мен тәуелсіздігін шектей алатын қызмет немесе қатынастар.

2. Мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының, ішкі бақылау қызметтерінің, мәслихаттардың тексеру комиссияларының:

1) мемлекеттік қаржылық бақылау объектісі басшысының, құрылтайшысының немесе қатысушысының жақын туысы, жекжаты, сенім білдірілген адамы болып табылатын;

2) бақылау объектісінің онда жеке мүліктік мүдделері бар қызметкерлері, қатысушылары, лауазымды адамдары арасынан;

3) мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінде жұмыс істеген не тексерілетін кезеңде мемлекеттік қаржылық бақылау объектісі басшысының, құрылтайшысының немесе қатысушысының жақын туысы, жекжаты немесе сенім білдірілген адамы болып табылатын қызметкерлері мен мүшелеріне бақылау жүргізу тыйым салынады.

3. Мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының, ішкі бақылау қызметінің қызметкерлері бұл туралы - бақылауды

тағайындаған басшыларға, ал мәслихаттың тексеру комиссиясының мүшесі тексеру комиссиясының төрағасына хабарлауға тиіс. Мүдделер қақтығысы ахуалының туындағаны үшін жауаптылық Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес мемлекеттік қаржылық бақылау органының, ішкі бақылау қызметінің қызметкеріне, мәслихаттың тексеру комиссиясының мүшесіне жүктеледі.

145-бап. Мемлекеттік қаржылық бақылау органдары, ішкі бақылау қызметтері, мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері лауазымды адамдарының, мәслихаттар тексеру комиссиялары мүшелерінің жауапкершілігі

1. Мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының, ішкі бақылау қызметтерінің қызметкерлері, мәслихаттардың тексеру комиссияларының мүшелері бақылау актісінде жазылған мәліметтердің анықтығы, объективтілігі және толықтығы үшін Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауаптылықта болады.

2. Мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының, ішкі бақылау қызметтерінің лауазымды адамдарына, тексеру комиссиясының мүшелеріне өз құзыреттеріне сәйкес олардың қызметтік міндеттерін орындауына, бақылау жүргізу үшін жіберуге бас тарту, қажетті құжаттарды, материалдарды, қызмет туралы ақпаратты және өзге де мәліметтерді беруден бас тарту, анық емес ақпарат беру түріндегі кедергі келтіру, бақылауды жүзеге асыруға өзге де кедергі жасау, сондай-ақ анықталған бұзушылықтарды жою туралы актілерді орындамау немесе тиісінше орындамау Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауаптылыққа әкеп соқтырады.

145-1-бап. Қаржылық бұзушылықтардың түрлері

Қаржылық бұзушылықтарға:

1) республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражатын, байланыстырылған гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды, мемлекет кепілгерліктерін, мемлекет активтерін нысанасыз пайдалану;

2) республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражатын, оның ішінде нысаналы трансферттер мен кредиттерді, сондай-ақ байланысты гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды, мемлекет активтерін негізсіз (құқыққа қайшы) пайдалану;

3) республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражатын, оның ішінде нысаналы трансферттер мен кредиттерді, сондай-ақ байланыстырылған гранттарды, мемлекет кепілдік берген қарыздарды, мемлекет активтерін тиімсіз пайдалану;

4) бюджетке түсетін түсімдерді уақтылы, толық есепке жатқызбау, аудармау;

- 5) бюджеттік есеп жүргізу, есептілік жасау және табыс ету ережелерін бұзу;
6) бюджеттік кредиттер, мемлекеттік кепілдіктер, мемлекет кепілгерліктерін беру шарттары мен рәсімдерін бұзу жатады.

Ескерту. 145-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

145-2-бап. Бақылау іс-шараларының нәтижелері туралы есептілік

1. Мемлекеттік қаржылық бақылаудың нәтижелері туралы бірыңғай есептіліктің құрылымы осы Кодекстің 145-1-бабында белгіленген, анықталған қаржылық бұзушылықтардың түрлеріне сәйкес қалыптастырылады.

2. Қаржылық бұзушылықтардың белгілі бір түрлерін бірнеше мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының есептілігінде көрсетуге жол берілмейді.

Осы мақсатта мемлекеттік қаржылық бақылау органдары жүргізген сыртқы және ішкі бақылау нәтижелері бірыңғай ақпараттық жүйеде есепке алынады.

3. Статистика жөніндегі орталық уәкілетті органмен келісілген есептілік нысандарын Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті және ішкі бақылау жөніндегі орталық уәкілетті орган бекітеді.

4. Мемлекеттік қаржылық бақылау объектісінің белгіленген тәртіппен қаралмаған қарсылықтары бар бақылау материалдарын есептілікке қосуға жол берілмейді.

Ескерту. 145-2-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

146-бап. Дауларды шешу

Мемлекеттік қаржылық бақылау органдары, ішкі бақылау қызметтері, мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері лауазымды адамдарының, сондай-ақ мәслихаттардың тексеру комиссиялары мүшелерінің іс-әрекеттеріне Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен шағым жасалына алады.

8-бөлім. Бюджеттік инвестициялар

32-тарау. Бюджеттік инвестицияларды жоспарлау мен жүзеге асыру

147-бап. Бюджеттік инвестицияларды сыныптау

1. Бюджеттік инвестициялар бюджеттік инвестициялық жобалар мен бюджеттік инвестициялық бағдарламаларды (бұдан әрі - бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды), концессиялық жобаларды қоса қаржыландыруды іске асыру арқылы, сондай-ақ заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы жүзеге асырылады.

2. Шешілетін міндеттердің маңыздылығы деңгейіне қарай бюджеттік инвестициялық жобалар (бағдарламалар) республикалық және жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалар (бағдарламалар) болып бөлінеді.

3. Республикалық және жергілікті бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) анықтау өлшемдері мыналар:

1) меншік түрі бойынша өлшемдер - бюджеттік инвестициялық жобаны (бағдарламаны) іске асыру нәтижесінде алынған мүлікке туындайтын меншік құқығына (республикалық немесе коммуналдық) байланысты оны республикалық немесе жергілікті бюджеттік инвестициялық жоба ретінде айқындайтын өлшем;

2) пайда алушылар бойынша өлшемдер - егер бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) іске асырылуынан экономикалық пайда алушылар екі және одан да көп облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың субъектілері болса, бюджеттік инвестициялық жобаны (бағдарламаны) - республикалық, ал егер бюджеттік инвестициялық жобаны (бағдарламаны) іске асырудан экономикалық пайда алушылар бір облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың субъектілері болса, оны жергілікті деп тануды айқындайтын өлшем.

4. Инвестициялық жобаны (бағдарламаны) республикалық деп айқындау үшін оның осы баптың 3-тармағында аталған өлшемдердің біріне сәйкестігі жеткілікті болады.

5. Жергілікті бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) облыстық, республикалық маңызы бар қалалық, астаналық және аудандық (облыстық маңызы бар қалалық) деп сыныптау осы баптың 3-тармағында көзделген өлшемдер негізінде жүзеге асырылады.

6. Республикалық бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) орталық мемлекеттік органдар іске асырады және олар республикалық бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылады.

7. Жергілікті бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) жергілікті атқарушы органдар іске асырады және олар жергілікті бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылады.

8. Басым жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесін келісуді экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен аймақтардың әлеуметтік-экономикалық дамуының орта мерзімді жоспарлары шеңберінде жүзеге асырады.

Ескерту. 147-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

148-бап. Бюджеттік инвестицияларды жоспарлау мен жүзеге асыру принциптері

1. Бюджеттік инвестициялар:

1) Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуын жоспарлау жүйесіндегі барлық бағдарламалық және жоспарлау құжаттарының тұрақтылығы мен өзара толықтырылуы;

2) мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар шешімдерінің қабылданған мемлекеттік инвестициялық саясатқа дәйектілігі және сәйкестігі принциптеріне сәйкес жоспарланады және жүзеге асырылады.

2. Бюджеттік инвестицияларды бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) және концессиялық жобаларды қоса қаржыландыруды іске асыру арқылы жоспарлау және жүзеге асыру тәртібі осы Кодекстің 149, 150, 150-1, 150-2, 150-3, 152 және 152-1-баптарына сәйкес айқындалады.

Бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) және концессиялық жобаларды қоса қаржыландыруды жоспарлау үш кезеңде жүзеге асырылады:

1) мемлекеттік, салалық (секторлық), өңірлік бағдарламаларды әзірлеу сатысында инвестициялық сипаты бар іс-шараларды әзірлеу;

2) мемлекеттік, салалық (секторлық), өңірлік бағдарламалар бекітілгеннен кейін бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) тізбесінің құрамында бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) және қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобалардың тізбелерін қалыптастыру және бекіту;

3) бюджетті әзірлеу сатысында басым бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) және қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобалардың тізбелерін қалыптастыру және бекіту.

3. Бюджеттік инвестицияларды заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы жоспарлау мен жүзеге асыру тәртібі осы Кодекстің 153-бабымен айқындалады.

Ескерту. 148-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

149-бап. Инвестициялық сипаты бар іс-шараларды әзірлеу

1. Инвестициялық сипаты бар іс-шаралар мемлекеттік, салалық (секторлық) және өңірлік іс-шаралардың тізбесіне кіреді.

2. Инвестициялық сипаты бар іс-шараларды әзірлеу мемлекеттік, салалық (секторлық) және өңірлік бағдарламаларды әзірлеу және келісу сатысында жүзеге асырылады.

3. Инвестициялық сипаты бар іс-шаралар салалық сараптамадан өткізілуге жатады.

4. Уәкілетті органдар:

саланың одан әрі дамуына ықпал ететін оның ағымдағы жай-күйінің проблемаларын анықтауды;

жоба мақсаттарының республиканың немесе өңірдің стратегиялық, орта мерзімді даму бағдарламаларында, жоспарларында белгіленген саланың даму басымдықтарына, сондай-ақ саладағы қазіргі бар проблемалардың шешілуіне с ә й к е с т і г і н ;

жобаның мақсаттарына қол жеткізудің баламалы нұсқаларын;
жоба іске асырылған және мұндай іске асыру болмаған жағдайларда саладағы ж а ғ д а й д ы ;

жобаны іске асырудан түсетін пайданы бөлуді бағалау жөнінде ұсынылатын шешімдердің негізділігі мен тиімділігі үшін жауапты болады.

5. Инвестициялық сипаты бар іс-шараларды әзірлеу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі мемлекеттік, салалық (секторлық), өңірлік бағдарламаларды әзірлеу тәртібі құрамында белгілейді.

Ескерту. 149-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

150-бап. Бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесін қалыптастыру

тәртібі

1 . М ы н а л а р :

бекітілген мемлекеттік, салалық (секторлық), өңірлік бағдарламалар;
бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) техникалық-экономикалық негіздемелерінің болуы;

бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) техникалық-экономикалық негіздемесі экономикалық сараптамасының оң қ о р ы т ы н д ы с ы ;

бюджет комиссиясының шешімдері бюджеттік инвестициялық жобалар (бағдарламалар) тізбесіне енгізу үшін негіз болып табылады.

2. Бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) техникалық-экономикалық негіздемесі шығындар мен пайданы экономикалық талдау негізінде жүргізілетін бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) жүзеге асырылатындығы мен тиімділігін зерделеу нәтижелерін қамтиды.

3. Бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеуге қойылатын талаптарды экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды .

4. Жоба бекітілген мемлекеттік, салалық (секторлық) және өңірлік бағдарламаларда көзделген, сондай-ақ бюджет комиссиясының шешімімен мақұлданған жағдайда, бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу жүзеге асырылады. Бұл ретте бюджеттік инвестициялық жобалардың (

бағдарламалардың) техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеуді қаржыландыру экономикалық жоспарлау жөніндегі тиісінше орталық немесе жергілікті уәкілетті органдардың бөлінетін бюджеттік бағдарламалары шеңберінде жүргізіледі. P080753

5. Бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) белгіленген техникалық-экономикалық өлшемдерін растау үшін техникалық-экономикалық негіздемеге Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген экономикалық және басқа да сараптамалар жүргізілуге тиіс.

6. Бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) экономикалық сараптамасы салалық сараптама, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес талап етілетін басқа да сараптамалардың қорытындылары негізінде жүргізіледі және бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу шеңберінде жүргізілген экономикалық талдамасын кешенді бағалаудың міндетті нысаны болып табылады.

7. Басқа мемлекеттердің аумағында іске асыруға жоспарланып отырған, сондай-ақ құрылыс қызметін көздемейтін бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) экономикалық сараптамасы техникалық-экономикалық негіздеменің және оған салалық орган жүргізген сараптама қорытындысының негізінде жүргізіледі.

8. Республикалық бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың), сондай-ақ республикалық бюджеттен нысаналы даму трансферттері мен кредит беру есебінен қаржыландыруға жоспарланып отырған жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) экономикалық сараптамасын Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын заңды тұлға жүзеге асырады.

9. Жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) экономикалық сараптамасын жергілікті атқарушы органдар айқындайтын заңды тұлғалар жүзеге асырады.

10. Бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) экономикалық сараптамасын жүзеге асыруға белгіленген заңды тұлғалар бюджеттік инвестициялық жобаны (бағдарламаны) іске асыру жөнінде ұсынылатын шешімдердің негізділігі мен тиімділігі үшін, сондай-ақ экономикалық сараптаманың қорытындысында бюджеттік инвестициялық жобаны (бағдарламаны) іске асыруға және оның мақсаттарына қол жеткізуге теріс әсер еткен тәуекелдерді бағалау болмаған жағдайда Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауапты болады.

11. Қажет болған жағдайда экономикалық сараптаманы жүзеге асыруға белгіленген заңды тұлғалар жүргізілген сараптамаларда қамтылмаған немесе

толық қамтылмаған мәселелер бойынша қосымша сараптама, сондай-ақ тәуелсіз сараптама жүргізуді талап етуге құқылы.

12. Экономикалық сараптаманың нәтижелері бойынша бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) техникалық-экономикалық негіздемесін бюджеттік бағдарламаның әкімшісі бекітеді.

13. Тиісті мемлекеттік, салалық (секторлық) және өңірлік бағдарламалар шеңберінде мақұлданған үлгі жобалар, үлгі жобалық шешімдер мен қайталап қолданылатын жобалар бойынша құрылысы көзделіп отырған техникалық жағынан күрделі емес болып табылатын жобалар бойынша техникалық-экономикалық негіздеме әзірлеу талап етілмейді.

14. Техникалық-экономикалық негіздеме әзірлеу талап етілмейтін жобалардың тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды .

15. Техникалық-экономикалық негіздеме әзірлеуді, оған жасалған экономикалық сараптаманың оң қорытындысын талап етпейтін жобаларды қоспағанда, бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесі бекітілген мемлекеттік, салалық (секторлық), өңірлік бағдарламалар негізінде және бекітілген техникалық-экономикалық негіздемелері болған кезде қ а л ы п т а с т ы р ы л а д ы .

Бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесі бюджеттік бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) тізбесіне енгізіледі.

Ескерту. 150-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

150-1-бап. Қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобалардың тізбесін қалыптастыру тәртібі

1 . М ы н а л а р :

- 1) техникалық-экономикалық негіздеменің болуы;
- 2) техникалық-экономикалық негіздеменің экономикалық сараптамасының оң қ о р ы т ы н д ы с ы ;
- 3) концессиялық жобаны бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органмен және республикалық меншіктің бар объектілері бойынша республикалық меншікке билік ету құқығын жүзеге асыру жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органмен келісу;
- 4) бюджет комиссиясының оң шешімі қоса қаржыландыруды қажет ететін концессиялық жобалар тізбесін қалыптастыруға негіз болып табылады.

2. Республикалық немесе жергілікті бюджеттерден қоса қаржыландырылатын концессиялық жобалардың тізбесін қалыптастыруды экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық немесе жергілікті уәкілетті орган Қазақстан Республикасының

Үкіметі айқындаған тәртіппен жүзеге асырады.

Ескерту. 150-1-баппен толықтырылды - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

150-2-бап. Концессиялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу және оның сараптамасы

Концессиялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу және оның сараптамасы тиісінше экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық немесе жергілікті уәкілетті органдардың бөлінетін бюджеттік бағдарламалары шеңберінде жүзеге асырылады.

Концессиялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеуге және оның сараптамасына қойылатын талаптарды экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды.

Ескерту. 150-2-баппен толықтырылды - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

150-3-бап. Концессиялық жобаларды консультациялық сүйемелдеу

Концессиялық жобаларды консультациялық сүйемелдеу бөлінетін экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық немесе жергілікті уәкілетті органдардың тиісінше бюджеттік бағдарламалары шеңберінде Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 150-2-баппен толықтырылды - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

151-бап.

Ескерту. 151-бап алынып тасталды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

152-бап. Бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру

1. Бюджеттік инвестициялық жобалар (бағдарламалар) олардың белгіленген тәртіппен бекітілген техникалық-экономикалық негіздемелеріне сәйкес іске асырылады.

2. Бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру шеңберінде көзделетін құрылыс қызметі белгіленген тәртіппен бекітілген жобалау-сметалық құжаттамаға сәйкес жүзеге асырылады.

2-1. Бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру шеңберінде көзделетін шет мемлекеттер аумағындағы құрылыс қызметі осы жоба аумағында іске асырылатын мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен бекітілген жобалау-сметалық құжаттамаға сәйкес жүзеге асырылады.

2-1. Бірыңғай техникалық өлшемдері бар инвестициялық жобалар (бағдарламалар) бойынша үлгі жоба әзірлеу жүзеге асырылады.

Үлгі жобаларды әзірлеу мен оларға сараптама жүргізуді қаржыландыру құрылыс ісі жөніндегі уәкілетті органның тиісті бюджеттік бағдарламасының қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру кезінде үлгі жобаларды қолдану құрылыстың нақты алаңына бекіту жолымен жүзеге асырылады.

3. Бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) құны бекітілген жобалау-сметалық құжаттаманың және (немесе) мемлекеттік сатып алу туралы жасасылған шарттардың негізінде түзетілуге жатады.

4. Басым бюджеттік инвестициялық жобалардың (бағдарламалардың) тізбесіне енгізілмеген бюджеттік инвестициялық жобалар (бағдарламалар) бойынша жобалау-сметалық құжаттама әзірлеуге жол берілмейді.

Ескерту. 152-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының, 2006.01.10. N 116 (2006 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

152-1-бап. Концессиялық жобаларды қоса қаржыландыру арқылы бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру

1. Концессиялық жобаларды қоса қаржыландыру арқылы жүзеге асырылатын бюджеттік инвестициялар концессия шартының негізінде іске асырылады.

2. Концессиялық жобаларды қоса қаржыландыруды концедент тиісті бюджеттік бағдарлама шеңберінде жүргізеді.

3. Концессиялық жобаларды қоса қаржыландыру Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 152-1-баппен толықтырылды - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

153-бап. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы бюджеттік инвестицияларды жоспарлау және жүзеге асыру

1. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы бюджеттік инвестицияларды жоспарлау әлеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспарын әзірлеу кезінде мемлекеттік, салалық (секторлық) және өңірлік бағдарламалар шеңберінде жүзеге асырылады.

2. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы іске асыруға жоспарланып отырған бюджеттік инвестицияларды дайындау және іріктеу мемлекеттік, салалық (секторлық) бағдарламаларды әзірлеу және келісу сатысында жүзеге асырылады.

3. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы іске асыру жоспарланып отырған бюджеттік инвестицияларды іріктеу экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдардың бюджеттік

инвестициялардың қаржылық-экономикалық негіздемесі бойынша сараптамасының қорытындысы негізінде жүзеге асырылады. Бюджеттік инвестициялардың қаржылық-экономикалық негіздемесі заңды тұлғалардың жарғылық капиталына бюджет қаражатын салу орындылығының негіздемесін және оның тиімділігін бағалауды қамтитын құжатты білдіреді.

4. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы жүзеге асырылатын бюджеттік инвестициялардың қаржылық-экономикалық негіздемелерін бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері әзірлейді және экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдарға табыс етеді. Бюджеттік инвестициялардың қаржылық-экономикалық негіздемесінің мазмұнына қойылатын талаптарды, оларды әзірлеу мен қарау тәртібін экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды .

5. Іріктеуден өткен және заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы іске асыруға жоспарланып отырған бюджеттік инвестициялар бюджет комиссиясының шешімі негізінде тиісті үш жылдық кезеңге арналған элеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспарына енгізіледі.

6. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы бюджеттік инвестицияларды Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының Үкіметі және жергілікті атқарушы органдар жүзеге асырады.

7. Заңды тұлғалардың мемлекеттік, салалық (секторлық) және өңірлік бағдарламаларда айқындалған міндеттерді орындауға байланысты емес берешегін және ағымдағы шығыстарын жабу мақсатында олардың жарғылық капиталын ұлғайтуға бюджет қаражатын бөлуге жол берілмейді.

Ескерту. 153-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

33-тарау. Бюджеттік инвестицияларды іске асыру мониторингі және олардың тиімділігін бағалау

154-бап. Бюджеттік инвестицияларды іске асыру мониторингі

1. Бюджеттік инвестицияларды іске асыру мониторингі:

1) бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) дайындау және іске асыру барысы мен нәтижелері туралы бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері табыс еткен ақпаратты жинауды және өндеуді;

2) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдарға бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) дайындау және іске асыру барысы мен нәтижелері туралы ақпаратты бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің ресімдеуін және табыс етуін;

3) бюджетті атқару жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдардың бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдарға түсімдердің және бюджеттік даму бағдарламаларын (ішкі бағдарламаларды) қаржыландырудың жиынтық жоспарын және бюджеттік инвестициялық жобалар (бағдарламалар) тұрғысындағы бюджеттік даму бағдарламалары (ішкі бағдарламалар) шеңберінде нақты жүзеге асырылған төлемдер бойынша ақпаратты табыс етуін;

4) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдардың бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру барысы туралы табыс етілген ақпараттың және бюджеттік даму бағдарламалар (ішкі бағдарламалар) бойынша нақты жүзеге асырылған төлемдер жөніндегі ақпараттың негізінде бюджеттік инвестицияларды жүзеге асырудың тиімділігін ағымдағы бағалауын;

5) бюджеттік жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органның жергілікті бюджеттің қаражаты есебінен жүзеге асырылатын бюджеттік инвестициялардың іске асырылу барысы туралы жиынтық ақпаратты жасауын және бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға және экономикалық жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органға табыс етуін;

6) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражаты есебінен жүзеге асырылатын бюджеттік инвестициялардың іске асырылу барысы туралы жиынтық ақпаратты жасауын және Қазақстан Республикасының Үкіметіне және экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етуін көздейді.

2. Бюджеттік инвестицияларды іске асыру мониторингін жүзеге асыру шеңберінде көзделетін ақпаратты ұсыну мерзімдері мен нысандарын экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды .
P000848

3. Бюджеттік инвестициялар мониторингі деректерінің негізінде, сондай-ақ ағымдағы және болжамды әлеуметтік-экономикалық және саяси ахуалды ескере отырып, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар Қазақстан Республикасының Үкіметіне және жергілікті атқарушы органдарға бюджеттік инвестицияларды тиімді жүзеге асыру шараларын іске асыру жөнінде ұсыныстар енгізуге құқылы.

4. Бюджеттік инвестицияларды тиімді жүзеге асыру шаралары:

1) Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың бюджеттік инвестицияларды тиімді жүзеге асыруға бағытталған нормативтік құқықтық актілері мен басқа да шешімдерді қабылдауын;

2) негізделген жағдайларда бюджеттік инвестициялардың жүзеге асырылуын тоқтатуды немесе тоқтата тұруды;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де шараларды қамтиды.

155-бап. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау

1. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалауды жүзеге асырудың мақсаттары бюджеттік инвестицияларды жоспарлау процесін жетілдіру және мемлекеттік инвестициялық саясатты қалыптастыру мен жүзеге асыру жөнінде ұсыныстар талдап-жасау болып табылады.

2. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалауды экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар жүзеге асырады және бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру нәтижелері мен салдары туралы деректер жинауды, алынған деректерге талдау жасауды және мемлекеттік инвестициялық саясатты іске асырудың тиімділігін бағалауды көздейді.

3. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау нақты және жоспарланған шығындарды, бюджеттік инвестициялардың нақты және күтілетін нәтижелерін салыстыру, сондай-ақ бюджеттік инвестициялардың тиімділігіне әсер еткен факторларды бағалау арқылы жүзеге асырылады.

4. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау үшін деректерді бюджеттік бағдарламалар әкімшілері экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдарға экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайтын тәртіп пен құрамда табыс етеді.

5. Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар табыс етілген деректердің негізінде бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау жөніндегі есептерді қалыптастырады.

6. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау жөніндегі есептерді:

1) экономикалық жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органдар жергілікті атқарушы органдарға және экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға жыл сайын, есепті жылдан кейінгі жылдың 1 наурызына дейін;

2) экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметіне жыл сайын, есепті жылдан кейінгі жылдың 1 сәуіріне дейін табыс етеді.

7. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау жөніндегі ақпаратты экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген мерзімде тиісінше Қазақстан Республикасының Үкіметіне және тиісті әкімдікке табыс етеді.

8. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау жөніндегі есеп:

1) бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) техникалық-экономикалық негіздемесінің немесе заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы жүзеге асырылған бюджеттік инвестициялардың қаржылық-экономикалық негіздемесінің деректерін;

2) бюджеттік инвестициялық жобаның (бағдарламаның) немесе заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысу арқылы жүзеге асырылған бюджеттік инвестициялардың іске асырылуының қол жеткен нәтижелерін;

3) бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау үшін ақпарат жинаудың көздері мен әдістерін, сондай-ақ ақпаратты өңдеу және талдау әдістерін;

4) бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау нәтижелерін;

5) мемлекеттік инвестициялық саясатты қалыптастыру мен жүзеге асыру жөніндегі ұсыныстарды қамтиды.

9. Бюджеттік инвестициялардың тиімділігін бағалау жөніндегі есепті жасау мен табыс ету тәртібін экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды . Р 0 0 0 9 6 8

Ескерту. 153-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

9-бөлім. Гранттар

34-тарау. Гранттар туралы жалпы ережелер

156-бап. Осы бөлімде пайдаланылатын ұғымдар

Осы бөлімде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) өтеусіз техникалық көмек - донорлардың Қазақстан Республикасының мемлекеттік ұйымдарына тауарлар жеткізіп беруді, жұмыстарды орындауды және қызметтер көрсетуді жүзеге асыруы немесе ұйымдастыруы;

2) өтеусіз қаржылық көмек - донорлардың Қазақстан Республикасының мемлекеттік ұйымдарына тауарлар жеткізіп беруді, жұмыстарды орындауды және қызметтер көрсетуді қаржыландыру үшін ақша беруі;

3) грант - донорлардың Қазақстан Республикасының мемлекеттік ұйымдарына беретін өтеусіз қаржылық немесе техникалық көмегі;

4) донорлар - шет мемлекеттер, олардың үкіметтері мен агенттіктері, халықаралық және шетелдік мемлекеттік ұйымдар, қызметі Қазақстан Республикасының Конституциясына қайшы келмейтін шетелдердің үкіметтік емес қоғамдық ұйымдары және қорлары;

5) байланысты грант туралы келісім - мемлекеттік орган мен донор арасындағы Қазақстан Республикасына өтеусіз қаржылық немесе техникалық көмек беруді көздейтін шарт.

Ескерту. 156-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

157-бап. Гранттарды сыныптау

Гранттар берілу шарттары бойынша былай бөлінеді:

1) байланысты гранттар - Қазақстан Республикасы Үкіметінің грант берген донордан одан әрі қарыз алуын немесе байланысты грантты іске асыруға бағытталған тиісті бюджеттік бағдарламаның шеңберінде мемлекеттік бюджеттен қоса қаржыландыруды көздейтін гранттар;

2) байланыссыз гранттар - Қазақстан Республикасы Үкіметінің грант берген донордан одан әрі қарыз алуын немесе мемлекеттік бюджеттен қоса қаржыландыру көзделмейтін гранттар.

Байланысты емес гранттарды тарту, пайдалану, олардың мониторингі және пайдаланылу тиімділігін бағалау Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 157-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

158-бап. Байланысты гранттарды жоспарлау

1. Байланысты гранттарды жоспарлау - байланысты гранттар тартуға өтінімдер қалыптастыру, ұсыным жасау және іріктеу жөніндегі қызмет.

2. Байланысты гранттарды жоспарлау жоспарлаудың негізі:

1) республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының орта мерзімді жоспары;

2) донорлардың өтеусіз қаржылық және техникалық көмек беру туралы ұсыныстары болып табылады.

3. Мемлекеттік, салалық (секторлық) бағдарламалар, сондай-ақ донорлардың ұсыныстары негізінде байланысты гранттар тартуға арналған өтінімдерді түзуді орталық мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдар жүзеге асырады.

4. Байланысты гранттарды тартуға арналған өтінімдерді орталық мемлекеттік органдар жергілікті өкілді және атқарушы органдардың өтінімдерін ескере отырып, Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға ұсынады.

5. Байланысты гранттарды тартуға арналған өтінімдерді іріктеуді экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган:

1) байланысты грантты тартуға арналған өтінімнің Қазақстан Республикасының орта мерзімді кезеңге арналған әлеуметтік-экономикалық дамуының басымдықтарына сәйкестігі;

2) байланысты грантты тартуға арналған өтінімнің донорлардың байланысты гранттарды беру саясатына сәйкестігі негізінде жүзеге асырады.

6. Байланысты гранттарды тартуға арналған іріктелген өтінімдердің негізінде, экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен гранттарды тартуға арналған басым

өтінімдердің тізбесін қалыптастырады.

Ескерту. 158-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

35-тарау. Байланысты гранттарды тарту және пайдалану

Ескерту. 35-тараудың тақырыбына өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

159-бап. Байланысты гранттарды тарту

1. Байланысты гранттарды тартуға арналған басым өтінімдер тізбесінің негізінде экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган донорларға байланысты гранттар беруге арналған өтінімдер жібереді. P070525

2. Байланысты грант беруге арналған өтінімдерді донорларға жіберу донорлар белгілеген нысан бойынша жүзеге асырылады, оны экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның сұратуы негізінде тиісті орталық мемлекеттік немесе жергілікті өкілді немесе атқарушы органдар т о л т ы р а д ы .

Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органмен келісіп алмай донорларға өтініш жасауға тыйым салынады.

3. алып тасталды

4. Байланыстырылған грантты тартуға өтінімді донор мақұлдаған ретте оны тартудың мақсатқа сай екендігін тиісті бюджет комиссиялары айқындайды. Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган байланыстырылған гранттарды тартуға арналған өтінімдер тізбесін қалыптастырады және оны бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға не жергілікті атқарушы органдарға тиісті бюджет комиссияларына қарауға өтінімдер енгізу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру үшін жібереді.

5. Байланысты грант туралы келісім тиісті қаржы жылына арналған республикалық немесе жергілікті бюджеттер бекітілгеннен кейін жасалады.

6 . а л ы п т а с т а л д ы

Ескерту. 159-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

160-бап. Байланысты гранттарды пайдалану

1. Байланысты гранттарды пайдалану жеке бюджеттік бағдарламаны (кіші бағдарламаны) құрайды және байланысты грант туралы келісімге және Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес оларды мемлекеттік ұйымдар - гранттарды алушылар жүзеге асырады.

2. Мемлекеттік ұйымдар - байланысты гранттарды алушылар:

1) байланысты грант туралы келісімде көзделген, өздеріне қабылдаған міндеттемелерді уақтылы орындауға;

2) алынған байланысты гранттардың нысаналы және тиімді пайдаланылуын қамтамасыз етуге;

3) байланысты гранттардың есебінен сатып алынған жабдықтар мен материалдардың балансқа қойылуын қамтамасыз етуге;

4) гранттардың есебінен сатып алынатын тауарлар импорты кезінде кедендік ресімдерді уақтылы жүзеге асыруға міндетті.

3. Байланысты грантты пайдалану аяқталған соң мемлекеттік ұйымдар - байланысты гранттарды алушылар экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға донордың уәкілетті өкілі және өтінімі бойынша байланысты грант беру жүзеге асырылған орталық мемлекеттік немесе жергілікті өкілді немесе атқарушы органның бірінші басшысы қол қойған байланысты грантты пайдаланудың аяқталуы туралы түпкілікті есепті табыс етеді.

Ескерту. 160-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

36-тарау. Байланысты гранттарды пайдалану мониторингі және пайдалану тиімділігін бағалау

Ескерту. 36-тараудың тақырыбына өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

161-бап. Байланысты гранттарды пайдалану мониторингі

1. Байланысты гранттарды пайдалану мониторингі:

1) орталық мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдардың байланысты гранттарды пайдалану барысы мен нәтижелері туралы ақпарат жинауын және оны өңдеуін;

2) орталық мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдардың байланысты гранттарды пайдалану барысы мен нәтижелері туралы есептерді экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға табыс етуін көздейді.

2. Байланысты гранттарды пайдалану барысы мен нәтижелері туралы есептілікті және ақпаратты табыс ету мерзімдері мен нысандарын экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайды .

Ескерту. 161-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

162-бап. Байланысты гранттарды пайдалану тиімділігін бағалау

1. Байланысты гранттарды пайдалану тиімділігін бағалауды экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган жүзеге асырады және ол

байланысты гранттарды тарту нәтижелері мен салдары туралы деректер жинауды , алынған деректерді талдауды және байланысты гранттарды тарту мен пайдалану тиімділігін бағалауды көздейді.

2. Байланысты гранттарды пайдалану тиімділігін бағалау байланысты гранттарды тартудың жоспарланған және қол жеткен нәтижелерін салыстыру, сондай-ақ байланысты гранттарды пайдалану тиімділігіне әсер еткен сыртқы факторларды бағалау арқылы жүзеге асырылады.

3. Байланысты гранттарды пайдалану тиімділігін бағалау үшін экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға деректерді экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайтын тәртіп пен құрамда өтінімдері бойынша байланысты гранттар беру жүзеге асырылған орталық мемлекеттік және жергілікті өкілді және атқарушы органдар табыс етеді.

4. Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган орталық мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдардан осы органдардың құзыретіне кіретін мәселелер бойынша байланысты гранттарды пайдалану тиімділігін бағалауға қажетті ақпаратты табыс ету туралы сұратуға құқылы.

5. Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган табыс етілген деректердің негізінде байланысты гранттарды пайдалану тиімділігін бағалау жөніндегі ақпаратты қалыптастырып, оны Қазақстан Республикасының Парламентіне және Қазақстан Республикасының Үкіметіне жыл сайын осы Кодекстің 123-бабында белгіленген мерзімдерде табыс етеді.

Ескерту. 162-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

10-бөлім. Бюджеттік кредиттеу

37-тарау. Бюджеттік кредиттеудің жалпы ережелері

163-бап. Бюджеттік кредиттеу туралы негізгі ережелер

1. Бюджеттік кредит - бюджеттен қайтарымды, мерзімді және ақылы негізде бөлінетін ақша.

2. Бюджеттік кредиттеу - бюджеттік кредитті беру, пайдалану, оған қызмет көрсету және оны өтеу туралы шешім қабылдау рәсімдерін қамтитын процесс.

3. Кредиттік шарт - бюджеттік кредитті беру, пайдалану, оған қызмет көрсету және оны өтеу кезінде тараптардың құқықтық қатынастарын белгілейтін, кредитор, бюджеттік бағдарлама әкімшісі және қарыз алушы арасындағы келісім.

4. Бюджеттік кредиттер:

1) орта мерзімді әлеуметтік-экономикалық даму жоспарының шеңберінде бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыруға;

2) мемлекеттің сыртқы экономикалық қызметін іске асыруға;

3) алып тасталды

4) мемлекеттің жүз процент қатысуымен қаржы агенттіктерінің (бұдан әрі - қаржы агенттіктері) мемлекеттік инвестициялық саясатты іске асыруына бағытталады.

5. Бюджеттік кредиттер тиісті қаржы жылына арналған республикалық және (немесе) жергілікті бюджеттік бағдарламаларда көзделген бағыттар бойынша және сомалар шегінде беріледі.

6. Бюджеттік кредиттер заңды тұлғалардың жарғылық капиталдарына қатысу мақсаттарына, қарыз алушының шаруашылық қызметінің залалдарын жабуына, көрсетілетін қызметтер үшін сенім білдірілген тұлғаларға (агенттерге) ақы төлеуге берілмейді.

7. Бюджеттік кредиттер мынадай талаптар сақталған жағдайда беріледі:

- 1) салық берешегінің болмауы;
- 2) қарыз алушының бюджеттік кредит бойынша міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ететін жағдайының болуы;
- 3) қарыз алушының бұрын берілген бюджеттік кредиттер бойынша берешегінің болмауы.

8. Бюджеттік кредиттер Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын Қазақстан Республикасының орта мерзімдік фискалдық саясатына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 162-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

164-бап. Бюджеттік кредиттеу принциптері

Бюджеттік кредиттер беру мынадай принциптерге:

- 1) кредит шартына сәйкес бюджеттік кредитті өтеу міндеттілігін көздейтін қайтарымдылық принципіне;
- 2) міндеттемелердің орындалуын Қазақстан Республикасының заңдарымен белгіленген тәсілдермен қамтамасыз ететін жағдайының болуын көздейтін қамтамасыз етілу принципіне;
- 3) бюджеттік кредитті бергені үшін қарыз алушыға ақы төлеуін көздейтін ақылылық принципіне;
- 4) бюджеттік кредитті беру мерзімін белгілеуді көздейтін мерзімділік принципіне сәйкес жүзеге асырылады.

165-бап. Бюджеттік кредиттеу өлшемдері

Бюджеттік бағдарлама мынадай өлшемдер сақталған жағдайда бюджеттік кредит беру арқылы іске асырылады:

- 1) орта мерзімді әлеуметтік-экономикалық даму жоспарына сәйкес келу;
- 2) іс-шараларды бюджеттік кредиттеу арқылы іске асырудың экономикалық және әлеуметтік тиімділігі;

3) бюджеттік кредит есебінен іске асырылатын іс-шаралардың өзін-өзі ақтауы

;

4) қарыз алушының Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын өлшемдерге сәйкес кредиттік қабілеті.

166-бап. Бюджеттік кредиттеу субъектілері

1. Бюджеттік кредиттеу субъектілері кредитор, бюджеттік бағдарламаның әкімшісі, қарыз алушы, соңғы қарыз алушы, сенім білдірілген өкіл (агент) болып табылады.

2. Бюджеттік кредиттеу субъектілерінің құқықтары мен міндеттері осы Кодекске және Қазақстан Республикасының басқа да заң актілеріне сәйкес кредиттік шартпен және (немесе) тапсырма шартымен айқындалады.

167-бап. Кредитор

1. Кредитор - Қазақстан Республикасының бюджеттік және азаматтық заңдарына сәйкес бюджеттік кредит беретін кредит шартының тарабы.

2. Республикалық бюджеттен бюджеттік кредиттеу кезінде Қазақстан Республикасының Үкіметі кредитор болып табылады.

Бюджеттік кредиттеу кезінде бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасы Үкіметінің атынан әрекет етеді.

3. Жергілікті бюджеттен бюджеттік кредиттеу кезінде тиісті жергілікті атқарушы орган кредитор болып табылады.

4. Кредитор осы Кодекске және Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бюджеттік кредит беруді қамтамасыз етеді, кредит шарты талаптарының орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

168-бап. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі

Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі бюджеттік кредиттеу кезінде кредиттік шарттың тарабы болып табылады және:

1) қаржы агенттіктерін қоспағанда, қарыз алушы банктерді және сенім білдірілген өкілдерді (агенттерді) конкурстық негізде айқындауды;

2) бюджеттік кредиттердің нысаналы және тиімді пайдаланылуының, өтелуі мен оларға қызмет көрсетуінің бақылауы мен мониторингін жүзеге асырады.

169-бап. Қарыз алушылар

1. Қарыз алушы - бюджеттік кредитті алушы, негізгі борышты өтеу және сыйақы, сондай-ақ кредиттік шартқа сәйкес басқа да төлемдерді төлеу жөнінде міндеттемелер алатын кредит шартының тарабы.

2. Мыналар:

1) жеке тұлғалар - Қазақстан Республикасының азаматтары;

2) қарыз алушы банктер - Қазақстан Республикасының резиденттері болып табылатын банктер мен банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар;

- 3) жергілікті атқарушы органдар;
- 4) шетелдік мемлекеттер қарыз алушылар бола алады.

170-бап. Соңғы қарыз алушылар

1. Соңғы қарыз алушы - қарыз беруші банк оған кредитор немесе қаржы агенттігі айқындаған шарттармен беретін бюджеттік кредитті соңғы алушы.

2. Қазақстан Республикасының резиденттері болып табылатын, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар соңғы қарыз алушылар бола алады.

3. Соңғы қарыз алушыларды іріктеуді және кредиттеуді бюджеттік бағдарламаның мақсатына, сондай-ақ өздерінің кредиттік саясатына сәйкес қарыз алушы банктер жүзеге асырады.

171-бап. Сенім білдірілген өкілдер (агенттер)

1. Сенім білдірілген өкіл (агент) - тапсырма шартының негізінде кредитордың (сенімгердің) атынан және оның есебінен және оның нұсқауларына сәйкес бюджеттік кредит беруге байланысты белгілі бір тапсырмаларды жасайтын тұлға

2. Сенім білдірілген өкіл (агент) кредитордың (сенімгердің) тапсырмасы бойынша мынадай іс-қимылдарды орындай алады:

1) қарыз алушыларды - жеке тұлғаларды айқындау және олармен кредиттік шарттар жасасу;

2) бюджеттік кредиттерге қызмет көрсету;

3) қарыз алушылармен есеп айырысу;

3-1) бюджеттік инвестициялық жобалардың қаржыландырылуы мен іске асырылуына мониторинг жүргізу;

3-2) қарыз алушылардың қаржылық жай-күйіне мониторинг жүргізу;

4) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес берешекті өндіріп алу.

3. Қазақстан Республикасының резиденттері болып табылатын, банк немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйым сенім білдірілген өкілдер (агенттер) болып табылады.

4. Қаржы агенттігін қоспағанда, сенім білдірілген өкілді (агентті) бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті орган немесе бюджеттік бағдарламаның әкімшісі Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңдарына сәйкес белгілейді.

5. Бюджеттік бағдарламаның әкімшісі тиісті бюджет қаражаты есебінен сенім білдірілген өкілге (агентке) тапсырмаларды орындағаны үшін сыйақы төлеуді жүзеге асырады.

Сенім білдірілген өкілге (агентке) тапсырмаларды орындағаны үшін сыйақы

төлеу мөлшері тапсырма шарттарында белгіленеді.

Ескерту. 171-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

38-тарау. Бюджеттік кредиттеу шарттары

172-бап. Кредиттік шарттың негізгі талаптары

1. Кредиттік шартта бюджеттік кредиттің мынадай негізгі талаптары міндетті түрде болуға тиіс:

- 1) берудің мақсаты;
- 2) мөлшері;
- 3) валютасы;
- 4) мерзімі;
- 5) игеру кезеңі;
- 6) сыйақы ставкасы.

2. Бюджеттік кредиттің негізгі шарттары және қарыз алушылардың санаты кредитордың шешімімен белгіленеді.

3. Кредиттік шартқа қосымша талаптар, соның ішінде бюджеттік кредитті беру тәсілін айқындайтын талаптар, бюджеттік кредитті өтеу және оған қызмет көрсету кестесі, бюджеттік кредит бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету тәсілдері енгізіледі.

173-бап. Бюджеттік кредиттің мерзімі

1. Бюджеттік кредиттің мерзімі - қарыз алушы бюджеттік кредит алатын, пайдаланатын, оған қызмет көрсететін және оны өтейтін уақыт кезеңі.

2. Бюджеттік Кредиттің мерзімі бюджеттік кредиттің қаражатын кредитордың шотынан аударған кезден бастап есептеледі.

3. Бюджеттік кредиттер берілу мерзіміне қарай мынадай түрлерге бөлінеді:

- 1) қысқа мерзімді - 1 жылға дейін;
- 2) орта мерзімді - 1 жылдан 5 жылға дейін;
- 3) ұзақ мерзімді - 5 жылдан 30 жылға дейін.

174-бап. Бюджеттік кредитті игеру кезеңі

1. Бюджеттік кредитті игеру кезеңі - бюджеттік кредиттің берілу мақсаттарына сәйкес іс-шараларды іске асыру үшін қарыз алушы бюджеттік кредитті пайдалана алатын уақыт кезеңі.

2. Бюджеттік кредиттің пайдаланылмаған бөлігі игеру кезеңі аяқталған күннен бастап үш күннің ішінде тиісті бюджетке қайтарылуға тиіс.

175-бап. Бюджеттік кредит бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету тәсілдері

1. Бюджеттік кредит бойынша міндеттемелердің орындалуы кепілмен, кепілдікпен, кепілгерлікпен немесе Қазақстан Республикасының заңдарында немесе шартта көзделген басқа да тәсілдермен қамтамасыз етіледі.

Тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын қаржы агенттіктеріне республикалық бюджеттен бюджеттік кредиттер міндеттемелерді орындау қамтамасыз етілмей бөлінуі мүмкін.

2. Бюджеттік кредиттің қайтарылуын қамтамасыз ету құны сыйақы сомасы ескеріле отырып, бюджеттік кредит мөлшерінен кем болмауға тиіс.

3. Бюджеттік кредит жөніндегі міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуді бағалау Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

Бюджеттік кредит бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуді бағалау жөнінде көрсетілген қызметтерге ақы төлеуді қарыз алушы жүргізеді.

176-бап. Сыйақы ставкасы

1. Сыйақы - бюджеттік кредит берілгені үшін қарыз алушы жүзеге асыратын төлем.

2. Сыйақы ставкасы - жылдық проценттер түрінде көрсетілетін сыйақы мөлшері.

3. Сыйақы ставкасы тіркелген немесе құбылмалы болуы мүмкін.

Тіркелген сыйақы ставкасы - мөлшері бюджеттік кредиттің барлық мерзіміне өзгеріссіз белгіленетін сыйақы ставкасы.

Құбылмалы сыйақы ставкасы - қаржы рыногындағы конъюнктураға байланысты өзгеріп тұратын сыйақы ставкасы.

4. Кірістіліктің орташа өлшемді ставкасы - бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган шығарған мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша сыйақының орташа өлшемді ставкасы.

Жергілікті атқарушы органдарға, қаржы агенттіктеріне бюджеттік кредиттер бойынша сыйақы ставкаларын қоспағанда, бюджеттік кредиттер бойынша сыйақы ставкасы, айналыс мерзімі бюджеттік кредиттің мерзіміне сәйкес келетін мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша кірістіліктің орташа өлшемді ставкасынан төмен болмайтын шамада белгіленеді.

Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган шығарған тиісті мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша табыстылықтың орта өлшемді ставкасын анықтау тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

Ескерту. 176-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

177-бап. Бюджеттік кредит беру тәсілі

Б ю д ж е т т і к к р е д и т :

- 1) қарыз алушының төлем құжаттарына ақы төлеу;
- 2) бір мерзімде не аудару кестесіне сәйкес бөліп-бөліп немесе қарыз алушының тиісті құжаттар беруіне қарай қарыз алушының банк шотына аудару арқылы берілуі мүмкін.

178-бап. Бюджеттік кредитті өтеу мен оған қызмет көрсету кестесі

1. Бюджеттік кредитті өтеу және оған қызмет көрсету кестесі бюджеттік кредитті өтеу және оған қызмет көрсету жөніндегі төлемдердің мерзімдерін, кезеңділігін белгілейді.

2. Кредиттік шартта жеңілдік кезеңін беру көзделуі мүмкін. Жеңілдік кезеңі - бюджеттік кредит мерзімінің құрамына кіретін уақыт кезеңі, бұл кезеңде қарыз алушы кредитті өтеуді жүзеге асырмайды.

Ескерту. 178-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

39-тарау. Бюджеттік кредиттеу рәсімдері

179-бап. Бюджеттік кредит беру туралы шешім қабылдау

Бюджеттік кредит беру туралы шешім қабылдау:

1) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган белгілеген тәртіппен мемлекеттік, салалық (секторлық), аймақтық бағдарламалардың іс-шараларын бюджеттік кредиттеудің, әлеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімді жоспары мен орта мерзімді фискалдық саясаттың мақсатқа сай екендігін айқындауды;

2) бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органның бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің бюджеттік өтінімдерін бюджеттік кредиттеу арқылы іске асыру ұсынылатын бюджеттік бағдарламаның бюджеттік кредиттеу өлшемдеріне сәйкестігіне қатысты қарауын;

3) бюджеттік өтінімді және бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органның қорытындысын бюджеттік комиссияның қарауын;

4) бюджеттік комиссияның оң шешімі болған жағдайда тиісті қаржы жылына арналған бюджеттің жобасына бюджеттік бағдарлама енгізуді қамтиды.

180-бап. Бюджеттік кредит беру рәсімі

1. Бюджеттік кредит беру рәсімі мынадай кезеңдерді:

1) бюджеттік кредиттің негізгі талаптарын айқындауды;

2) қарыз алушыны айқындауды;

3) кредиттік шарт және олармен байланысты шарттар жасасуды;

4) қарыз алушыға бюджеттік кредит беруді қамтиды.

2. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері кезекті қаржы жылына арналған тиісті бюджеттер бекітілгеннен кейін бюджеттік кредиттердің негізгі шарттары мен қарыз алушылардың санаттары туралы кредитор шешімдерінің жобаларын бекітуге енгізеді.

3. Қарыз алушыларды:

1) Қазақстан Республикасының азаматтарын бюджеттік кредиттеу кезінде тапсырма шартына сәйкес сенім білдірілген өкіл (агент);

2) қаржы агенттіктерін қоспағанда, қарыз алушы банктерді бюджеттік кредиттеу кезінде конкурс нәтижелері бойынша бюджеттік бағдарлама әкімшісі айқындайды. Қарыз алушы банктерді іріктеу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді;

3) жергілікті атқарушы органдар бюджеттік кредиттеу кезінде қарыз алушылар осы Кодекске сәйкес айқындалады;

4) шет мемлекеттерді бюджеттік кредиттеу кезінде қарыз алушылар Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарына сәйкес айқындалады.

4. Қазақстан Республикасының азаматтары Қазақстан Республикасының заң актілерінде көзделген жағдайларда бюджеттік кредиттер алады.

Қазақстан Республикасының азаматтарын бюджеттік кредиттеу сенім білдірілген өкілдер (агенттер) арқылы жүзеге асырылады.

5. Бюджеттік кредит беру кредиттік шарт, тапсырма шарттары және бюджеттік кредит бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуді растайтын құжаттар жасалып, тіркелгеннен кейін жүзеге асырылады.

Бюджеттік кредит беру кезіндегі қажетті құжаттар тізбесін бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті орган белгілейді.

Бюджеттік кредиттер беру жөніндегі қаржылық рәсімдер Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімімен айқындалады.

181-бап. Шет мемлекеттерді кредиттеудің ерекшеліктері

1. Шет мемлекеттерге бюджеттік кредиттер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттарға сәйкес республикалық бюджет қаражаты есебінен беріледі.

2. Шет мемлекеттерге бюджеттік кредиттер шет мемлекеттер бюджеттік кредит беру туралы халықаралық шартқа міндетті күш беру үшін қажетті мемлекетшілік рәсімдерді жүргізген жағдайда беріледі.

3. Шет мемлекеттерді бюджеттік кредиттеудің тәртібі мен талаптары бюджеттік кредит беру туралы халықаралық шартта белгіленеді.

Шет мемлекеттерге берілген бюджеттік кредит бойынша негізгі борыш шет мемлекеттердің Қазақстан Республикасы алдындағы борышын құрайды.

182-бап. Бюджеттік кредитті пайдалану

Қарыз алушы бюджеттік кредит қаражатын бюджеттік бағдарлама паспорты мен кредиттік шартта көзделген мақсаттарға ғана пайдаланады.

Бюджеттік кредит өз нысанасында пайдаланылмаған жағдайда қарыз алушы Қазақстан Республикасының заңдарына және кредит шартының талаптарына сәйкес жауаптылықта болады.

Ескерту. 182-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

183-бап. Бюджеттік кредитке қызмет көрсету

1. Бюджеттік кредитке қызмет көрсету - бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органның немесе сенім білдірілген өкілдің (агенттің) бюджеттік кредит қаражатының пайдаланылуын есепке алу және қарыз алушының кредиттік шарттың талаптарына сәйкес негізгі борышты, сыйақыны және басқа да төлемдерді өтеуге төлемдер жасауды жүзеге асыру жөніндегі қызметі.

Негізгі борыш - ол бойынша есептелген сыйақы, комиссиялық төлемдер, тұрақсыздық төлемдері (айыппұлдар, өсімдер) сомасы ескерілмей алынған және өтелмеген бюджеттік кредит сомасы.

2. Негізгі борышқа қызмет көрсету - кредиттік шарт талаптарына сәйкес, белгілі бір уақыт кезеңіндегі сыйақының, өзге де төлемдердің жиынтық төлемдері.

Берешек - бюджеттік кредитті (кредиттік шартты) өтеу және оған қызмет көрсету кестесіне сәйкес мерзімі басталған, қарыз алушы төлемеген төлемдер сомасы.

3. Сыйақыны есептеу кредитордың шотынан бюджеттік кредит аударылған күннен бастап ол толық өтелген күнге дейін бюджеттік кредит бойынша негізгі борыш сомасына қойылған сыйақы ставкасы бойынша жүргізіледі.

4. Сыйақыны есептеу тәртібі кредиттік шартта белгіленеді. Сыйақыны есептеу үшін жылдың 360 күні және айдың 30 күні есепке алынады.

Төлем мерзімі басталған кезде қарыз алушы негізгі борыш пен сыйақы бойынша тиісті бюджетке төлем тапсырмасымен ақша аудару арқылы кезекті төлемдерді жүзеге асыруға міндетті.

5. Берешек пайда болған кезде бюджеттік кредитке қызмет көрсету төлемдердің мынадай кезектілігімен жүзеге асырылады:

1) есептелген тұрақсыздық төлемі (айыппұлдар, өсімпұл);

2) есептелген сыйақы;

3) негізгі борышты өтеу.

184-бап. Бюджеттік кредитті өтеу

1. Бюджеттік кредитті өтеу - кредиттік шартқа және Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бюджеттік кредит бойынша негізгі борышты қарыз алушының өтеуі.

2. Бюджеттік кредиттен қарыз алушылардың кредитормен немесе сенім білдірілген өкілмен (агентпен) келісім бойынша кредитті мерзімінен бұрын өтеуге құқығы бар.

Қарыз алушы кредиттік шарттың талаптарын бұзған кезде кредитордың немесе сенім білдірілген өкілдің (агенттің) тапсырма шартына сәйкес кредитті мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге құқығы бар.

3. Қарыз алушыда бюджеттік кредит бойынша берешек пайда болған кезде

кредитор немесе сенім білдірілген өкіл (агент) тапсырма шартына сәйкес Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен кредиттің өтелуін қамтамасыз ететін шаралар қабылдайды.

4. Бюджеттік кредит бойынша берешекті өтеу есебінен өндіріліп алынған мүлік Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен өткізілуге және (немесе) мемлекеттік меншікке айналдырылуға жатады.

5. Бюджеттік кредитті өтеу есебінен мемлекеттік меншікке айналдырылатын мүлікке бағалау жүргізуге арналған шығыстар тиісті бюджет қаражаты есебінен төленеді.

6. Бюджеттік кредит бойынша берешекті өтеу есебінен мүлікті мемлекеттік меншікке айналдыру кезінде кредитор талаптарының мөлшері мүлік құнының сомасына кемітіледі.

7. Жергілікті атқарушы органда бюджеттік кредит бойынша берешек болған немесе бюджеттік кредит нысаналы мақсаты бойынша пайдаланылмаған кезде кредитор жергілікті бюджеттің қолма-қол ақшаны бақылау шотынан берешек соманы немесе нысаналы мақсаты бойынша пайдаланылмаған соманы жергілікті бюджеттердің бюджет қаражаты қалдықтарының шегінде жоғары тұрған бюджеттің түсіміне ағымдағы қаржы жылына арналған тиісті жергілікті бюджеттерді осы Кодекске сәйкес кейіннен нақтылай отырып, Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жібереді.

Ескерту. 184-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

40-тарау. Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау және қарыз алушыны ауыстыру

185-бап. Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау

1. Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау - тараптардың келісімі бойынша олардың кредиттік шарттар бойынша міндеттемелерді орындау мерзімдерінің, қаржылық және өзге де талаптарының өзгеруі.

2. Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау туралы шешім қарыз алушыда қаржылық жағдайды сауықтыру жөнінде жоспар болған кезде қарыз алушының қаржылық жай-күйін талдау негізінде қабылданады.

3. Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау:

1) негізгі борышты өтеу және (немесе) сыйақыны төлеу мерзімдерін өзгерту;
2) бюджеттік кредит, кредит бойынша сыйақы және өзге де төлемдер бойынша берешекті капиталдандыру (жиынтықтау) арқылы жүзеге асырылады.

4. Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе жергілікті атқарушы органның жанындағы консультациялық-кеңесші органның оң қорытындысы болған кезде әрбір кредиттік шарт бойынша кредитордың шешімі негізінде жүзеге асырылады. P990813

5. Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау әрі кеткенде бір рет жүзеге асырыла алады.

Бюджеттік кредитті қайта құрылымдау кредиттік шартқа қосымша келісім жасау арқылы ресімделеді.

186-бап. Бюджеттік кредит бойынша борышты аудару

Бюджеттік кредит бойынша борышты аударуға кредитор шешімінің негізінде кредиттік шарт тараптарының келісімі бойынша жол беріледі.

Борышты аудару бюджеттік кредит бойынша борышты өтеу есебіне өндіріп алынған (ұсынылған) мүлікті берген кезде жүзеге асырылуы мүмкін.

41-тарау. Талап қою мерзімі, бюджеттік кредиттер бойынша кредиторлар талаптарының тоқтатылуы және кепілдіктің тоқтатылуы

Ескерту. Тараудың тақырыбына өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

187-бап. Талап қою мерзімі

Бюджеттік кредиттер бойынша кредиторлардың талаптарына талап қою мерзімі қолданылмайды.

188-бап. Кредитордың бюджеттік кредитті өтеу жөніндегі талаптарының тоқтатылуы және кепілдіктің тоқтатылуы

1. Кредитордың бюджеттік кредитті өтеу жөніндегі талабы қарыз алушы кредиттік шарт бойынша міндеттемелерді тиісінше орындаған кезде, қарыз алушы мен кредитор бір тұлға болғанда не Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес қарыз алушы - заңды тұлға таратылған жағдайда тоқтатылады.

1-1. Кредитордың мемлекеттік білім беру және студенттік кредиттер бойынша талаптары қарыз алушы қайтыс болған не ол қайтыс болды деп жарияланған жағдайда тоқтатылады.

2. Қарыз алушы-заңды тұлға таратылған жағдайда кредитордың бюджеттік кредитті өтеу жөніндегі талабының тоқтатылуы Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген міндеттемелердің орындалуын бағалау жөніндегі алдын ала рәсімдер жүргізілгеннен кейін:

1) республикалық бюджеттен берілген бюджеттік кредиттер бойынша - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңның негізінде;

2) жергілікті бюджеттен берілген бюджеттік кредиттер бойынша - мәслихаттың шешімдері негізінде жүзеге асырылады.

3. Осы баптың 2-тармағында көрсетілген таратылған қарыз алушылардың берешегі өтелді деп есептеледі және оны кредитордың есептен шығаруына жатады.

4. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес таратылған қарыз алушыларға кредитордың бюджеттік кредитті өтеу жөніндегі талаптары тоқтатылған жағдайда, онымен бір мезгілде тиісті бюджеттік кредиттер бойынша кепілдіктер де тоқтатылады.

Ескерту. 188-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

42-тарау. Бюджеттік кредиттер бойынша бақылау, мониторинг, есепке алу

189-бап. Бюджеттік кредиттерді бақылау

1. Кредитор және (немесе) сенім білдірілген өкіл (агент) бюджеттік кредиттің нысаналы пайдаланылуына және ол бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ететін жағдайдың болуын бақылауды Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырады.

Бюджеттік бағдарламаның әкімшісі жергілікті жерлерде бюджеттік кредиттің нысаналы және тиімді пайдаланылуын тексеруді жүзеге асыра алады.

2. Бюджеттік кредитті нысаналы мақсаты бойынша пайдаланбау фактілері анықталған жағдайда кредитор немесе сенім білдірілген өкіл (агент) қарыз алушыдан кредиттің заңсыз пайдаланылған сомасын кредиттік шартта белгіленген мөлшерде айыппұл ала отырып өндіріп алады.

190-бап. Бюджеттік кредиттер мониторингі және оларды есепке алу

1. Бюджеттік кредиттер бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган белгілеген тәртіппен міндетті тіркеуге, есепке алынуға және оларға мониторинг жүргізілуге жатады.

2. алып тасталды

3. Кредиторлар берілген барлық бюджеттік кредиттердің қарыз алушылар мен сенім білдірілген өкілдер (агенттер) тұрғысынан тізілімін жүргізеді.

4. Бюджеттік кредиттерді пайдалану тиімділігін бағалауды бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері, бюджеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті орган жүзеге асырады.

5. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері бюджеттік кредиттердің пайдаланылу тиімділігін бағалауға арналған деректерді экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындаған тәртіппен және құрамда экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдарға табыс етеді.

6. Экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық және жергілікті уәкілетті органдар табыс етілген деректер негізінде бюджеттік кредиттердің пайдаланылу тиімділігін бағалау бойынша есептер қалыптастырады.

7. Экономикалық жоспарлау жөніндегі жергілікті уәкілетті органдар

бюджеттік кредиттердің пайдаланылу тиімділігін бағалау бойынша есептерді жергілікті атқарушы органдарға және экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға жыл сайын есепті жылдан кейінгі жылдың 1 наурызына дейін табыс етеді.

Ескерту. 190-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

11-бөлім. Мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алу мен борыш, мемлекет кепілгерлігі

43-тарау. Мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алу мен борыш, мемлекет кепілгерлігі туралы жалпы ережелер

Ескерту. Бөлімнің, тараудың тақырыбына өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

191-бап. Осы бөлімде пайдаланылатын ұғымдар

Осы бөлімде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) аваль - вексельдік кепілдік, бұл жағдайда оны жасаған тұлға вексель бойынша міндетті басқа тұлға үшін вексель бойынша төлемді жүзеге асыру жөнінде (толық немесе бір бөлігінде) өзіне міндеттеме алады;

2) ақша нарығы - қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) өтімді қаржы құралдары нарығы;

3) бағдарламалық қарыздар - халықаралық қаржы ұйымдарының Қазақстан Республикасының экономикасын дамыту және реформалау жөніндегі өздерімен келісілген іс-шараларын орындау шарттарымен Қазақстан Республикасының Үкіметіне немесе Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне беретін қарыздары;

4) банк кепілдігі - қарыз алушы мемлекеттік кепілдік беру туралы келісімде белгіленген тәртіппен және мерзімде қарыз шарты бойынша өзінен алынуға тиесілі соманың жинақталуын қамтамасыз етпеген жағдайда, банктің бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның алдындағы мемлекет кепілдік берген қарыз бойынша берешекті өтеу жөніндегі міндеттемесі;

5) борыш мониторингі - мемлекеттің өзі уәкілеттік берген органдар арқылы борышты есепке алу, талдау және қалыптастыру, өзгерту және қызмет көрсету процесін бақылау жөніндегі қызметі;

6) борышқа қызмет көрсету - белгілі бір уақыт кезеңіндегі сыйақының (мүдденің), комиссиялық төлемдердің, айыппұлдардың және қарыз алу шарттарынан туындайтын өзге де төлемдердің жиынтық төлемдері;

7) борышты өтеу - қарыз алушының алған қарыз сомасын қарыз шартында белгіленген тәртіппен қайтаруы, қарыз шартынан туындайтын басқа да міндеттемелерді орындауы, концессиялық міндеттемелерге төлеуі;

8) жергілікті атқарушы орган борышының лимиті - тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджетте бекітілетін жергілікті атқарушы органның белгіленген күнге (қаржы жылының аяғына) жергілікті атқарушы органның нақты борышынан асып кетпеуге тиіс алынған және өтелмеген қарыздарының, сондай-ақ жергілікті атқарушы органның концессиялық міндеттемелерінің тіркелген сомасы;

9) Қазақстан Республикасының резиденттері - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған, Қазақстан Республикасында орналасқан заңды тұлғалар, сондай-ақ олардың Қазақстан Республикасында және (немесе) оның шегінен тысқары жерлерде орналасқан филиалдары мен өкілдіктері;

10) қарыз алу - қарыз қаражаттарын тарту, қарызды тарту, пайдалану, өтеу және оған қызмет көрсету тәртібі мен шарттарын айқындау қажеттігі туралы шешім қабылдау рәсімдерін, келіссөздер, міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету және оларға кепілдік беру, қарыз бойынша тиісті құжаттарды ресімдеу және оларға қол қою, қарыз шартын ратификациялау (мемлекеттік сыртқы қарыз алу кезінде), тараптардың міндеттемелерді орындауын есепке алу, бақылау және талдау рәсімдерін қоса алғанда қарыз қаражатын алу, пайдалану рәсімдерін қамтитын процесс;

11) қарыз беруші - мемлекеттік кепілдікпен мемлекеттік немесе мемлекеттік емес қарыздарды берген тұлға немесе инфрақұрылымдық облигацияларды ұстаушылардың өкілі;

12) қарызды қайта құрылымдау - тараптардың келісімі бойынша қарыз шарты жөніндегі өздерінің міндеттемелерін орындау мерзімдерін, қаржылық және өзге де шарттарды өзгертуі;

13) қарызға қызмет көрсету - бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның немесе банктің қарыз алушының шоттарындағы қарыз қаражаттарының пайдаланылуын есепке алу жөніндегі қызметі және қарыз алушының сыйақы (мүдде) төлемдерін, комиссиялық алымдарды және қарыз шарттарына сәйкес басқа да төлемдерді жүзеге асыруы;

14) қарыз шарты - қарыз алушы қарыз қаражатын соған байланысты алатын және қарыз берушінің алдында оны қайтару және сыйақыны (мүддені), сондай-ақ қарызға байланысты басқа да төлемдерді төлеу жөнінде міндеттемені мойнына алатын келісім;

15) концессиялық міндеттемелер - концеденттің жасалған концессия шарттары бойынша инвестициялық шығындарды белгілі бір күнге өтеу жөнінде қабылдаған және орындамаған қаржылық міндеттемелерінің сомасы;

16) мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыз - инфрақұрылымдық облигациялар шығару арқылы жүзеге асырылатын мемлекеттік емес қарыз;

17) мемлекет кепілгерліктері бойынша борыш - мемлекет кепілгерлігімен тартылған, белгілі бір күнге алынған және өтелмеген қарыз сомаларының сомасы ;

18) мемлекет кепілгерліктерін беру лимиті - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңмен бекітілетін, оның шегінде мемлекет кепілгерліктері берілуі мүмкін тіркелген сома;

19) мемлекет кепілдік берген борыш - мемлекеттік кепілдіктермен қамтамасыз етілген, белгілі бір күнге алынған және өтелмеген мемлекеттік емес қарыздар сомасы;

20) мемлекет кепілдік берген қарыз - мемлекеттік кепілдікпен қамтамасыз етілген мемлекеттік емес қарыз;

21) мемлекеттік борышты қайта қаржыландыру - жаңадан алынған қарыз қаражаттары есебінен мемлекеттік борышты өтеу;

22) мемлекеттік емес қарыз - Қазақстан Республикасының Үкіметін, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен жергілікті атқарушы органдарын қоспағанда, Қазақстан Республикасының резиденті қарыз алушы болатын қарыз қатынастары;

23) мемлекеттік кепілдіктерді беру лимиті - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңмен бекітілетін, оның шегінде мемлекеттік кепілдіктер берілуі мүмкін тіркелген сома;

24) мемлекеттік қарыз - қарыз алушы Қазақстан Республикасының Үкіметі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі немесе жергілікті атқарушы органдар болатын қарыз қатынастары;

25) мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаз - қарыз алушы Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі болатын қарыз қатынастарында оны ұстаушының құқықтарын куәландыратын эмиссиялық бағалы қағаз;

26) мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарды орналастыру - Қазақстан Республикасы Үкіметінің және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарын бірінші иеленушілерге азаматтық-құқықтық мәмілелер жасау арқылы иеліктен шығаруы;

27) негізгі борыш сомасы - қарыз берушіден алынған және оған қайтарылмаған қарызды, сол бойынша сыйақының (мүдденің), тұрақсыздық төлемінің (айыппұлдың, өсімпұлдың) есептелген сомасын есепке алмастан, өтелуге жататын сома;

28) сақтандыру шарты - қарыз алушы қарыз шарттары бойынша өзінен алынуға тиесілі соманы белгіленген мерзімде төлемеген жағдайда, сақтандыру

ұйымының қарыз берушінің алдындағы мемлекет кепілгерлігімен қамтамасыз етілген қарыз бойынша берешекті өтеу жөніндегі міндеттемесін көздейтін шарт;

29) сыйақының (мүдденің) тіркелмеген (құбылмалы) ставкасы - нарық конъюнктурасына байланысты өзгерістерге ұшыраған кредиттер, қарыздар жөніндегі сыйақы (мүдде) ставкасы немесе сыйақымен (мүддемен) қоса бағалы қағаздар бойынша кіріс;

30) сыртқы қарыз - қарыз беруші Қазақстан Республикасының резиденті емес, ал қарыз алушы Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе Қазақстан Республикасының резиденті болатын қарыз қатынастары;

31) үкіметтік борыш - Қазақстан Республикасының Үкіметі алған және өтемеген мемлекеттік қарыздарының, Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелерінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің борышына жатқызылған белгілі бір күнге борыштық міндеттемелердің сомасы;

32) үкіметтік борыш лимиті - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңмен бекітілетін, алынған және өтелмеген үкіметтік қарыздардың, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелерінің тіркелген сомасы, ол Қазақстан Республикасы Үкіметінің белгіленген күнге (қаржы жылының аяғына) нақты борышынан асып кетпеуге тиіс;

33) ішкі қарыз - қарыз беруші Қазақстан Республикасының резиденті, ал қарыз алушы Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе Қазақстан Республикасының резиденті болатын қарыз қатынастары.

Ескерту. 191-бап жаңа редакцияда - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

192-бап. Қарыз алу туралы жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың қарыз алуы, мемлекет кепілдік берген қарыз алу Қазақстан Республикасының бюджеттік заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қарыз алуы "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылады.

2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің, жергілікті атқарушы органдардың және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қарыз алуы мемлекеттік қарыз алу болып табылады.

3. Мемлекеттік емес қарыз алуды Қазақстан Республикасының резиденттері кез келген мөлшерде, кез келген валютада және кез келген нысанда Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген шектеулерді ескере отырып дербес жүзеге асырады.

Мемлекеттік ұйымдар мен қазыналық кәсіпорындар мемлекеттік емес қарыз алууды жүзеге асыруға құқылы емес.

Мемлекеттік емес қарыздарды заңды тұлғалар мемлекеттік кепілдікпен тарта алады.

Ескерту. 192-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

193-бап. Мемлекеттік қарыздардың түрлері мен нысандары

1. Мемлекеттік қарыздар қарыз алушыға қатысты алғанда:
  - 1) Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары;
  - 2) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қарыздары;
  - 3) жергілікті атқарушы органдардың қарыздары болып бөлінеді.
2. Несие капиталының рыноктарына қарай мемлекеттік қарыздар:
  - 1) мемлекеттік сыртқы қарыздар;
  - 2) мемлекеттік ішкі қарыздар болып бөлінеді.
3. Қарыз алу нысаны бойынша мемлекеттік қарыздар:
  - 1) мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар шығару;
  - 2) қарыз шарттарын жасасу болып бөлінеді.
4. Мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар қолданылу мерзіміне қарай:
  - 1) 1 жылға дейінгі айналыс мерзімімен қысқа мерзімді;
  - 2) 1 жылдан 5 жылға дейінгі айналыс мерзімімен орта мерзімді;
  - 3) 5 жылдан артық айналыс мерзімімен, ұзақ мерзімді болып бөлінеді.

Мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар құжаттамалық және құжаттамалық емес нысанда шығарылуы мүмкін. Мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар ұсынушыға арналып құжаттамалық нысанда ғана шығарылуы мүмкін. Мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар нақты және дисконттық құны бойынша сыйақының (мүдденің) тіркелген және тіркелмеген (құбылмалы) ставкасымен шығарылуы мүмкін.

194-бап. Мемлекеттік борыш

1. Мемлекеттік борыш - Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес, өзара талаптарды есепке алмай, Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің борышына немесе мәслихаттардың шешімдерімен жергілікті атқарушы органдардың борышына жатқызылған алынған (игерілген) және өтелмеген мемлекеттік қарыздардың, концессиялық міндеттемелердің белгілі бір күнге, сондай-ақ борыштық міндеттемелердің белгілі бір күнге сомасы.

2. Мемлекеттік борыш ішкі және сыртқы мемлекеттік борышты қамтиды.

3. Мемлекеттік ішкі борыш - Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және жергілікті атқарушы органдардың Қазақстан Республикасының резиденттерінің алдындағы мемлекеттік ішкі

қарыздары мен басқа да борыштық міндеттемелері бойынша мемлекеттік борышының құрамдас бөлігі.

4. Мемлекеттік сыртқы борыш - Қазақстан Республикасы Үкіметінің және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасының резидент еместерінің алдындағы мемлекеттік сыртқы қарыздар мен басқа да борыштық міндеттемелері бойынша мемлекеттік борышының құрамдас бөлігі.

Ескерту. 194-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

195-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік борышты өтеу мен оған қызмет көрсету жөніндегі міндеттемелері

1. Қазақстан Республикасының Үкіметі республикалық бюджеттің қаражатымен қамтамасыз етілетін үкіметтік борышты өтеу және оған қызмет көрсету жөнінде міндеттемелер атқарады.

2. Жергілікті атқарушы органдар жергілікті бюджеттердің қаражатымен қамтамасыз етілетін өзінің борышын өтеу және оған қызмет көрсету жөнінде міндеттемелер атқарады.

3. Қазақстан Республикасының Үкіметі және жергілікті атқарушы органдар бір-бірінің міндеттемелері бойынша жауап бермейді.

4. Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті атқарушы органдардың міндеттемелері қарыз берушіге негізгі борыш қайтарылған және борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдер толық мөлшерде төленген, концессиялық міндеттемелер ақысы төленген кезде орындалды деп есептеледі.

5. Қазақстан Республикасының Үкіметі және жергілікті атқарушы органдар тиісінше үкіметтік борыштың және жергілікті атқарушы органдар борышының мониторингін борышты қалыптастыру, өзгерту және оған қызмет көрсету процесін есепке алуды, талдауды және бақылауды жүзеге асыру арқылы жүзеге асырады.

Ескерту. 195-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

196-бап. Мемлекеттік борышты басқару

Мемлекеттік борышты басқару:

1) алдағы орта мерзімді кезеңге арналған мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алу мен борыштың жай-күйін ондағы көрсеткіштерді үкіметтік борышты және жергілікті атқарушы органдардың борышын өтеу және қызмет көрсету көлемдерін, лимиттерін, мемлекеттік кепілдіктерді ұсынудың, концессиялық міндеттемелерді қабылдаудың белгіленген көлемдеріне сәйкес

айқындай отырып жыл сайынғы бағалауды және болжамдауды қамтиды. Алдағы орта мерзімді кезеңге арналған мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алу мен борыштың жай-күйі мен болжамын жыл сайынғы бағалауды дайындауды бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп, бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның қатысуымен республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының орта мерзімді жоспарының, жинақталған мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген борыштың көлемдері мен құрылымының негізінде жүзеге асырады ;

2) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда бекітілетін үкіметтік борыш лимитін және мемлекеттік кепілдіктер беру лимитін айқындауын;

3) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджетте бекітілетін Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз алу көлемдерін, нысандары мен шарттарын, үкіметтік борышты өтеу мен қызмет көрсету көлемдерін айқындауын;

4) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның мемлекеттік қарыздарды, концессиялық міндеттемелерді тіркеуді, мемлекеттік қарыздар алу, өтеу және қызмет көрсету, концессиялық міндеттемелерді орындау мониторингін және мемлекеттік борыш мониторингін жүзеге асыруын;

5) борыш құрылымын оңтайландыру жөніндегі, соның ішінде борышты мерзімінен бұрын өтеу, ұйымдастырылған бағалы қағаздар рыногында мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарды эмитенттің сатып алуы мен сатуы, мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген борышты қайта құрылымдау, борышты қайта қаржыландыру, мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алу тәуекелін басқару жөніндегі іс-шаралар дайындауын және іске асыруын қамтиды .

Ескерту. 196-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

197-бап. Мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген борыштың жай-күйі туралы мәліметтерді жариялау

Қазақстан Республикасы мемлекеттік борышының ағымдағы жай-күйі туралы , мемлекеттік борышты өтеу есебіне төленген ақша сомасы туралы, берілген мемлекеттік кепілдіктер және кепілдіктер бойынша төленген ақша сомалары туралы мәліметтер ашық болып табылады және оларды бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның статистикалық есеп нысанында тоқсан сайын ресми жариялауына жатады.

44-тарау. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз алуы

198-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз алу мақсаттары

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз алуы республикалық бюджет тапшылығын қаржыландыру мақсатында жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының Үкіметі бюджет профициті кезінде үкіметтік қарызды қайта қаржыландыру үшін қарыз алуды жүзеге асыра алады.

199-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз алуды жүзеге асыруы

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз алуы Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен:

- 1) қарыз алудың қаржылық шегін белгілеу;
- 2) қарыз алудың инвестициялық басымдықтарын айқындау;
- 3) болжамды үкіметтік қарыздардың тізбесін қалыптастыру негізінде жүзеге асырылады.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан қарыздар тартуды әрбір жекелеген қарыз шарты немесе мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар түрі бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметі шешімінің негізінде бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган жүзеге асырады. P040941

3. Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарының эмитенті болып табылады, ол осындай мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздардың әрбір шығарылымының көлемдерін, мерзімдерін және шарттарын айқындайды.

200-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз алуды шектеуі

Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік қарыз алуы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңмен белгіленген үкіметтік қарыз лимитімен және үкіметтік борышқа қызмет көрсетуге бағытталатын бюджет қаражаттары көлемімен шектеледі.

201-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің борышын өтеу мен оған қызмет көрсету

Қазақстан Республикасы Үкіметінің борышын өтеуді және оған қызмет көрсетуді, олар шығарған мемлекеттік бағалы қағаздарды ұйымдастырылған бағалы қағаздар рыногында сатып алуды бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда көзделген бюджет қаражаттары есебінен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырады.

45-тарау. Жергілікті атқарушы органдардың қарыз алуы

202-бап. Жергілікті атқарушы органдардың қарыз алу мақсаттары

1. Республикалық маңызы бар қаланың жергілікті атқарушы органдарының ішкі нарықты айналысқа жіберу үшін мемлекеттік бағалы қағаздар шығаруын қоспағанда, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының қарыз алуы бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру мақсатында облыстық бюджеттің республикалық маңызы бар қала, астана бюджетінің тапшылығының қаржыландыру үшін Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыз алу түрінде жүзеге асырылады.

2. Аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) жергілікті атқарушы органдарының қарыз алуы бюджеттік инвестициялық жобаларды (бағдарламаларды) іске асыру мақсатында аудан (облыстық маңызы бар қала) бюджетінің тапшылығын қаржыландыру үшін облыстың жергілікті атқарушы органынан қарыз алу түрінде жүзеге асырылады.

3. Жергілікті атқарушы органның қарыздары бойынша алынған қаражаттар тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджетті атқару тәртібімен аталған мақсаттарға пайдаланылады.

Ескерту. 202-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) 2007.07.21. N 297 (ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

203-бап. Жергілікті атқарушы органдардың қарыз алуын шектеу

1. Облыстың жергілікті атқарушы органының, республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік қарыз алуы тиісті жергілікті атқарушы органның белгіленген борыш лимитімен және тиісті жергілікті атқарушы органның борышын өтеуге және оған қызмет көрсетуге бағытталатын жергілікті бюджет қаражатының көлемімен шектеледі.

2. Тиісті қаржы жылына жергілікті атқарушы орган борышының лимитін Қазақстан Республикасының Үкіметі алдағы үш жылдық кезеңге арналған орта мерзімді фискалдық саясатта айқындалған мақсаттар мен міндеттерге сүйене отырып белгілейді.

3. Жергілікті атқарушы органның борышын өтеуге және қызмет көрсетуге арналған шығыстардың көлемі тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет кірістерінің он процентінен аспауға тиіс.

Ескерту. 203-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

204-бап. Жергілікті атқарушы органдардың борышын өтеу мен оған қызмет көрсету

Жергілікті атқарушы органдардың борышын өтеуді және оған қызмет көрсетуді олар тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджетте көзделген қаражаттар есебінен, Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырады.

204-1-бап. Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының мемлекеттік бағалы қағаздарды шығаруы

1. Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының ішкі нарықты айналысқа жіберу үшін бағалы қағаздарды шығаруы Қазақстан Республикасының Үкіметі белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

2. Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының мемлекеттік бағалы қағаздарды шығаруының көлемі мен оның нысаналы мақсаты міндетті түрде Қазақстан Республикасының Үкіметімен келісіледі. Бұл ретте жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік қарыз алуының жиынтық көлемі тиісті жергілікті атқарушы орган борышының белгіленген лимитінен аспауға тиіс.

3. Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының шығарылатын мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша борышын өтеу міндетті түрде міндеттемелерде белгіленген мерзімде жүзеге асырылады.

Ескерту. 45-тарау 204-1-баппен толықтырылды - ҚР 2007.07.21. N 297 (ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

45-1-тарау. Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелері

Ескерту. 45-1-тараумен толықтырылды - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

204-2-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелер қабылдауы

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелер қабылдауы :

1) орта мерзімді кезеңге концессияға ұсынылған объектілер тізбесін қалыптастыру ;

2) концессиялық міндеттемелерді қабылдаудың қаржылық шекарасын және басымдықтарын бекіту негізінде жүзеге асырылады.

2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелерді қабылдауын бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган әрбір жекелеген концессиялық жоба бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі шешімінің негізінде жүзеге асырады.

204-3-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелерді орындауы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық міндеттемелерді орындауын бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда көзделген бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырады.

45-2-тарау. Жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелері

Ескерту. 45-2-тараумен толықтырылды - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

204-4-бап. Жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелер қабылдауы

1. Жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелерді қабылдауы :

1) орта мерзімді кезеңге концессияға ұсынылған объектілер тізбесін қалыптастыру ;

2) концессиялық міндеттемелерді қабылдаудың қаржылық шекарасын және басымдықтарын белгілеу негізінде жүзеге асырылады.

2. Жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелерді қабылдауын бюджетті атқару жөніндегі жергілікті уәкілетті орган әрбір жекелеген концессиялық жоба бойынша облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәслихаты шешімінің негізінде жүзеге асырады.

204-5-бап. Жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелер қабылдауын шектеу

Жергілікті атқарушы органдардың концессиялық міндеттемелер қабылдауы тиісті жергілікті атқарушы органның белгіленген борыш лимитімен және тиісті жергілікті атқарушы органның борышын өтеуге және оған қызмет көрсетуге бағытталған жергілікті бюджет қаражаты көлемімен шектеледі.

46-тарау. Мемлекет кепілдік берген қарыз алу мен борыш

205-бап. Мемлекеттік кепілдік

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік (үкіметтік, егемендік) кепілдігі (бұдан әрі - мемлекеттік кепілдік) - Қазақстан Республикасының қарыз алушы резиденті одан тиесілі соманы белгіленген мерзімде төлемеген жағдайда берешекті толық немесе ішінара өтеуге Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыз берушінің алдындағы міндеттемесі.

2. Мемлекеттік кепілдіктер қарыз берушілерге Қазақстан Республикасы резиденттерінің өздері алған мемлекеттік емес қарыздар бойынша міндеттемелерін орындауды қамтамасыз етуі ретінде беріледі.

3. Қарыздар бойынша Қазақстан Республикасының атынан мемлекеттік кепілдіктер берудің айрықша құқығына Қазақстан Республикасының Үкіметі ие болады .

Қазақстан Республикасы Үкіметінің тапсыруы бойынша мемлекеттік

кепілдіктер беруді бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейтін шарттармен және тәртіппен жүзеге асырады.

206-бап. Мемлекеттік кепілдіктер беруді шектеу

1. Мемлекеттік кепілдіктер тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңмен белгіленетін лимит шегінде беріледі.

2. Мемлекеттік кепілдіктер жергілікті атқарушы органдардың қарыздарын қайтаруды қамтамасыз ету ретінде берілмейді.

3. Мемлекеттік кепілдіктер беру лимитінің көлемі осы лимит белгіленген тиісті қаржы жылының шегінде ғана пайдаланыла алады.

207-бап. Мемлекеттік кепілдіктер беру шарттары

1. Мемлекеттік кепілдіктер Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулылары негізінде беріледі.

2. Мемлекеттік кепілдіктер беру осы Кодекстің 213-бабына сәйкес кепіл міндеттемелерін атқару кезінде Қазақстан Республикасының Үкіметі жұмсайтын бюджет қаражатының қарыз алушыға қайтарымдылығы шарттарымен жүзеге асырылады.

3. Мемлекеттік емес қарыз бойынша мемлекеттік кепілдік берілгені үшін қарыз алушыдан жарғылық капиталына мемлекеттің жүз процент қатысуымен құрылған заңды тұлғалар үшін мемлекеттік кепілдік сомасының 0,2 процент мөлшерінде және басқа да заңды тұлғалар үшін мемлекеттік кепілдік сомасының екі проценті мөлшерінде алдын ала біржолғы төлем (алым) алынады.

4. Мемлекеттік кепілдік беру мемлекеттік кепілдік беру туралы келісім мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдік жөніндегі міндеттемелерін орындауға байланысты республикалық бюджеттен бағытталған қаражаттарды қайтару жөніндегі міндеттемелердің орындалуы қамтамасыз етілгенін растайтын құжаттар ресімделіп, тіркелгеннен кейін жүзеге асырылады.

Мемлекеттік кепілдік беру туралы келісім - бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган, сенім білдірілген өкіл (агент) және мемлекет кепілдік берген қарызды алушы арасындағы тараптардың мемлекеттік кепілдік беру, мемлекет кепілдік берген қарыз шартына сәйкес міндеттемелерді, мемлекеттік кепілдік бойынша міндеттемелер орындалған жағдайда бөлінген республикалық бюджет қаражатын қайтаруды қамтамасыз ету жөніндегі құқықтық қатынастарды белгілейтін келісім.

Ескерту. 207-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

208-бап. Мемлекеттік кепілдік алуға үміткер тұлғаларға қойылатын талаптар

1. Қарыздар бойынша мемлекеттік кепілдік алуға үміткер заңды тұлғаларға осы заңды тұлғалар қарыз алушы ретінде әрекет еткенде, мынадай талаптар қ о й ы л а д ы :

1) кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырушының Қазақстан Республикасының р е з и д е н т і б о л у ы ;

2) Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімімен бекітілетін , тиісті кезеңге арналған мемлекеттік кепілдікпен берілетін мемлекеттік емес қарыздардың қаражаты есебінен қаржыландыруға ұсынылып отырған инвестициялық жобалардың тізбесіне енгізілген жобалардың іске асырылуын жүзеге асыру;

3) қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалауды жүзеге асыратын уәкілетті органмен келісе отырып бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган белгілейтін қарыздардың қайтарылуын қамтамасыз ету талаптарын қанағаттандыратын банк кепілдігінің не сақтандыру шартының б о л у ы ;

4) салалық уәкілетті органның оң қорытындысының болуы;

5) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның оң қ о р ы т ы н д ы с ы н ы ң б о л у ы ;

6) экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның оң қ о р ы т ы н д ы с ы н ы ң б о л у ы ;

7) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның оң қ о р ы т ы н д ы с ы н ы ң б о л у ы ;

8) бұрын алынған мемлекет кепілдік берген қарыздарды, ол бойынша басталған төлем мерзімдерін, сондай-ақ кредиторлар алдындағы өзге де мерзімі өткен берешекті өтеу және оған қызмет көрсету жөнінде берешектерінің б о л м а у ы ;

9) жобаның жалпы құнын жаппайтын қарыз тартылған жағдайда, ұсынылып отырған инвестициялық жобаны қоса қаржыландыру жөніндегі міндеттемелердің қ а м т а м а с ы з е т і л у і .

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі мемлекеттік емес қарыздың және инвестициялық жоба тәуекелінің шарттарына қарай мемлекеттік кепілдік алуға үміткер тұлғаларға қойылатын қосымша талаптар белгілей алады.

Ескерту. 208-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

209-бап. Мемлекеттік кепілдіктер беруге арналған инвестициялық жобаларды іріктеу

Мемлекеттік кепілдіктер беруге арналған инвестициялық жобаларды іріктеуді Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган жүргізеді.

210-бап. Мемлекеттік кепілдіктің нысаны

1. Мемлекеттік кепілдік бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган мен қарыз беруші (облигациялар ұстаушылардың өкілі) арасында кепілдік шартын жазбаша түрде жасасу арқылы не мемлекеттік емес қарыз бойынша кепілгердің міндеттемесін (кепілдік міндеттемесін) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның қабылдағаны туралы жазбаша хабарлау нысанында беріледі.

Мемлекеттік емес сыртқы қарыздар бойынша кепілдік шарты болған жағдайда, бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіппен қарыз алушының векселдерін авалдандыруға құқылы.

Осы баптың және осы Кодекстің 211-бабының талаптарына сәйкес келетін құжат қана мемлекеттік кепілдік болып танылуы мүмкін. Мемлекеттік органдардың және олардың лауазымды адамдарының ешбір актілерінде немесе өзге де құжаттарында мемлекеттік кепілдіктің заңдық күші болмайды.

2. Әрбір инвестициялық жоба бойынша кепілдік шартына, кепілдік берілген міндеттемеге, қарыз алушының әрбір міндеттемесі бойынша авалға бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның бірінші басшысы қол қояды.

Ескерту. 210-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

211-бап. Мемлекеттік кепілдіктің мазмұны

1. Кепілдік шартында немесе кепілдік берілген міндеттемеде:

1) соған сәйкес мемлекеттік кепілдік берілетін Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулысының деректемелері;

2) қарыз алушының атауы және тұрған жері;

3) қарыз алушының негізгі міндеттемесінің мазмұны;

4) кепілдік берілетін қарыз сомасы, берілетін мемлекеттік кепілдіктің күші қолданылатын қарыз бойынша басқа да кепілдік берілетін міндеттемелер;

5) мемлекеттік кепілдіктің қолданылу мерзімі;

6) кепілдік шартына (кепілдік берілген міндеттемеге) қол қойған лауазымды адам көрсетіледі.

2. Кепілдік шартында, кепілдік берілген міндеттемеде осы баптың 1-тармағының 4) және 5) тармақшаларында көзделген талаптар болмаған жағдайда:

1) мемлекеттік кепілдік қарыз бойынша борышкердің барлық міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз етеді;

2) мемлекеттік кепілдік қарыз шартының қолданылу мерзіміне берілді деп есептеледі.

Кепілдік шартында және кепілдік берілген міндеттемеде осы баптың 1-тармағының 1) тармақшасында көзделген талаптар болмаған не осы Кодекстің

210-бабының 2-тармағын бұза отырып, уәкілетті емес адам оларға қол қойған, сондай-ақ қарыз алушының міндеттемелерін авалдандырған жағдайда мемлекеттік кепілдік жарамсыз деп есептеледі.

Ескерту. 211-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

212-бап. Мемлекеттік кепілдіктер беруді және мемлекет кепілдік беретін қарыздарды есепке алу

Берілетін мемлекеттік кепілдіктерді және мемлекет кепілдік беретін қарыздарды бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен тіркеуге және есепке алуға тиіс.

Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган мемлекет кепілдік берген борыштың мониторингін және оны басқаруды жүзеге асырады.

Мемлекет кепілдік берген қарызды алған қарыз алушының қаржылық жай-күйінің мониторингі Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 212-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

213-бап. Мемлекеттік кепілдіктің орындалуы

Егер қарыз шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, қарыз алушы мемлекеттік кепілдікпен қамтамасыз етілген қарызды төлем мерзімі басталған күні және тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда көзделген қаражаттар шегінде толық немесе ішінара өтемеген жағдайда, қарыз берушінің талабы бойынша мемлекеттік кепілдік төлем күні басталғаннан кейін орындалуға жатады.

Мемлекеттік кепілдік бойынша міндеттемелердің орындалуына бағытталған қаражаттарды қайтаруға, қарызды қайта құрылымдауға, борышкерді ауыстыруға, талап қою мерзімі өтіп кетуіне, аталған қаражатты қайтару бойынша талаптарды тоқтатуға осы Кодекстің 183-188-баптары қолданылады.

Мемлекеттік кепілдік бойынша міндеттемелердің орындалуына бөлінген қаражат осы Кодекстің 176-бабына сәйкес белгіленген сыйақы ставкасы бойынша мемлекеттік кепілдік беру туралы келісімде белгіленген мерзім ішінде республикалық бюджетке қайтарылуға тиіс.

Қазақстан Республикасының Үкіметі қарыз шартының талаптарына сәйкес және қарыз берушінің келісімімен Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес банкрот деп танылған және (немесе) таратылған қарыз алушы үшін тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда көзделген қаржы есебінен мемлекеттік кепілдікті орындау арқылы мемлекет кепілдік берген қарызды мерзімінен бұрын өтеуді жүзеге асыруға құқылы. P080639

214-бап. Мемлекет кепілдік берген қарыздарды қайта құрылымдау

1. Мемлекет кепілдік берген қарызды қайта құрылымдау Қазақстан Республикасының Үкіметі шешім қабылдаған жағдайда қарыз беруші мен қарыз алушының келісімі бойынша жүзеге асырылады.

2. Қарыз берушінің талабы бойынша мемлекет кепілдік берген қарызды қайта құрылымдау кезінде бұрын берілген мемлекеттік кепілдікті Қазақстан Республикасының Үкіметі растай немесе жаңасымен ауыстыра алады.

3. Бұл ретте кепілдік берілген қарыз сомасы бұрын берілген мемлекеттік кепілдік бойынша қарыз сомасынан артық бола алмайды. Жаңадан берілген мемлекеттік кепілдікке осы Кодекстің 206-бабының 1-тармағында белгіленген шектеулер қолданылмайды.

215-бап. Мемлекет кепілдік берген қарыз бойынша қарыз алушыны ауыстыру

1. Мемлекет кепілдік берген қарыз бойынша қарыз алушыны ауыстыруға Қазақстан Республикасының Үкіметі шешім қабылдаған жағдайда қарыз шарты тараптарының келісімі бойынша жол беріледі.

2. Мемлекет кепілдік берген қарыз бойынша қарыз алушы ауыстырылған жағдайда, бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган мемлекеттік кепілдікті Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі негізінде қарыз берушінің талабы бойынша жаңасымен ауыстыра немесе растай алады.

3. Бұл ретте кепілдік берілген қарыз сомасы бұрын берілген мемлекеттік кепілдік бойынша қарыз сомасынан артық бола алмайды. Жаңадан берілген мемлекеттік кепілдікке осы Кодекстің 206-бабының 1-тармағында белгіленген шектеулер қолданылмайды.

216-бап. Мемлекеттік кепілдіктің қолданылуын тоқтату негіздері

Мемлекеттік кепілдік:

1) қарыз алушы немесе кепілгер Қазақстан Республикасының Үкіметі кепілдік берген қарыз бойынша міндеттемелерді толық орындаған;

2) егер кепілдік шартында (кепілдік міндеттемесінде) өзгеше айтылмаса, онда көрсетілген кепілдік мерзімі өткен;

3) қарыз шартында және (немесе) кепілдік шартында (кепілдік міндеттемесінде) арнайы айтылған;

4) мемлекет кепілдік берген қарыз бойынша қайта құрылымдау және (немесе) қарыз алушыны ауыстыру кезінде кепілдік жаңасына ауыстырылған жағдайларда, өзінің қолданысын тоқтатады.

217-бап. Мемлекет кепілдік берген қарыз қаражаттарын пайдалануға қойылатын шектеулер

Мемлекет кепілдік берген қарыз қаражаттарын қарыз талаптарында көзделмеген мақсаттарға, сондай-ақ мемлекеттік органдарға кредит беруге пайдалануға тыйым салынады.

Ескерту. 217-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

218-бап. Мемлекет кепілдік берген қарыз қаражаттарының пайдаланылуына бақылау жасау және жауаптылық

Мемлекет кепілдік берген қарыз қаражатының пайдаланылуын бақылау Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырылады.

Мемлекеттік кепілдігі бар қарыз бойынша қарыз алушы Қазақстан Республикасының Үкіметі кепілдік берген қарыз бойынша алынған қаражаттарды нысаналы пайдаланбағаны үшін және қарыз алушы қарыз бойынша борыштық міндеттемелерді орындамаған жағдайда мемлекеттік кепілдік бойынша міндеттемелерді орындауға бөлінген қаражаттарды қайтару үшін Қазақстан Республикасының заңдарымен көзделген жауаптылықта болады.

Ескерту. 218-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

46-1-тарау. Мемлекет кепілгерлігі

Ескерту. 46-1-тараумен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.07.05. N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

218-1-бап. Мемлекет кепілгерлігі

1. Мемлекет кепілгерлігі - борышкер өзінен алынуға тиесілі соманы төлемеген жағдайда қарыз беруші одан берешекті өндіріп алу жөнінде қарыз алушыға қатысты барлық қисынды шараларды қолданғаннан кейін Қазақстан Республикасы Үкіметінің концессиялық келісім шеңберінде, кепілгерлік шартына сәйкес қарыз беруші алдындағы қарыз алушының борышын толық немесе ішінара өтеу міндеттемесі.

Кепілгерлік бойынша міндеттемелер қарыздың негізгі сомасын және ол бойынша сыйақыны қамтиды.

2. Мемлекет кепілгерлігі қарыз алушының мемлекетке берілетін концессия объектісінің құнынан аспайтын сомаға мемлекет кепілгерлігімен тартылған қарыздар бойынша міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету ретінде қарыз берушілерге беріледі.

3. Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыздар бойынша Қазақстан Республикасы атынан мемлекет кепілгерлігін беруге ерекше құқығы бар.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің тапсырмасы бойынша бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын талаптармен және тәртіппен мемлекет кепілгерлігін беруді жүзеге

а с ы р а д ы .

Ескерту. 218-1-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

218-2-бап. Мемлекет кепілгерлігін беруге шектеулер

1. Мемлекет кепілгерлігі тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген лимит шегінде беріледі.

2. Мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыз қаражаты концессия объектілерін құруға ғана пайдаланылады.

3. Мемлекет кепілгерліктері бұрын тартылған қарыздарды қайта қаржыландыру ретінде, сондай-ақ жергілікті атқарушы органдардың қарыздарын қайтаруды қамтамасыз ету ретінде тартылатын қарыздар бойынша берілмейді.

4. Мемлекет кепілгерліктерін беру лимитінің көлемі осы лимит белгіленген тиісті қаржы жылы шегінде ғана пайдаланылуы мүмкін.

218-3-бап. Мемлекет кепілгерліктерін беру шарттары

1. Мемлекет кепілгерліктері Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулыларының негізінде беріледі.

2. Мемлекет кепілгерлігін беру осы Кодекстің 218-9-бабына сәйкес қарыз алушының концессия объектісін мемлекетке беруінің міндеттілігі шартымен жүзеге асырылады.

3. Мемлекеттік емес қарыз бойынша мемлекет кепілгерлігі берілгені үшін қарыз алушыдан жарғылық капиталына мемлекет жүз процент қатысуымен құралатын заңды тұлғалар үшін - мемлекет кепілгерлігі сомасының 0,2 проценті мөлшерінде және басқа заңды тұлғалар үшін мемлекет кепілгерлігі сомасының екі проценті мөлшерінде алдын ала біржолғы төлем (алым) өндіріп алынады.

4. Мемлекет кепілгерлігін беру мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыздың қайтарымдылығын қамтамасыз ету жөніндегі сақтандыру шарты ресімделгеннен және берілгеннен кейін жүзеге асырылады.

218-4-бап. Мемлекет кепілгерлігін алуға үміткер тұлғаларға қойылатын талаптар

1. Заңды тұлғалар өздері қарыз алушы ретінде әрекет ететін қарыздар бойынша мемлекет кепілгерлігін алуға үміткер болғанда осы заңды тұлғаларға мынадай талаптар қойылады:

1) кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының резиденті болу;

2) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган қаржы нарығын және қаржылық ұйымдарды реттеу мен қадағалауды жүзеге асыратын уәкілетті органмен келісе отырып белгілейтін, мемлекет кепілгерлігімен тартылған қарыздардың қайтарымдылығын қамтамасыз ету талаптарын қанағаттандыратын сақтандыру шарты болуы;

3) тиісті саланың уәкілетті органының оң қорытындысының болуы;
4) бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның оң қорытындысының болуы;

5) экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның оң қорытындысының болуы;

6) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органның оң қорытындысының болуы;

7) төлем мерзімдері басталған, мемлекет кепілгерлігімен не мемлекеттік кепілдіктерімен бұрын алынған қарыздарды өтеу және оларға қызмет көрсету бойынша берешегінің, сондай-ақ кредиторлар алдында өзге де мерзімі өткен берешегінің болмауы.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі мемлекет кепілгерлігін алуға үміткер тұлғаларға мемлекеттік емес қарыздың шарттарына және инвестициялық жобаның тәуекеліне байланысты қойылатын қосымша талаптар белгілеуі мүмкін.

218-5-бап. Мемлекет кепілгерліктерін беру үшін инвестициялық жобаларды іріктеп алу

Мемлекет кепілгерліктерін беру үшін инвестициялық жобаларды іріктеп алуды Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен экономикалық жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган жүргізеді.

218-6-бап. Мемлекет кепілгерлігінің нысаны

1. Мемлекет кепілгерлігі бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган мен қарыз беруші арасында мемлекет кепілгерлігі шартын жазбаша нысанда жасасу арқылы беріледі.

Осы баптың және осы Кодекстің 218-7-бабының талаптарына сәйкес келетін құжат қана мемлекет кепілгерлігі деп танылуы мүмкін. Мемлекеттік органдар мен олардың лауазымды адамдарының ешқандай актілерінің немесе өзге де құжаттарының мемлекет кепілгерлігі болатын заңдық күші жоқ.

2. Мемлекет кепілгерлігі шартына бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органның бірінші басшысы қол қояды.

218-7-бап. Мемлекет кепілгерлігі шартының мазмұны

1. Мемлекет кепілгерлігі шартында:

1) мемлекет кепілгерлігін беруге негіз болған Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулыларының деректемелері;

2) қарыз алушы мен қарыз берушінің атауы мен орналасқан жері;

3) қарыз алушының негізгі міндеттемесінің мазмұны;

4) берілетін мемлекет кепілгерлігінің сомасы;

5) мемлекет кепілгерлігінің қолданылу мерзімі;

6) мемлекет кепілгерлігі шартына қол қойған лауазымды адам көрсетіледі.

Мемлекет кепілгерлігі шартында осы баптың 1-тармағының 1)

тармақшасында көзделген талаптар болмаған не оған осы Кодекстің 218-6-бабының 2-тармағын бұза отырып қол қойылған кезде мемлекет кепілгерлігі жарамсыз деп есептеледі.

218-8-бап. Берілетін мемлекет кепілгерліктерін және мемлекет кепілгерлігімен берілетін қарыздарды есепке алу

Берілетін мемлекет кепілгерліктері және мемлекет кепілгерлігімен берілетін қарыздар бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті органда Қазақстан Республикасы Үкіметі белгілеген тәртіппен тіркелуге және есепке алынуға ж а т а д ы .

Бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган мемлекет кепілгерлігі бойынша борыш мониторингін Қазақстан Республикасы Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырады.

218-9-бап. Мемлекет кепілгерлігін орындау

Кепілгерге міндеттемелерін орындау жөніндегі талаптар қарызды өтеу күнінен кейінгі күнтізбелік жүз сексен күн өткен соң болатын күнге дейін қ о й ы л у ы м ү м к і н .

М е м л е к е т к е п і л г е р л і г і :

қарыз беруші қарыз алушыдан берешекті өндіріп алу жөніндегі барлық қисынды шараларды қолданғаннан кейін;

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарыз алушы банкрот деп танылған не ол таратылған жағдайларда орындалуға жатады.

Мемлекет кепілгерлігін орындау мемлекет кепілгерлігін орындау жөнінде талаптар қойылған күннен бастап он сегіз ай ішінде тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда көзделген қаражат шегінде жүзеге а с ы р ы л а д ы .

Мемлекет кепілгерлігі бойынша міндеттемелерді орындауға бөлінген қаражат концессия объектісін мемлекетке беру жолымен республикалық бюджетке қ а й т а р ы л у ғ а ж а т а д ы .

Ескерту. 218-9-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР-ның 2008.07.05. N 66-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

218-10-бап. Мемлекет кепілгерлігінің қолданылуын тоқтату негіздері

Мемлекет кепілгерлігі қарыз алушы немесе кепілгер мемлекет кепілгерлігімен қамтамасыз етілген қарыз бойынша міндеттемелерді толық орындағаннан кейін қолданылуын тоқтатады.

218-11-бап. Мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыз қаражатын пайдалануға шектеулер

Мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыз қаражатын қарыз шартында көзделмеген мақсаттарға, сондай-ақ мемлекеттік органдарға кредит беру үшін пайдалануға тыйым салынады.

218-12-бап. Мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыз қаражатының пайдаланылуын бақылау және ол үшін жауаптылық

Мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыз қаражатының пайдаланылуына Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен бақылау жүзеге асырылады.

Мемлекет кепілгерлігімен тартылатын қарыз бойынша қарыз алушы алынған қаражатты нысанасыз пайдаланғаны және қарыз бойынша борыштық міндеттемелерін орындамаған жағдайда, мемлекет кепілгерлігі бойынша міндеттемелерді орындауға бөлінген қаражатты қайтарғаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауаптылықта болады.

47-тарау. Қарыз берушінің мүдделерін қорғау

219-бап. Қарыз шарты бойынша міндеттемені орындаудан біржақты бас тартуға жол бермеу

Қарыз шарты бойынша міндеттемені орындаудан біржақты бас тартуға жол берілмейді.

Ескерту. 219-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.05 . N 165 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

220-бап. Мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдардың заңсыз іс-әрекеттерінен қорғау

Мемлекеттік органдар мен олардың лауазымды адамдарының Қазақстан Республикасының заңдарын бұза отырып қабылдаған және мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыздарды тарту, пайдалану немесе өтеу шарттарын нашарлататын актілерінің заңдық күші болмайды.

221-бап. Дауларды шешу

1. Қарыз шарттарына, мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарға, үкіметтік кепілдіктерге байланысты немесе мемлекеттік, үкіметтік борышты, жергілікті атқарушы органдардың борышын немесе мемлекет кепілдік берген борышты басқаруды қоса алғанда, олардың қызметіне байланысты туындайтын даулар мен келіспеушіліктер мүмкіндігінше келіссөздер жүргізу арқылы не қарыз шарттарында, мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар шығару ережелерінде белгіленген дауларды шешудің бұрын келісілген рәсімдеріне сәйкес шешіледі.

2. Осы баптың 1-тармағында көзделмеген өзге даулардың барлығын, шетелдік қарыз берушінің Қазақстан Республикасының азаматтарымен және

занды тұлғаларымен дауларын қоса алғанда, егер тараптардың келісімінде өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасының соттары шешеді.

12-бөлім. Қорытынды және өтпелі ережелер

48-тарау. Қорытынды және өтпелі ережелер

222-бап. Қазақстан Республикасының бюджет заңдарын бұзғаны үшін жауаптылық

Қазақстан Республикасының бюджет заңдарының бұзылуына кінәлі тұлғалар Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауаптылықта болады.

223-бап. Қорытынды және өтпелі ережелер

1. Осы Кодекс 2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі.

2. 2005 жылға арналған республикалық және жергілікті бюджеттер осы Кодекске сәйкес әзірленеді.

Осы Кодексті орындау үшін қабылданған, 2005 жылға арналған республикалық және жергілікті бюджеттерді жоспарлау мәселелерін реттейтін нормативтік құқықтық актілер оларға қол қойылған күннен бастап қолданысқа енгізіледі.

3. Осы Кодекс қолданысқа енгізілген кезде қолданылып жүрген Қазақстан Республикасының заңдары оған қайшы келмейтін бөлігінде қолданылады және ол қолданысқа енгізілген күннен бастап бір жылдың ішінде осы Кодекске сәйкес келтірілуге тиіс.

Ескерту. 223-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

223-1-бап. Пилоттық жобалар үшін бюджеттік процестің ерекше тәртібі

Ескерту. Кодекс 223-1-баппен толықтырылды- Қазақстан Республикасының 2007.12.06. N 7 (12) тармақша 2008 жылғы 31 желтоқсанда өз қолданысын тоқтатады) Заңының 1-бабы 12) тармақшасымен.

224-бап. Қазақстан Республикасының кейбір заңдарының күші жойылды деп тану туралы

2005 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасының мына заңдарының күші жойылды деп танылсын:

1) "Бюджет жүйесі туралы" 1999 жылғы 1 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., N 7, 225-құжат; N 20, 731-құжат; N 21, 783-құжат; N 23, 916, 928, 930-құжаттар; 2000 ж., N 21, 395-құжат; 2001 ж., N 1, 6-құжат; N 10, 123-құжат; N 23, 310-құжат; 2002 ж., N 18, 160-құжат; 2003 ж., N 14, 100-құжат; N 24, 178-құжат);

2) "Мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген қарыз алу мен борыш туралы" 1999 жылғы 2 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан

Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., N 21, 784-құжат; 2001 ж., N 21-22, 282-құжат; 2003 ж., N 14, 101-құжат; N 15, 138, 139-құжаттар);

3) "Республикалық және жергілікті бюджеттердің атқарылуын бақылау туралы" 2002 жылғы 29 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2002 ж., N 3, 21-құжат).

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК